

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

6641

SEPTEMBER

1875

H. M. P. U.

H. M. P. U.

059

U-83

1-368

Printed in Turkey

059
4-83

ԱՐԱՄԵԱՆ

Տ Ա Ր Ե Յ Ո Յ Ց

Կ.

88

ԹՈՒԱԿԱՆ ԲԻՒՍՏՈՍԻ

1875

ԲՈՒՆ ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ

4 3 6 5

Տասնևերորդ Տարի

Ի Հայրապետական Պատկերասրահի

Կարգավիճակի Առկեսայն Հայոց

Եւ ի Պատկերասրահի Գրաստան

Արեւելահայաստանի Գրաստան

Արեւելահայաստանի Գրաստան

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

9548

ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

- Ա. Այ. Ազարիայ. և Ապաշխարու :
 - Առ.Ք. Սուաշին Բառորդ Լուսնի:
 - Յ. Արեգակն :
 - Բ. Բնական Ամիս:
 - Գ. Խ. Գաղտն. և Խըտրէլէզ :
 - Ե. Տ. Երկայնութիւն Տուրնջեան :
 - Լ. Լատինաց :
 - Լր. Ս. Լրումն Լուսնի:
 - Մ. Ա. Մագունն Արևու :
 - Մն. Ս. Մնունդ Լուսնի :
 - Կ. Գ. Կէս Գիշեր. եւ Կէս Օր :
 - Հր. Հրց Համբարձի. և Հարց :
 - Հեռ. Հր. Հետեւակ. և Հրէից :
 - Մկ. Մար. Մանկանց և Մարտիրոսաց :
 - Յ. Յունաց :
 - Յաւ. Ըստ Յայսմաուրաց :
 - Շար. ճշ. Շար. Շարական. ճաշու Երկն.
 - Պ. Հյ. Պապական Հայոց :
 - Սճ. Ստեղի:
 - Վ. Բ. Վերջին Բառորդ Լուսնի :
 - Տ. Տով. Տանկաց. և Ըստ տօմարի:
 - Օ. Օրհ. Օր ամսոյ. և Օրհնութիւն :
- ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍԻ
- Լայն. աշխարհ. Հիւս. 41° 00'. 16".
 Երկայն. Արեւ. իՓարիզէ 26° 58'. 50".
 Ժամքն են 24 սկսեալ ի մտիցն արևու:

ԹՈՒԱԿԱՆ ԲՐԻՍՏՈՍԻ 1873

ՀԱՅՈՑ 4365 ԵՒ ՏՕՄ. ՌՅԻԲ

Գիր տարւոյ Ը.
 Եօթներեակ Ա.
 Վերադիր ԺԱ.
 Իննեւտասներեակ 10
 Տանուտէր Աղեղնաւոր
 Բուն ձայնքն աճ, ղճ, զճ, ղճ,
 ձախակողմեան դասուն են սկսեալ.
 Ի Բուն բարեկենդանէ :

ԸՍՏ ԼԱՍԻՆԱՑ

Վերադիր	4
Կիրակագիր	6
Ոսկեթիւ	12

Ձատիկ նոցա միով շարածաւ յառաջ է քան զմերն :

ՏԱՐԵՄՈՒՏՔ

Թիւ Հայոց	4366	Օգոս. 11.
» Տօմարի	ՌՅԻԳ	» 15.
» Ազարիայի	ՄՍԸ Մարտ.	21.
» Տանկաց	ԿՂ. Փետրվ.	16.
» Հրէից	5634	Սեպտ. 11.

ԻՍՏԱՐՈՒՄՆ ԼՈՒՍՆՈՑ

Ի 23 է ի լուսանալ 24 Հոկտեմբրի.

ՅԻՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՔ, ՏՕՆՔ ԵՒ ՄԻՋՈՅՔ

Օր ՄՆՆԻԵԱՆ	Բշ.	Յուևյ.	6.
Միջոց ուտիք, աւուրք			22.
Առաջաւորաց Բարեկենդան.			28.
Սուրբ Սարգիս		Փետրվ.	3.
Օր Տեառնընդառաջի Դշ.		»	14.
Բուն Բարեկենդան		»	18.
Արեգ կամ Ամանոր Հայոց Մարտ			9.
Օր Աւետման	Շք.	Ապրիլ	7.
ՉԱՏԻԿ		»	8.
Երեւման Խաչ		Մայիս	6.
Համբարձումն		»	17.
Հոգեգալուստ		»	27.
Բարեկենդան Լուսաւորչ. Յունիս			17.
Սուրբ Գրիգոր Լուսաւոր.		»	23.
Բարեկենդան Վարդավ. Յուլիս			8.
ՎԱՐԻԱՎԱՌ		»	15.
Միջոց շաբաթք պահօք. Չորեք.			
Բարեկենդ. Աստուածածնի Օգոս.			5.
ԱՍՏՈՒԱՍԾԻՆ		»	12.
Միջոց շաբաթք պահօք. Հինգ.			
Բարեկենդ Սուրբ Խաչին Սեպտ.			9.
ԽԱԶՎԵՐԱՑ		»	16.
Վարագայ Խաչ		»	30.
Միջոց շաբաթք պահօք. Եօրն.			
Գիւտ Խաչ		Հոկտ.	8.
Հրեշտակապետաց		Նոյեմ.	10.

Յիւնական Բարեկենդ. Նոյեմբ. 18.

Սուրբ Յակոբայ բարե. Դեկտ.			9.
Սուրբ Յակոբ		»	15.
Օր Բարեկենդանի Ծննդ. Շք.			29.

ՇԱՐՄԱԿԱՆ ԱՌՈՒՐՔ ՏԱԶԿԱՑ

Ախրըը էրպային. Յնվ. 17.	Զիլ.	7.
Գուրպան պայ.	» 27.	» 1.
Ճէմրէի էվլէլ. Փետր.	8.	Զիլ. 11
Ճէմրէի սանի.	» 14.	» 18
Ճէմրէի սալիս.	» 21.	Մուհար. 7
Պէրաիւլ աճիւղ.	» 25.	» 1.
Ախրըը խամսին. Մարտ.	8.	» 11
Նէվրուղ.	» 9.	» 11
Խըտրէլէզ	Ապր. 25.	Բեպ. 11.
Մէվրուտ.	» 27.	» 11
Էվ. էյամ. պահուր Յուլ. 17.	Ճեմ. Այս.	0
Ախր. էյա. պահուր	» 24.	» 11
Իւչ այլար.	Օգոս. 12.	Բեմպ 1
Միրած կէճէսի.	» 7.	» 11
Կիւզ այլար.	Սեպ. 19.	Շապ. 1
Պէրաճ կէճէսի.	» 25.	» 10
Գասըմ	Հոկտ. 26.	Բամ. 11
Գատըր կէճէսի.	Նոյ. 5.	» 11
Պայրամ.	» 9.	Շեվ. 1
Զէմէրիբ	Դեկ. 10.	Զիլգաս. 1

ԱՐՄԱՄՈՒՏՔ ՏԱՅԿԱՅ

Զիլհիճճէ	Յունվար.	18
Մուհարրէմ 179.	Փետրվար.	16
Սէֆէր	Մարտ.	17
Րէպիւլ էվվէլ	Ապրիլ.	16
Րէպիւլ ախըր	Մայիս.	15
Ճէմազիւլ էվվէլ	Յունիս.	14
Ճէմազիւլ ախըր	Յուլիս.	13
Րէճէպ	Օգոստոս.	12
Շապան	Սեպտեմբեր.	11
Րամազան	Հոկտեմբեր.	10
Շէվվալ	Նոյեմբեր.	9
Զիլգատէ	Դեկտեմբեր.	9

Տօնախմբութիւնք եկեղեցեաց Հայոց
Ի Կ. Պօլիս

- Փետ. 15. Ս. Վարդան. Ճէրրի զիւղ
Ապր. 8. Ս. Յարութիւն ի Բէրա, և
ի Գուճգարու:
» 15. Ս. Ստեփաննոս. ի Խասզիւղ
Մյս. 6. Երեւ Խաչ. ի Գուրու Չէշմէ.
» 17. Ս. Փրկչի. յԵտիզուլէ.
» 27. Ս. ԵրրորդուԹիւն. ի Բէրա.
Յնւ. 3. Սուրբ Եղիայ. յԵյուպ.
» 4. Ս. Հովսիսիմէ ի Պէյիւքտէրէ.
» 7. Յովհ. Կարապետյ Խատէնիա.

L	0	S	Գ
			
ՅՈՒՆՎԱՐ			
31			
Տ. Բեանունի սանի.			
13	1	Բշ. գձ. ԿԱՂԱՆԴ, Եւ Դ.	12
Սրպանոց Ծննդեան. Հրց. ղկ. Հարցնմերոց: Պ. Հյ. ՏօնՏևորկնութեան Տեառն ևւ Յ. որոց ևւ Տօն Բարսի Հայրապետի: Լ. Վերունիսայ կուսի ևւ Յունվարի 13: Յսմ. Բաղոցի ԻԴ. Տօն. Բաղոցի Ի. Ա. Արաւայ ժէ: Տ. Զիլգատի 14, ևւ Գասըմի 68. Հր. Թեքեքի 14:			
14	2	Գշ. ղկ. Դ. օր պից Ծննդ.	10
Հրց. Ապաշիւ. Լր. ☉			
Յրտաբեր Հողմուճք.			

Լ	Օ	ՅՈՒՆՎԱՐ	Տ	Գ
15	3	Գշ. դձ. Ե. օր պհց. Ծննդ. Հրց. Ապաշխարութեան:	17	Վ
16	4	Եշ. դկ. 2. օր պհց. Ծնն. Հրց. Ապաշխարութեան:	17	Վ1
17	5	Ուր. աձ. ճրագալոյց Ծննդեան և Մկրտութեանն Քրիստոսի: Օրհ. բձ. Ուրախացիր (իւր սարօքն). Մկ. դձ. Ծագումն. ճաշու Շար. գձ. Զանճառելի: Նաւաստիք յերկոյնիս: Պ. Հյ. և 3. ճրագալոյց Յայնուրեան: Լ. Անսոնի Աբրայիս:	18	Վ2
18	6	* Շբ. ակ. Տօն ԾՆՆԻԵԱՆ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ. Օրհ. դկ. Խորհուրդ մեծ. — Այսօր ցնծան. — Այսօր բանն. — Ի հօրէ ծագ. — Առաքելոյ աղանոյ Շար. ակ. Արեգական. Ուսիք և մեզ 8 օր անմիջոց: Պ. Հյ. և 3. Յայնուրեան և Տեառն: 2 ⁰ Տարեդարձ Գահակալութեան Կիլիբոմայ Ա. Կայսեր Հիւսիսային Գերմանիոյ:	19	Վ2

Լ	Օ	ԶՈՒԳԱՏԷ	Տ	Գ
				
19	7	* Կիր. բձ. Բ. օր Ծննդ: Օրհ. դկ Այսօր բանն ի հօրէ. (իւր սարօքն) Յիշատակ նկչեցեղոց: Պ. Հյ. Բ. օր Յայն. Ե. Յովհաննու Կարապետիս:	20	Վ2
20	8	Բշ. բկ. Գ. օր Ծննդ. Օրհ. գկ. Էակից. (իւր ս.) Յաւ. Արաց: (30) Բ. ՍԱՌՆԵՐ: ☉ Ջրհում: Տ. Գուրճիսկչի:	21	Վ0
21	9	Գշ. գձ. Գ. օր Ծննդ. Օրհ. գձ. Այսօր Գարբիէլ (իւր սար.): Լ. Ագնիկի կոշիկն:	21	Վ1
22	10	Գշ. գկ. Ե. օր Ծննդեան Օրհ. գձ. Այսօր որ յաժոռ (իւր սարօքն). Վ. Բ. Զ ՍԱՌԱՄԱՏԱՅԻՒ.	22	Վ1

Լ	0	ՅՈՒՆՎԱՐ	Տ	Գ
23	11	Եջ. դձ. Զ. օր Ծննդեան Օրհ. գձ. Անսկզբնական (իւր սարօքն).	ԴԷ	ՎԱ
24	12	Ուր. դկ. Է. օր Ծննդ. Օրհ. քձ. Անեղանելի. (իւր սարօքն). Տօմ. Արաց (30):	ԴԾ	ՎԳ
25	13	✠ Եր. աձ. Ը. օր Ծննդ. և Տօն Անուանակոչութեան Տեառն: Օրհ. դձ. Լոյս ի լուսոյ. (իւր սարօքն).	ԴԿ	ՎԼ
26	14	✠ Կիր. ալ. Ա. զկնի Ծն. Հրց. դձ. Ծագումն միած.	ԴԼ	ՎԻ
27	15	Բջ. քձ. Ծնունդ Յովհաննու Կարապետին: Օրհ. ալ. Արեգական (իւր սարօքն). Լ. Յովն. Ոսկերեսանին: Ա. Ովդան:	ԴԾ	ՎԲ
28	16	Գջ. քկ. Սրբոցն Պետրոսի Հայրապետին, Վլխասայ Ե- պիսկոպոսին և Աբիսողո- մայ սարկաւազին: Հրց. դձ. Որք հաղորդեցան: Մկ. եւ հմբ. գձ. Ման- կունք նոր.	ԴԿ	ՎԲ
29	17	Դջ. գձ. Պահբ: Հրց. Ապաշ. Թ. Ս. Անսօնի: Լ. Ծրան-	ԴԼ	ՎԷ

Լ	0	ՁԻՆԻՃՃԷ	Տ	Գ
		Ճիսկոսի. Տ. Ախրբր Կր- պային. Հր. Սքրար:		
30	18	Եջ. գկ. Սրբոցն Անտօնի Տրի- փոնի, Պարսամայ և Ոնով- րիոսի հգնաւորացն: Օրհ. աձ. Որ գերզանցեալ: (իւր սար). Թ. Աքանասի և Կիրդի. Տ. Զիլիհձձէ: Ծն. ☩	Կ	ՎԾ
ՄԵՐԵԱՊԱՍ ՕՐԲ.				
31	19	Ուր. դձ. Պահբ: Հրց. Հանգ.	Դ	ՎԴ
	20	Եր. դկ. Սրբոցն Թէոդոսի Թագաւորին և Մանկանցն Եփեսոսի: Օրհ. ալ. Որ գերկնաւոր. (իւր սարօքն) Յ. Երթմիսի ձգնաւորին Լ. Փետրվար:	Դ	ՎԿ
	21	✠ Կիր. աձ. Բ. զկնի Ծնն. Հրց. գկ. Այսօր զե. Հարսա- նիք Լ. Տեառնընդառաջ:	Է	ՎԱ
	22	Բջ. ալ. Սրբոցն Կիրակոսի և Տօրն Յուդիտայ և Գոր- ղիոսի, Պօղիբոսոսի և Գրի- գորիսի: Հրց. Մարտ. Մկ. քկ. Յարմատոց բար- եաց. Հմբ. Վարդագոյն:	Ծ	ՎԳ

Լ	Օ		Տ	Գ
4	23	ԴՂ. թձ. Սրբոց Վահանայ Գողթնացւոյն, Եւզինեայ կուսին, և հօրն Փիլիպպոսի և Տօրն Կողոեայ, և երկուց եղբարցն Սերգեայ և Ապիտոնի և երկուց ներքինեացն: Հրց. Մար. Մկ. և շք. թձ. Չարման.	7	9.
— Բ. Զմուսմէջ: —				
5	24	ԴՂ. թկ. Պահք. Հրց. Աղց. Լ. Ագարայ կուսին: Առ. Բ. Ծ	7	91
ԱճճԵԼԱՅԻՆ ՀՈՂՄՈՒՆԲ.				
6	25	ԵՂ զձ. Սրբոցն Եւզինէոսի, Մակարիոսի, Վաղերիոսի, Կանդիտոնի և Ակիւղասայ: Հարց. Մարտ: Ե. Գրիգորի ասուածարանին. Լ. Տորոքեայ կուսին:	8	92
7	26	Ուր. թկ. պհք: Հրց. Հանգս:	9	92
8	27	Շք. ղձ. Սրբոց Հայրապետացն Աթանասի և Կիւրղի և Գրիգորի աստուածարանին: Օրհ. ակ. Որք զարդարեցին. Հրց. զձ. Որ զանչափ: Ե. Դարձ նշխար.	10	92

Լ	Օ		Տ	Գ
Իւրց Յով. Ոսկերեւանին: Տ. Դուրպան Պայրաւ և օր:				
9	28	✠ Կիր. ղկ. Գ. զկնի Ծնն. Հրց. ղձ. Փառաւորելով: Բարեկենդան Առաջաւորի:	11	90
10	29	ԲՂ. աձ. Ա. օր պհց Առաջ: Հրց. Աղցմիս:	12	97
11	30	ԴՂ. ակ Բ. օր պհց. Առաջ. Հրց. Աղց. Ե. Հայրապետացն Բարսղի, Գրիգորի և Յովհ. Ոսկերեւանին:	12	97
12	31	ԴՂ. թձ. Գ. օր պհց. Առաջ. Հրց. Աղցմիս. Հր. Տարեգրու ի սնկոց:	12	98
				
Փ Ե Տ Բ Վ Ա Բ				
28				
Տ. Շուպար.				
13	1	ԵՂ. թկ. Գ. օր պհց Առաջ. Հրց. Աղց. Լր. Թ	10	99
Փոփոխութիւն օրաց.				

	Լ	Օ	ՓԵՏՐՎԱՐ	Տ	Գ
14	2		Ուր. գձ. Ե. օր պհց. Առչ. Յիշատակ Յովնանու Մարգարէին. Հրց. ղկ Որ զանճառելի (իւր սար.). Պ. Հյ. եւ Յ. Տեսունընդառ.	17	100
15	3		Շք. գկ. Սրբոյն Մարգսի զօրավարին, և որդոյ նորա Մարտիրոսին և չորեքտասան զհնուորացն Հայոց : Օրհ. ակ. Ամենասուրբ եր. Հրց. գկ. Չինուորուծիւնք Մկ. ամ. Չինուորն քրի.	18	101
16	4		✠ Կիր. դձ. Գ. զկնի Ծն. Հրց. ղկ. Անսկիզբն բան. Հարսանիք :	18	102
17	5		Բշ. ղկ. Սրբոց Ատովմանց զօրավարացն Հայոց. Հրց. գկ. Չինուորուծիւնք Մկ. եւ Հմբ. Աղաչեմք զրեզ :	19	103
18	6		Գշ. ամ. Սրբոց Սուքիասանց վկայիցն Հայոց : Հրց. Մարտիրոսաց :	20	102
19	7		Դշ. ակ. Պահր : Հրց. Հանգս. գձ. Օրհնեմք զրեզ : Յսմ. Մեհեկան (30) :	21	100
20	8		Եշ. քձ. Սրբոց Ոսկեանց	22	107

	Լ	Օ	ՁԻԼԻՃԺԷ	Տ	Գ
			բահանայից : Օրհ. եւ Հրց. Մարս. Մկ. եւ Հմբ. գձ. Որք արժանաւոր. Յ. Երկուց Թեոդորոսաց : Բ. Մրրկեր : Օ ի Չուկն. Տ. Հուք. եւ ձկնրէի կվկի :		
21	9		Ուր. քկ Պհր. Հրց. Հան. գկ. Բանդ ասու. Վ. Բ. Յ Մրրկաբեր Հողու. Յ. Շք. գձ. Սրբոյն Իսահակայ Պարծելի Հայրապետին	17	104
22	10		Հայոց : Օրհ. ղկ. Աբմաս. Ճշմ. Հրց. ակ. Որ զլոյս. Մկ' եւ Հք. ղկ, Որ յարմաս Յ. Հարաչանկոսի ֆահան. ✠ Կիր. գկ. Ե. զկնի Ծնն. Հրց. ղկ. Որ յահեղակ. Տօմ. Մեհեկան (30) : Լ. Բռն Բարեկենդան :	22	108
23	11		Բշ. դձ. Սրբոցն Մարկոսի եպիսկոպոսին, Պիոնի բահանային, Կիւրղի և Բեհիամիին սարկաւազացն և Սրբոց վկայիցն՝ Արդըմսեհի, Որմզանայ և Սայեհի : Օրհ. եւ Հրց. Մարս.	20	109
24	12			27	110

Լ 0

Տ Գ

25 13

Լ. Մասաբեայ առաջերոյ:
Դ. ղի. Սրբոց Ղեւոնդեանց
բահանայիցն Հայոց: Օրհ.
դձ. Որ յառաջագոյն Հրց.
դի. Որ անդադար. Մկ. դի.
Աննաուելի. Հմբ. բձ. Եր-
զմսբ ձեզ:

ՏՎ 111

26 14

✠ Դ. ան. Պհբ: Տեաննն-
դառաջ. Օրհ. դձ. Այսօր
անսկզբնակ. Հետեւ Շրկ.
ան. Մարմնացեալդ—Ու-
րախ լեր—Պակերակից:
Ա. Նիբիան: Լ. Օր մոխրոց:
Տ. ձեւերէի սանի:

ՏԱ 112

27 15

✠ Ե. ակ Սրբոց Վարդապետաց
Զօրավարացն և 1036

ԴՅ 112

Լ 11

Տ Գ

28 16

Վկայիցն Հայոց՝ որք ընդ-
դէմ Պարսից ի ճակատա-
մարտ բանակին կատարե-
ցան. Օրհ. դի. Նորահրաշ.
Հրց. դի. Որ անդադար.
Մկ. դի. Արիաց. Յիշատակ
Ննջեցերոց. եւ Պ. Հյ.
Ուր. բձ. Պահբ: Օրհ. Հրց.
Հանգս. դի. Յաւիտենից
ասուած: Տ. Մուհարրեւ
եւ Տարեմուտ 1290 թուին
նոցա: Հր. Ադար. Ծն. ☉
Փոքրեկալից օդ.

1112

4 17

Շբ. ղի. Կոստանդնուպօլ-
սոյ սուրբ ժողովոյն, 150
Հայրապետացն: Օրհ. դձ.
Այսօր սուրբ (Խրս.) Մկ.
գձ. Ով հրաշալի. Հմբ. դի.
Բանն որ ընդ. Լ. Մարտ:

1110

2 18

✠ Կիր. դի. Իուն բարեկեն-
դան. եւ Պ. Հյ. եւ Յ.
Օրհ. դի. Բանն որ ընդ հօր:

1117

180 Տար. գահ. Ալեքսան-
դրի Բ. Կայսեր Ռուսիոյ:

3 19

Բ. ան. Ա. օր մեծ պահոց:

1117

924-119

Լ	Օ	ՓԵՏՐՎԱՐ	Տ	Գ
		Հրց. ած. Որ հայիս քաղ. Յ. Յիշատակ Ննչեցեղոց :		
4	20	Գշ. ալ. Բ. օր մեծ պհց :	0	118
		Հրց. ած. Որ համազոյից :		
5	21	Գշ. թձ. Գ. օր մեծ պհց :	7	119
		Հրց. ած. Որ յամենայնի Տ. ձեւրհի Սայիս :		
6	22	Եշ. թկ. Դ. օր մեծ պահոց :	Կ	120
		Հրց. ած. Բարեբանեալ.		
7	23	Ուր. գձ. Ե. օր մեծ պհց.	Ո	121
		Հրց. ած. Բարեբանեալ :		
		Լ. Թովմայիկզուիկացոյ Հր. ծով. վասն մահուանն Մովսիսի: Առ. Բ. Ծ Փոփոխական օղ.		
8	24	Շր. գկ. Չ. օր մեծ պհց.	9	122
		Սրբոյն Թէոդորոսի զօրա- վարին. Օրհ. Մարտ. Հրց. գկ. Չինուորուծիւնք. Մկ. դձ. Որ ընտեցեւ. Յ. Գիւտ գլխոյ Յովհ. Կարապետին:		
9	25	✠ Կիր. դձ. Բ. Բառասնոր- դաց պահոց: Օրհ. դձ. Որ զօրէնս: Տ. Պրտիւշ ա- ձիւց: (պառաւանց ցուրտ)	10	123
10	26	Բշ. ղկ. Ը. օր մեծ պահոց.	11	124

Լ	Օ	ՄՈՒՀԱՐԲԵՄ	Տ	Գ
		Հրց. ալ. Զանուն քո. 8 ⁰ Տար. գահ. Լուի-Օրոն		
				
		Բ. քազաւորին Պալիերայի:		
11	27	Գշ. ած. Բ. օր մեծ պհց.	12	120
		Հրց. ալ. Որ խոնարհեց.		
12	28	Գշ. ալ. Ժ. օր մեծ պահոց.	12	127
		Հրց. ալ. Ասուած հար.		
				
		ՄԱՐՏ 31 Տ. Մարթ		
13	1	Եշ. թձ. ԺԱ. օր մեծ պահոց.	12	128

	Լ	Օ	ՄԱՐՏ	Տ	Գ
			Հրց. ակ. Օրհնեալ եւ.		
14	2		Ուր. քկ. ծԲ. օր մեծ պհց. Հրց. ակ. Զանճառ: Հր. Փուրիմ. (ՇեփրՊայրամ): Լր. ☉	10	128
			Փորոհայոյզ օղբ .		
			53° Տար. Ծն. Վիփօր էմ- մանուէլ Թագ. Իսալիոյ:		
45	3		Շր. գձ. ծԳ. օր մեծ պահց. Սրբոցն Կիւրղի Երուսա- ղէմի հայրապետին , եւ Միւս Կիւրղի եպիսկոպո- սին , եւ յօրնորա Աննայի: Օրհ. Մարտ. Հրց. դձ. Որք հաղորդեցան Մկ. գձ. Մանկունքն որ :	17	129
46	4		✠ Կիր. գկ. Գ. Քառաս. —Անառակին—. Օրհ. գկ. Օրհնեմք զքեզ(իւր սար.):	17	129
47	5		Բշ. դձ. ծԵ. օր մեծ պահց. Հրց. քձ. Օրհնեալ Տէր.	18	129
			24° Տարեդ. գահ. Կիյեօժ Գ. Թագաւորին Հօլանտիոյ .		
			12° Տար. գահ. Վիփօր էմ- մանուէլ Թագ. Իսալիոյ.		

	Լ	Օ	ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ	Տ	Գ
					
18	6		Գշ. դկ. ծԶ. օր մեծ պահց. Հրց. քձ. Ուղիղ են ճան .	19	132
19	7		Գշ. աձ. ծԷ. օր մեծ պհց. Հրց. քկ. Որհարցն մերոց. Լ. Յովսէփայ Հօրն:	20	132
20	8		Եշ. ակ. ծԸ. օր մեծ պհց Հրց. քկ. Մանկունքն : Տ. Ախորշ խանսին .	21	132
21	9		Ուր. քձ. ծԹ. օր մեծ պհց. Հրց. քկ. Աստուած հգօր. Գարնանամուտ եւ հասա- րակած , Տիւ եւ գիշեր հաւասարին : Ամալոր Հայոց եւ Պարսից: Յաւ.	22	130

L		0	սւրճ	S	Գ
			Արեգ (30). Տ. Նեփրուզ (նոր օր) : Բ. Ջարթին : Թ. Ի Խոյն : Տ. Հաւեկ : Յ. Քառասուն մահկանաց : Լ. Ս. Բենեդիկտոս :		
22	10		Շք. քկ. Ի. օր մեծ պահգ-Սրբոյն Յովհաննու Երու. սաղէմի հայրապետին և մերոյս Յովհաննու Օձնեց-ւոյ հայրապետին, և Վարդապետացն մերոց Յովհաննու Որոտնեցւոյն և Գրիգորի Տաթեւացւոյն. Օրհ. ակ. Որ զարդարեցին (իւր սար.). Մկ. զձ. Նմանեալ. Ճաշ. Շար. զձ. Չառաջնորդս. Հմբ. զձ. Որ արարեր : Վ. Ք. Ե Խառնակ օղ.	22	177
			76 ^o Տար. Ծն. Կրիեօմայ Ա. Կայսեր Հիւս. Գերմանիոյ :		
23	11		✠ Կիր. զձ. Դ. Քառաս. — Տնեսիմ — Օրհ. զձ. Որ արարեր (իւր սար.) :	23	177
24	12		Բշ. քկ. ԻԲ. օր մեծ պահոց, Հրց. զձ. Փառաւորեալ :	24	178

L		0	ՍԵՅԻՐ	S	Գ
25	13		Գշ. դձ. ԻԳ. օր մեծ պահգ. Հրց. զձ. Փառաւոր. Տօլ. Արեգ (30) : Լ. Աւետուհի :	25	179
26	14		Գշ. քկ. ԻԴ. օր մեծ պահոց Հրց. զձ. Հարցն. մերոց. — Միջինիք —	26	180
27	15		Եշ. աձ ԻԵ. օր մեծ պահգ. Հրց. զձ. Օրհնեալ ես.	27	181
28	16		Ուր. ակ. ԻԶ. օր մեծ պահոց : Հրց. քկ. Ասուած. բարձրեալ : Ա. Աւելաց : Հր. Ապիպ (Դարնաւոս) :	28	182
29	17		Շք. քձ. ԻԷ. օր մեծ պահոց. Սրբոց քառասնից մանկանցն, որք ի Սերաստիա կատարեցան : Օրհ. քկ. Այսօր ընդ. (իւր սար). Հր. քկ. Որ պատուիրան. Հր. Նիսան առաջին ամիս ըս Ասուածաշնչիկն. Ծն. Չասկ. Ծ Տ. Սեֆեր : Մերք պարզ, մերք խառն.	29	183
30	18		✠ Կիր. քկ. Ե. Քառասնոր. — Դասաւորին — Օրհ. քկ. Որ պատուիրան. (իւր սարքն) :	30	184

		ՄԱՐՏ	S	Գ
1	0			
31	19	Բշ. գձ. ԻԹ. օր մեծ պհց. Հրց. դձ. Հարցն մերոց:	Բ	120
4	20	Գշ. գկ. Լ. օր մեծ պահց. Հրց. դձ. Հարցն մերոց. Լ. Ապրիլ:	2	127
2	21	Գշ. դձ. ԼԱ. օր մեծ պահց: Հրց. դձ. Որ յամենայնի. Ա. Շախու եւ Տարեւոնս 258. քուսկանիկն եոցա:	0	127
3	22	Եշ. դկ. ԼԲ. օր մեծ պհց. Հրց. դձ. Ճշմարտապէս:	7	128
4	23	Ուր. աձ. ԼԳ. օր մեծ պհց. Հրց. դձ. Տէր ասուած. Առ. Բ. Ծ	7	129
ԱՅՆԻՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԱՆԿ.				
5	24	✠ Ծբ. ալ. ԼԴ. օր մեծ պհց. Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին մուտն ի վիրապն: Օրհ. գկ. Այսօր. զուարճացեալ.—Թագաւոր յաւիտեան.—Այսօր դասք. Հրց. դկ. Որ ի հօրէ. (իւր սար). Հմբ. բձ. Որ զխորհուրդ. Լ. Վիլյեն- ցիոսի Յնեռեան:	8	130
6	25	✠ Կիր. բձ. Զ. Քառասնոր.	9	131

		ՍԷՏԵՐ	S	Գ
1	0			
—Իայսեան—: Օրհ. բձ.				
Որ զխորհուրդ. (իւր սար.)				
Յ. Աւետան. Լ. Ծաղկազ.				
7	26	Բշ. բկ. ԼԶ. օր մեծ պահց. Հրց. դկ. Ասուած Հարց. Լ. Տօն Հաղորդութեան: 41 ⁰ Տարեդ. գահ. Փետրօ	10	107
				
Բ. Կայսեր Պրազիլիոյ:				
8	27	Գշ. գձ. ԼԵ. օր մեծ պհց. Հրց. դկ. Հարցն մերոց: 55 Տար. Ծննդ Քրիստոսի Թագաւորի Տանրմարի:	11	107
9	28	Գշ. գկ. ԼԸ. օր մեծ պհց. Հրց. դկ. Օրհնեալ տէր:	12	102
10	29	Եշ. դձ. ԼԹ. օր մեծ պհց. Հրց. դկ. Օրհնեալ եւ տէր:	13	100

Լ 0

ԱՊՐԻԼ

Տ Գ

11 30

Ուր. դի. Խ. օր մեծ պահոց.
Հրց. դկ. Օրհնեալ սէր:

11 107

12 31

Եր. աճ. ԽԱ. օր մեծ պհց.
Յիշատակ յարուժեանն
Ղազարու: Օրհ. աճ Այ՞
սօր գոյով. (իւր սարօքն):
Հր. Պասնէ, (Խաճախարհի
Պայրանք.) ուրն օր:
Աւագ Լր. ☉

10 107

Պայծառ եղանակ.

ԱՊՐԻԼ

30

Տ. Նիսան.

13 1

✠ Կիր. ալ. Ծաղկազարդ.
Էւս Պ. Հյ. Էւ Յ. Հետեւակ
Շար. դժ. Թագաւոր գոյ.
Օրհ. աճ. Որ վերօրհնիս.
Հրց. դկ. Որ ի քրօքէա-

11 101

Լ 0

ՍԷՏԵՐ

Տ Գ

14 2

Կան. և այլն: Լ. Չասիկ:
Աւագ Երկուշաբթի. թճ.
Օրհ. թճ Անեղն ի հօրէ
(իւր սարօքն) Հմբ. թճ.
Որ յանէից.

17 109

15 3

Աւագ Երեքշաբթի. թկ.
Յիշատակ տասն կուսա-
նացն: Օրհ. թկ Իմաստուն
կուսանքն. (իւր սար.)
Հմբ. թճ. Ծնորհեա մեզ:

11 170

16 4

Աւագ Չորեքշաբթի. թճ.
Օրհ. թճ. Որ յաթոռ փա-
ռաց (իւր սարօքն) Հր.
դճ. Նոր սրանչելիր.

19 171

17 5

✠ Աւագ Հինգշաբթի. թկ.
Տօն Հաղորդութեան և Ս.
Յիշատակ Ոսնայուայի:
Էւս Պ. Հյ: Օրհ. թճ. Վե-
րածողն. (իւր սարօքն).
Մկ. ալ. Այսօր կանգնե.
Շար. դկ. Չարհուրեալ.
Բանգի կամաւ. - Արդ ան-
կեալ. - Ամենակալ. Էլն.

20 172

18 6

Աւագ Ուրբաթ. թճ. Յիշա-
տակ Չարչարանաց, Խա-
չելութեան և Թաղման

21 173

I 0		ԱԳՐԻԼ	S Գ
		Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Հետեւակ Շարդձ. Այսօր իկատարուան. Օրհ. թձ. Արծաթսիրութեամբ. (իւր սար.) երկոյնի նախասօնակ.	
19	7	* Աւագ Շարած. ղկ. Աւետուան Ս. Աստուածածնի. և ճրագալոյց Ս. Չատկի: Օրհ. թձ. Պարգեւատուն: յերկոյնի նախասօնի: Հր. Վերջին օր Պատեփ:	ԴԴ 172
20	8	* Ա. Կ. աձ. ՉԱՍԻ. Կ. Պ. Հյ. Կ. Յ. Օրհ. աձ. Այսօր յարեալ. Հրց. ղկ. Այսօր մեծ (իւր սար.) Սիսիփուկե Պ. Հյ. միևջեւ գՀաւարանուն. իսկ Յ. միևջեւ ցՆոր Կիր. Յաւ. Ահնկան (30): ⊙ իՅուշն. Տ. Սկվիր: Վ. Բ. Ձ Չուարթազին ԿԱՆԼԲ.	ԴԵ 170
21	9	* ԱԲ. Բ. Կ. օր Չատ. Կ. Պ. Հյ. Կ. Յ. Օրհ. ալ. Առաքեցար ի հօրէ. Հրց.	ԴԶ 177

I 0		ՍԵՏԵՐ	S Գ
		Հան. աձ. Օրհնեալ (իւր.) Յիշատակ ներկեցեցոց: Բ. Ծաղկին.	
22	10	* ԱԳ. Գ. Կ. թձ. Գ. օր Չատ. Կ. Պ. Հյ. Կ. Յ: Օրհ. թձ. Ի գերեզման քո. Հրց. աձ. Պայծառ. Հր. թձ. Ի գերե.	ԴԾ 174
23	11	ԱԲ. Գ. Կ. Գ. օր Չատկի Օրհ. ղկ. Բո յարուծ. Հրց. աձ. Օրհնեալ. Լ. Ս. Գեորգ.	ԴԿ 171
24	12	ԱԵ. Ե. Գ. օր Չատկի: Օրհ. ղձ. Իւղաբեր. Հրց. աձ. Ընդ երիս մանկ. Ի գիւղօրտու Տօն վասն արտօրեից: Տօն Ահնկան (30):	ԴԼ 179
25	13	ԱԶ. ԱԵ. Գ. Գ. օր Չատ. Օրհ. ղկ. Յարեալ սէրն: Հրց. աձ. Լոյսոյ որ ի հր. Յ Տօն Պալքսիլի: Լ. Մարկոսի աւետարանիին:	ԴՂ 170
26	14	ԱԵ. Ե. Գ. օր Չատկի Կ. յիշատակ զիստոման Յովհաննու Մկրտչին: Օրհ. ղձ. Փառարանակից. Հրց. աձ. Նախալաւիսեան (իւր ս.) Հր. աձ. Որ վեր.	ԴԳ 171

Լ	Օ	ԱԳՐԻԼ	Տ	Գ.
27	15	✠ ԲԿ. Նոր Կիրակէ. ղԿ. Ը. օր Զատիկի. Օրհ. ղԿ. Նորոզեալ կողմից (իւր սար.) : շր. ղԿ. Յորժամ եկին :	Բ.	172
28	16	ԲԲ. Բշ. աճ. Թ. օր յինանց : Օրհ. աճ. Երգեսցուք. շրց. ալ. Որ եկիր ի փրկուժ. շր. աճ. Փառք յարուժ. Ծն. ☉. S. Քայիւլ կվկէ :	Գ.	172
Պարզուրիւն օդոց.				
29	17	ԲԳ. Գշ. ալ. Ժ. օր յինանց : Օրհ. ալ Երգեսք. շրց. ալ. Որ վասն մեր : շր. ալ. Յարուցեալ : շր. Եան : 55 ⁰ Տարեղ. Ծննդ. Ալէ. սանդր Կայսեր Ռուսիոյ :	Դ.	172
30	18	ԲԴ. Գշ. ղճ. ԺԱ. օր յին. Օրհ. ղճ. Օրհնեսցուք զէր շրց. ալ. Անսկիզբն բանդ շր. ղճ. Եկին ի գերեզմ.	Ե.	170
1	19	ԲԵ. Եշ. ղԿ. ԺԲ. օր յին. Օրհ. ղԿ. Փարաօն. շրց. ալ. Որ յաժող փառաց : շր. ղԿ. Քրիստոս յար. Լ. Մայիս. և Տօն ստաֆ. Փիլիպպոսի և Յակոբայ :	Զ.	177

Լ	Օ	ՐԵՊԻԼ ԷՎԱԵԼ	Տ	Ս
2	20	ԲԶ. Ուր. ղճ. ԺԳ. օր յին. Օրհ. ղճ. Օգնական. շրց. ալ. Անեղանելիդ : շր. ղճ. Այսօր յարուժ. Ա. Աղաւ :	Ը.	177
3	21	ԲԷ. Եր. ղԿ. ԺԴ. օր յինանց : Օրհ. ղԿ. Երգեսք. շրց. ղճ. Որ ի յերկնից. շր. ղճ. Թաղաւոր. Լ. Գիւտ Խաչ :	Թ.	178
46 ⁰ Տար. Ծն. Եան ժ. Ե. Թաղաւորութի եւ Նորլէկիոյ.				
4	22	✠ ԳԿ. Աշխարհամատարան Կիր. ղճ. — Կանաչ Կիր —. Օրհ. ղճ. Օրհնեսց. շրց. ղճ. Երկրպագեմք (իւր սա.) շր. ղճ. Փառարա.	Կ.	179
5	23	ԳԲ. Բշ. ղԿ. ԺԶ. օր յինանց. Օրհ. ղԿ. Յաղթական շրց. ղճ. Անապական. շր. ղԿ. Էջ հրեշտակն : Յ. Ս. Քորգ. S. Խրսրկեղ.	Լ.	1
— Բ. Գարնամէջ —				
Առ. Բ. Ծ				
Պայծառ օդ.				
6	24	ԳԳ. Գշ. աճ. ԺԷ. օր յին. Օրհ. աճ. Երգեսցուք. շրց.	Գ.	2

Լ	Օ	ԱՊՐԻԼ	Տ	Խ
		բժ. Որ թագաւորդ ես. Հմբ. աժ. Ընդ կանայսն.		
7	25	ԳԳ. ԳԶ. ակ. թԸ. օր յին. Օրհ. ակ. Երգեցէք. Հրց. բժ. Այսօր բեւեռ. Հմբ. ակ. Սրանչելի : Յ. Մարկոսի Աւետարանի : Հ. Ծով վսն. գերութեան սապանակին :	Վ	Բ
8	26	ԳԵ. ԵԶ. բժ. թԹ. օր յին Օրհ. բժ. Օրհնեսցուք ըզ սէր. Հրց. բժ. Որ զթացար Հբ. բժ. Չայն աւետար.	ՎՎ	Ճ
9	27	ԳԸ. Ուր. բկ. Ի. օր յին. Օրհ. բկ. Փարաւօն. Հրց. բժ. Որ զարդարեալ. Հբ. բկ. Առաւօս. Տ. Մովսէս :	ՎԲ	Օ
10	28	ԳԵ. ԵՐ. գժ. ԻԱ. օր յին. Օրհ. գժ. Օգնա. Հրց. բկ. Որ յերկն. Հբ. աժ. Որ վեր.	ՎԲ	Դ
11	29	Ճ ԳԿ. Չորրորդ Կիրակէ գկ. — Կարմիր Կիրակէ — Օրհ. գկ. Երգեցէք Հրց. բկ. Աստիճարն. Ասուած. Հբ. ղկ. զԱսուածային. Հր. երկրորդ խամուրուզ :	ՎԵ	Կ
12	30	ԳԲ. ԲԶ. ղժ. ԻԳ. օր յինանց :	ՎՕ	Լ

Լ	Օ	ՐԵՊԻԼ ԵՎՎԵԼ	Տ	Խ
		Օրհ. ղժ. Օրհնեսցուք ըզ Հրց. բկ. Որ զժառա. Հբ. ղժ. Որ ի վերդ. Հբ. ☉		
		Փարսային օրք .		
				
		Մ Ա Յ Ի Ս		
		31		
		Տ. Մայրս.		
43	1	ԳԳ. ԳԶ. ղկ. ԻԴ. օր յին. Օրհ. ղկ. Յողթական. Հրց. բկ. Որ էիր յառաջ. Հբ. ղկ. Հրեշտակացն.	ՎԳ	Զ
44	2	ԳԳ. ԳԶ. աժ. ԻԵ. օր յինանց : Օրհ. աժ. Երգեսցուք. Հրց. բկ. Կամաւորութեամբ . Հբ. աժ. Որ անժառ. Յ. Կիսապեկնիկոսէ եւ այլ .	ՎԴ	Է
45	3	ԳԵ. ԵԶ. ակ. ԻԶ. օր յին. Օրհ. ակ. Երգեցէք. Հրց. գժ. Փառա. Հբ. ակ. Հրաշալի.	ՎԵ	Ը
46	4	ԳԸ. Ուր. բժ. ԻԵ. օր յին. :	ՎԶ	Թ

Լ	0	ՄԱՏԻՍ	Տ	Խ
		Օրհ. բձ. Օրհնեսցուք . Հրց. գձ. Փառաւորեալ . Հր. բձ. Այսօր զուարճ.		
17	5	ԴԵ. Ծր. թկ. ԻԸ. օր յինանց. Օրհ. թկ. Փարաւ. Հրց. գձ. Որ յաւի. Հր. դձ. Թազաւ.	Բ	12
18	6	✠ ԵԿ. Հինգերորդ Կիրակէ. գձ. Տօն Երեւման Խաչին: Օրհ. գձ. Օգնական. Հրց. դձ. Այսօր ընդ ամսյս. Հր. գձ. Փառաւորեալ:	Գ	13
19	7	ԵՐ. Բ2. զկ. 1. օր յինանց. Օրհ. զկ. Երգեցէք. Հրց. դձ. Կամաւորութեամբ . Հր. զկ. Զքո յարութիւն. Վ. Բ. Ե Բարեխառն.	Դ	10
20	8	ԵԳ. Գ2. դձ. 1Ա. օր յին. Օրհ. դձ. Օրհնեսցու. Հրց. գձ. Արարիչդ Հր. դձ. Զյարուծ: Յաւ. Մարտի (30) Յ. Յովհ. Աւեսարաւնչին:	Ե	17
21	9	ԵԴ. Դ2. դկ. 1Բ. օր յին. Օրհ. դկ. Յաղթական. Հրց. զկ. Անձառելի . Հր. դկ. Փառք յարուծ. © յՆրկաւորն. Տ. ձեկզա:	Զ	14

Լ	0	ԲԵՊԻՒՂ ԱՆՈՐ	Տ	Խ
		Բ. Մարգին.		
22	10	ԵԵ. Ե2. աձ. 1Գ. օր յին. Օրհ. աձ. Երգեսցուք. Հրց. զկ. Նախայաւիտ . Հր. աձ. Սոսկալի տեսիլ. 1. Համբարձումն:	Ծ	18
23	11	ԵԶ. Ուր. ալ. 1Դ. օր յին. Օրհ. ալ. Երգեցէք Հրց. զկ. Այսօր զենաւ Հր. ալ. Երգես. — Կանխեցին .	Կ	19
24	12	ԵՇ. Ծր. բձ. 1Ե. օր յինանց: Օրհ. բձ. Օրհնեսց Հրց. դձ. Որ եկիր. Հր. աձ. Որ վեր օրհ. Տօն. Մարտի (30): 54 ⁰ Տար. Ծն. Վիքթորիա Թագուհւոյն Անգլիոյ:	Կ	20
25	13	✠ ԶԿ. Վեց Կիրակէ. թկ. Օրհ. թկ. Փարաւօն. Հրց. դձ. Որ բարեբանեալդ. Հր. թկ. Կանխեցին. զՅարուծիւն— Տիեզերական	Կ	21
26	14	ԶԲ. Բ2. գձ. 1Ե. օր յին: Օրհ. գձ. Օգնական. Հրց. դձ. Որ իքառակերպեան. Հմբ. գձ. Հրաշալի:	Կ	22
27	15	ԶԳ. Գ2. զկ. 1Ը. օր յինանց:	Վ	22

L O		ՄԱՅԻՍ	S	Խ
		Օրհ. զկ. Երզնցէք. Հրց. ղձ. Յորժամ ի խաչին. Հք. զկ. Տեսիլ փայլակ. Ծն. ☉ Տ. Ռեպիւղ ախրք:		
28	16	ՁԴ. ԳԶ. ղձ. ԼԹ. օր յին. Օրհ. ղձ. Օրհնեսց. Հրց. ղձ. Միածին. Հմք. ղձ. Ահագին: Հք. Սիվան:	Դ	ԴԷ
29	17	✠ ՁԵ. ԵԶ. ղկ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵ ԲՐԻՍՏՈՍԻ. Խ. օր յին. և և Պ. Հյ. և Ե. Հեճ. Շար. ղկ. Մեծահրաշ. Օրհ. ղձ. Համբարձաւ. Հրց. ղկ. Օրհնեսցի պս. Հք. ղձ. Որք սնկակիցք. — Համբարձաւ սէրն մեր. Վիճակ —	Դ	ԴԸ
30	18	ՁԶ. Ուր. աձ. ԽԱ. օր յին. Պահք: Օրհ. աձ. Երզեսցուք. Հրց. ղձ. Ծագումն:	Է	ԴԹ
31	19	ՁԷ. Շք. ակ. ԽԲ. օր յինանց. Օրհ. ալ. Երզնց. Հրց. ղձ. Փառա. Հք. ղձ. Թագաւոր.	Օ	ԴՄ
1	20	✠ ԷԿ. ԵՕՁԵՐՐՐԻ Կիրակէ. ղձ. Երկրորդ Մաղկազարդ. Հեճեւակ շար. ղձ. Համբարձաւ. Օրհ. ղկ. Մե-	Դ	ԴԱ

L O		ՐԵՊԻԼ ԱՆՈՐ	S	Խ
		ժահրաշ. Հրց. ղկ. Այսօր արարիչ: Լ. Հոգեգաղուս և Եռնիս: Ա. Շքաք:		
2	21	ԷԲ. ԲԶ. ղկ. ԽԴ. օր յին. Օրհ. ղկ. Փարաւօն. Հրց. ղկ. Որ զամենագօր: Ե. Կոստանդիանոսի և Հեղինայ. Հ. Սաւաթօր (Կիւղ Պայրաւիք)	Կ	ԵԳ
3	22	ԷԳ. ԳԶ. ղձ. ԽԵ. օր յին. Օրհ. ղձ. Օգնակ. Հրց. ղկ. Այսօր ցնծայ. Ա. Ք. Սարգ եղանակ.	Ա	ԵԴ
4	23	ԷԴ. ԳԶ. ղկ. ԽԶ. օր յին. Պահք. Օրհ. ղկ. Երզնցէք. Հրց. ղկ. Փառաւորեալէ:	Գ	ԵԿ
5	24	ԷԵ. ԵԶ. ղձ. ԽԷ. օր յին. Օրհ. ղձ. Օրհնեսցուք ըզսէր. Հրց. ղկ. Որ յառաջ. — Երկնային Վիճակ — ի Յիշատակ ընտրութեան Մասսիայ առաքելոյն: 15 ⁰ Տարեդարձ Ազգ. Սահմանադրութեան Հայոց:	Կ	ԵԸ
6	25	ԷԶ. Ուր. ղկ. ԽԸ. օր յին. Պահք: Օրհ. ղկ. Յաղթական. Հրց. ղկ. Անսկիզբն բանդ:	ԿԿ	ԵԹ

L 0

ՄԱՅԻՍ

S 10

10° Տարեդ. գախ. Ժօրժի Ա.
Թագաւորին Հելլադայ :

7 26

է. Եր. աճ. Խթ. օր յին :
Օրհ. աճ. Երգեսցուք. Հրգ.
ղկ. Որ. յահեղակերպ :

8 27

✱ Կիր. ակ. Հոգեհալ. ՈՒՍՍ
Հեճ. Եար. դճ. Համբար-
ձաւ. Օրհ. դճ. Առաքելոյ.
Հրգ. աճ. գշագոյն : Հր.
բկ. Երրորդութիւն : Պեն-
սկիւստ. եւ Պ. Հյ. եւ Յ :
Բարեկենդան. Եղիական
պահոց : Լ. Երրորդութիւն :

9 28

Բշ. ղճ. Բ. օր Հոգ. Պահր. :
Օրհ. ղճ. Նոյն եւ (իւր սար.)

10 29

Գշ. ղկ. Գ. օր Հոգ. Պահր :
Օրհ. ղկ. Այսօր երկնային.
(իւր սարօքն.). Լր. ☉

11 30

Մերք պարզ մերք աճճեւ.
Գշ. ղճ. Գ. օր Հոգ. Պահր : Օրհ.
գճ. Արեգակն ար. (իւր ս.)
Լ. Բառնարայ առաքելոյ.

12 31

Եշ. ղկ. Ե. օր Հոգ. Պահր. Օրհ.
ղկ. Զանսկզբ. (իւր սար.)
Լ. Տօն Հաղորդութեան :

L 0

ԲԵՊՈՒՆ ԿՄԵՐ

S 10

Յ Ո Ւ Ն Ի Ս

30

Տ. Հագիրան.

43

1 Ուր. դճ. Զ. օր Հոգ. Պահր :
Օրհ. դճ. Անմահարար.
(իւր ս.) Լ. Անտոնիպատաւ.

44

2 Եր. ղկ. Ե. օր Հոգ. Օրհ. ղկ.
Ի հարաշարժ (իւր սար.)

45

3 ✱ Կիր. աճ. Ա. Կիրակէ
Յարուժեան, և յիշատակ
Եղիայի մարգարէին. Օրհ.
աճ. Երգեսցուք. Հրգ. աճ.
Որ եկիր ի փրկ. Հր. աճ.
Ընդ լուսանալ : — Առա-
ջին պսակ. — Հարաւնիք :
Յ. Բարեկենդ. առաքելոյ

16

4 Բշ. ակ. Սրբոց Կուսանացն
Հոհիսիմեանց. Օրհ. ղկ.
Անձինք նուիրեալք.

L 0		ՅՈՒՆԻՍ	S 10
		Հրց. ղկ. Այսօր զանյաղ- թելի. (իւր սար.) Մկ. ղկ. Յիշատակ. Հբ. ղկ. Անըս- կիզքն: Յ. Պահի 25 or :	
17	5	Գշ. բձ. Սրբոց կուսա- նացն Գոյխանեանց: Օրհ. ղկ. Անծինք (իւր սար.) (Հրց. և զայլսն զՀոփսիմ- եանցն ասն). Վ. Բ. Ճ.	ԿԴ 22
		Պարզ Եղանակ.	
18	6	Դշ. բկ. Պահբ. Հրց. ամ. Որ հայիս քաղցրութեամ.	ԿԴ 20
19	7	Եշ. գձ. Սրբոցն Յովհաննու Կարապետին և Աթանա- զինեայ եպիսկոպոսին : Օրհ. գձ. զՄարգարէ բար. Հրց. ղձ. Զուարճանայ (իւր սար.) Մկ. եւ Հբ. ղկ. Մարգարէից զերա. Յամ. Մարգաց (30):	ԿԵ 27
20	8	Ուր. գկ. Պահբ : Հրց. Հան. ակ. Գոհարանեմբ.	ԿԶ 27
		36 ⁰ Տարեդ. զահ. Վիկղո- րիա Թագուհւոյն Անգլիոյ:	

L 0		ԲԵՊԻՆ ԱՆԸՐ	S 10
			
21	9	Շբ. ղձ. Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին յերոյ եյն ի վիրապէն: Օրհ. բձ. Ով եր- ջանիկ.— Թագաւոր յա- ւիս.— Այսօր դասք. Հրց. բձ. Որ առաքեցեր. (իւր) Մկ. ղձ. Հրաշափառ.— Որ կոչեց. ձշ. Շար. գկ. Հովիւ բաջ. Հբ. գձ. Ուրախ լեր: Աւառնաւուռս եւ Արեւա- դարձ. Տիւր ակսիւն կար- ձանայ եւ գիշերք երկա- րիկ. ☉ ի խեցգիտիւն: Տ. Սերեքան. Բ. Հնձար :	ԿԸ 28
22	10	Ճ Կիր. դի Բ. Տանկ սժողիկ. Եկեղեցւոյ Ս. Էջմիածնի. Օրհ. գձ. Ուրախ լեր. Հրց.	ԿԹ 29

Լ 0

ՅՈՒՆԻՍ

Տ Խ

զձ. Այսօր պայծ. Շր. դկ.
 էջմիածինն: դկ. Թագաւ.
 Հր. զձ. Այսօր ուրախա.
 23 11 Բշ. աձ. Մանկանցն Բեթլէ- ԴԱ օ.
 հէմիւ Ակակիոսի վկային,
 Մովկիմայ բահանային, և
 Կողբատիոսի զինաւորին:
 Հրց. դձ. Այսօր անմեղ.
 (Խր.): Տօւ. Մարգաց(30):
 24 12 Գշ. ախ. Ս. Կուսանացն Նու- ԴԳ օԿ
 նեայ և Մանեայ: (Օրհ. և
 զայլսն զՀոփսիմեանցն
 ասն) Լ. Ծն. Յով. Մկրտչիւն:
 25 13 Դշ. քձ. Պահբ: Հրց. աձ. Դ. օԴ
 Որ համագոյակից.

120. Տարեղ. զահ. Սուլբան

Լ 0

ՃԵՄԱԶԻԼ ԷՎԱԷԼ

Տ Խ

Ապսիւլ — Ազիզ Կայսեր.
 26 14 Եշ. քկ. Սրբոց Իշխանացն Կ օԴ
 Սահակայ և Յովսեփայ, և
 Սրբոց վկայիցն Սարգսի
 և Բագոսի: Օրհ. Մարս.
 Հրց. աձ. Զրեզ արդար.
 Տ. ձեւագիւղ կլվկղ.
 Ծն. ☉

Փայլասակուցն.

27 15 Ուր. զձ. Պահբ. Հրց. քձ. Որ Դ օԷ
 Թագաւորդ: Հր. Թանուզ:
 28 16 Եբ. գկ. Սրբոյ Մեծին Ներ- Դ օԸ
 սիսի Հայրապետին Հայոց
 և Խաթայ եպիսկոպոսին:
 Օրհ. քկ. Որ զոյս ան-
 ձառ. Հրց. դձ. Այսօր
 տօնէ եկեղ. (Խր սար.):

36° Տար. քագադր. Վիկոր-
 բիա Թագուհւոյն Անգլիոյ:

29 17 ✠ Կիր. դձ. Գ. Բարեկեն- Է օԿ
 դան Ս. Լուսաւորչի պհց.
 Հրց. աձ. Պայծառացիր.
 Հմբ. զձ. Փառարանակ.
 Լ. Պետրոսի և Պողոսի:

30 18 Բշ. դկ. Պահբ. Սրբոցն՝ օ օԿ

ՆՈՒՆԻՍ		S	Խ
0	Եպիփանուս Կիպրացոյն, Բարեւոյ հայրապետին և երից աշակերտաց նորին: Օրհ. Մարտիր. Հրց. դժ. Արանչելագործ(իւր սար). Մկ. եւ Հր. գժ. Նմանեալ:		
1 19	Գշ. ամ. Պահք. Կոստան- դիանոսի Թագաւորին, և ձօր նորա Հեղինեայ: Օրհ. ակ. Որ զերկնաւոր. Հրց. ամ. Օրհնեմք. (իւր սար.): Մկ. եւ Հր. քկ. Ով երանել. Լ. Յուշխ: Ա. Նախայ:	7	ՕԿ
2 20	Գշ. ակ. Պահք: Հրց. ամ. Որ յամենայնի:	7	ԵԳ
3 24	Եշ. քժ. Պահք: Սրբոցն Թէոդոտոնի գաղատաց- ւոյն և Թալիլեայ բժշկին, և եօժն կուսանացն որք յԱնկիւրիայ կատարեցան: Հրց. ակ. Սուրբ ասուած. Առ. Բ. Ծ	8	ԵԴ
	Սպառնալիք փոքրկի.		
4 22	Ուր. քկ Պահք: Հրց, քկ. Արարիչ եւ մարդասէր:	9	ԵԿ

ՃԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ		S	Խ
0	97 ⁰ Տարեդ. Անկախութեան		
			
	Միացեալ—Նահանգացն:		
5 23	Ճ Եբ. գժ. Գիւտ նշխա- րաց Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին: Նախասօճակ. Օրհ. զկ. Լե- րինք — Թագաւոր յա- ւիտեան. — Այսօր դասք. Հրց. քժ. Որ առարեցեր (իւր սար.) Մկ. դժ. Հրա- շափառ. — Որ կոչեցար:	10	ԵԶ
6 24	Ճ Կիր. զկ. Դ. Հրց. ակ. Որ եկիր ի փրկ. Հարսանիք: Պ. Հյ. Յ. Ծն. Յոյ. Կարպեհ:	11	ԵՇ
7 25	Բշ. դժ. Սրբոց վկայիցն Անտոնինոսի, Թէոփիլոսի, Անիքոտոսի եւ Փոտինոսի:	12	ԵԸ

Լ 0

ՅՈՒԼԻՍ

Տ Խ

8 26

Հրց. բժ. Անտիակալ:
 Գշ. ղկ. Սրբոցն Դանիէլի
 մարգարէին, և երից ման-
 կանցն՝ Սեղրաքայ, Միսա-
 քայ և Ս.բէՄնաբովի. Օրհ.
 ակ. Որք զաս. Հրց. ակ.
 Որ բարձրեալ Մկ. եւ Հր.
 դժ. Որ զյառաջագոյն:
 14, Տար. զահ. Շառլ ժ.ե.

Մ Ծ

79 27

Թագ. Շուէտի Նորվէկիոյ:
 Դշ. ամ. Պհր. Հրց. ամ. Երգէ.

Վ Կ

10 28

Եշ. ակ. Սրբոց Թարգման-
 չաց վարդապետացն մերոց

Վ Կ

Լ 0

ՃԵՄԱԶԻՒ ԷՎՎԷԼ

Տ Խ

41 29

Սահակայ և Մետրոպայ:
 Օրհ. ակ. Որ զարդարե.
 (Խւր սար.) Մկ. եւ Հր. զժ.
 Նմանեալ Մովս. Լր. ☉
 Պարզ եւ Ռոսմու. ԳԼ.

Վ Կ

42 30

Ուր. բժ. Պհր: Հրց. դժ.
 Օրհնեմք. Յ. Առաքելոցն
 Պետրոսի եւ Պողոսի:
 Եր. ղկ. Սրբոցն Տրդատայ
 Թաղաւորին մերոյ և Սշ-
 խէն Տիկնոցն և Սոսրովի-
 դիտոյն: Օրհ. ակ. Որ զեր-
 կնաւոր: (Խւր սա.) Մկ. եւ
 Հմք. դժ. Որ զերագոյն:
 Յ. Երկոսասան Առաքելոց

Վ Կ

ՅՈՒԼԻՍ

31

Տ. Թեմնուզ.

15 1

Ք Կիր. զժ. Ե. Գիւտ տփոյ
 Ս. Աստուածածնի: Օրհ.

Վ Կ

L		0	ՅՈՒԼԻՍ	S	Խ
			զկ. Երզնցէք որդ. (իւր ս.) Հարսանիք. Հր. Մովսէսն առնանն Երուսաղէմի :		
14	2	Բշ. զկ.	Սրբոյն Կալիստ- րատոսի և բառասուն և ինն Վկայիցն, և Ղուն կիանոսի քահանային :	19	Կ1
			Օրհ. Մարտ. Հրց. բժ. Ընդ սուրբս: Յ. Գիւտ Տիոյ		
15	3	Գշ. դձ. Ս.	Զարբիայ մար- գարէին: Օրհ. ալ. Որ զասուածային. Հրց. ած. Որ յերկնային. (իւր սար.) Մկ. դձ. Որ գյառաջ .	20	Կ2
			Օրհ. Պահր: Հրց. ած. Ռարեբանեալ ես Յագ.	21	Կ3
16	4	Դշ. դկ.	Պահր: Հրց. ած. Ռարեբանեալ ես Յագ.	22	Կ4
17	5	Եշ. աձ.	Սրբոյն Եղիսէի մարգարէին: Օրհ. ալ. Որ զասուած. Հրց. գձ. Որ ընդ հողեղէն. Վ. Բ. Շ Պարզ եւ Ձեւօ օղ.	23	Կ5
18	6	Ուր. ալ.	Պահր: Հրց. զկ. Բանդ 32 ⁰ Տար. Թագադ. Փեղո Բ. Կայսեր Պրագիլիոյ:	24	Կ6
19	7	Շր. բձ.	Սրբ. Երկոսասան Առաքելոցն և սրբոյն Պո.	25	Կ7

L		0	ՃԵՄԱԶԻԼ ԱՆՐԲ	S	Խ
			ղոսի Երեքտասներորդ ա- ռաքելոյն Գրիստոսի: Օրհ. գձ. Երանելի (իւր սար.). Մկ. դկ. Առաքեալը. Հմբ. աձ. Սուրբ ես. Յսւ. Հրո- սից (30) : Յ. Կիրակեայ:		
			Ք Կիր. բկ Զ. Բարեկենդան Վարդավառի: Հրց. ալ. Որ վասն. Հմբ. բկ. Քո յար. Լ. Մարգարայ կուսին:	20	Կ8
			Բշ. գձ. Ա. օր պից. Վարդ. Հրց. ած. Բարեբանեալ:	21	Կ9
			Բ. Տօքար.		
			Գշ. զկ. Բ. օր պից. Վարդ. Հրց. ալ. Զանուն բո. Լ. Մարիամն Մագրադե- նացոյն: Տօւ. Հրոսից (30)	22	Կ10
			Գշ. դձ. Գ. օր պից. Վարդ. Հրց. ալ. Որ խոնարհե- ցար: ☉ յԱռիւծն. Տ. Էսքս. Յ. Եւփիսեայ:	23	Կ11
			Եշ. դկ. Դ. օր պից. Վարդ. Հրց. ալ. Ասուած հար.	24	Կ12
			Ուր. աձ. Ե. օր պից. Վար. Հրց. դձ. Որ փառօր: Լ. Յակոբայ առաքելոյն	25	Կ13

Լ	Օ	ՅՈՒԼԻՍ	Տ	Խ
		S. Ճեմագիշ ախր: Ծն. Թ Ջերմաբեր Հողմուցե.		
26	14	Ծբ. ակ. Յիշատակ Տապա- նակին հնոյ և Տօն նորոյս Սուրբ Եկեղեցոյ. Օրհ. ակ Զրեզ քաղաք (իւր սար.). Մկ. ակ. Որ ի սկզբանէ: Նաւախսիֆ: Լ. Աննայի Վօրն: Հր. Աք:	Կ	ԱԴ
27	15	* Կիր. քձ. Վարդավառ. Հեռ. Շար. դձ. Յնծայ ախոր Օրհ. աձ. Որ ի լե- րինն. Հրց. ակ. Զանճա- ռելի Հմբ. ղկ. Ախոր ի.	Կ	ԱԵ
28	16	* Բշ. քկ. Բ. օր Վարդա. Յիշատակ Ննչեցեղոց: Օրհ. քկ. ձառագայթ (իւր սար)	Յ	ԱԶ
29	17	Գշ. գձ. Գ. օր Վարդ. Օրհ. գձ. Ախոր ուր (իւր սար.). Յ. Մարիանայ կուսին: Լ. Մարքայի ինն Դագա- րու: Տ. Էվ. Էյաւր պառուր Սկիզբ առուրց Շնիկ սաս.	Օ	ԱԿ
30	18	Դշ. գկ. Պհբ: Հրց. ակ. Օրհ- նեայ եւ փառաւոր.	Դ	ԱԿ
31	19	Եշ. դձ. Սրբոյն Եսայեայ	Կ	ԱԿ

Լ	Օ	ՃԵՄԱԶԻԼ ԱՄԵՐ	Տ	Խ
		ճարգարէին: Օրհ. ակ. Որ գասուածային. Հրց. աձ. Որ յերկնային (իւր սար.). Մկ. եւ հբ. դձ. Որ գյա- ռաջագոյն. Ա. Դաւար:		
1	20	Ուր. ղկ. Պհբ: Հրց. ղկ. Յաւիտենից. Յ. Ս. Եղիայ: Լ. Օգոստոս: Առ. Բ Ծ Որոսմուցե.	Ա	ԱԳ
2	21	Ծբ. աձ. Սրբոյն՝ Թաղէոսի Առաքելոյն և Սանդիսոյ կուսին. Օրհ. գձ. Երանելի (իւր սար.). Թագաւոր յաւ.— Ախոր դասք. Մկ. ղկ. Բեւպարժի. ձշ. Շրկ. ակ. Որ սիրողք էք. Հբ. աձ. Սուրբ ես սէր:	Գ	ԳԵ
3	22	* Կիր. ակ. Բ. Վարդ. Հրց. քձ. Որ ի յերկնից. Հբ. ակ. Առաքեցար ի հօ- րէ: Հարսանիֆ: Հր. Ծոճ (Գարս Պայրաւ):	Կ	ԳԶ
4	23	Բշ. քձ. Սրբոյն՝ Կիպրիա- նոսի եպիսկոպոսին, և 45 Վկայիցն, և սրբոց կուսա- նացն Յուստիանայ, Եւ-	Կ	ԳԶ

L	0	ՅՈՒՆԻՍ	S	Խ
		փիմեայ և Գրիստինեայ : Հրց. թկ. Օրհնենք զքեզ. Մկ. եւ չք. ղկ, Յիշատակ.		
5	24	Գշ. թկ. Սրբոցն Ածանա- գինեայ եպիսկոպոսին, և տասն Աշակերտաց և հինգ Վկայից: Հրց. թկ. Որք ի մարտի: Տ. Ախրրե կշամը պահուր. Վերջ Շնիկ սուս:	17	97
		Բ. Ամուսմէջ.		
6	25	Դշ. զձ. Պահք: Հրց. ակ. Փառաւորեալ. Յ. Աննայի մօրն: Լ. Այլակերպուքիւն:	17	98
7	26	Եշ. զկ. Սրբոց նախահարցն Ադամայ, Աբելի, Սեծայ, Ենովսայ, Ենովբայ, Նոյի, Մելքիսեղեկի, Աբրահա- մու, Իսահակայ, Յակով- բայ, Յովսեփայ, Մովսի- սի, Ահարօնի, Եղիազա- րու, Յեսուայ, Սամուէլի, Սամսոնի, Յեփթայեայ, Բարակայ, Գէդէօնի, եւ այլոց սրբոց նախահարցն: Օրհ. ակ. Որ զասուա- ծային. Հրց. ղկ. Առ	18	99

L	0	ՃԵՄԱՅԻԼ ԱՍՈՐ	S	Խ
		քեզ սուս. Մկ. ղկ, Այսօր ցնծ. Յ. Ս. Պարսագեւայ, 8 27 Ուր. դձ. Պհք: Հրց. Հան. Յ. Պանդայեանի: Լր. ☉	10	97
		Տօրագին աւուրք:		
9	28	Շք. ղկ. Սրբոց Որդւոց և Թոռանց սրբոյն Կրիգորի Լուսաւորչին մերոյ Արիս- տակէսի, Վրդանէսի, Յուսկան, Գրիգորիսի և Դանիէլի: Օրհ. ղկ. Ար- մաս ծշմ. Հրց. ակ. Որ զլոյս (իւր սար.). Մկ. եւ հր. ղկ. Ասուածային:	17	97
10	29	Մ Կիր. աձ. Գ. զկնի Վար. Հրց. թձ. Անապական. Հարսանիք. Լ. Լաւրեան.	17	98
11	30	Բշ. ակ Սրբոց Մակարա- յեցոցն՝ Եղիազարու բա- հանային, Շմաւոնեայ, և եօթն որդւոց նորին: Հրց. զձ. Որք զսանջանս :	18	99
12	31	Գշ. թձ. Արբոյ երկոտասան Մարգարէիցն Ովսեայ, Ամովսայ, Միքիայ, Յովե- եայ, Աբդիու, Նաւուամայ,	19	100

Ամբակուժայ, Յովնանու,
Սոփոնիայ, Անգեայ, Զա-
քարիայ և Մաղաբեայ:
Օրհ. ակ. Որ զասուա-
ծային. Հրց. դժ. Որ ընդ
հողեղէն. (իւր սար.).
Յ. Բարեկ. Աստուածածնի:

ՕԳՈՍՏՈՍ

31

S. Աւոսոսու.

- 13 1 Դշ. քկ. Պհ: Հրց. ակ. Զանն. 21 101
- 14 2 Եշ. գձ. Սրբոյն Սոփիայ և 21 102
Երից դստերացն Պիստոսի,
Ելպիսի և Ագապի: Հրց.
դժ. Յուսացեալքն:
- 15 3 Ուր. գկ. Պհբ: Հրց. Հանն. 22 103
Լ. Վերափոխումն:
- 16 4 Եբ. դձ. Եփեսոսի սուրբ 22 104
Ժողովոյն, Երկու հարիւր

- Հայրապետացն: Օրհ. գձ.
Այսօր սրբ. Մկ. գձ. Ով
հրա. (իւր ս.) Լ. Ռոմոսի:
- 17 5 ✠ Կիր. ղկ. Գ. զկնի Վար. 22 100
Բարեկենդան Աստուածա-
ծնի. Հրց. քկ. Որ յերկն. Հբ.
ղկ. Յորժամ — էջ հրեշս.
- 18 6 Բշ. աձ. Ա. օր պհց Աս. Հրց. 20 107
քձ. Օրհնեալ: Յաւ. Աւել-
եաց(5): Յ. Այրակերպոք.
450 Տարեդ. ծն. Փռանսօս
Ժօզէժ Կայսեր Աւսրիոյ.
- 19 7 Գշ. ակ. Բ. օր պհց. Աստ. 27 107
- 20 8 Դշ. քձ. Գ. օր պհց. Աստ. 27 108
- 21 9 Եշ. քկ. Գ. օր պհց. Աստ: 28 109
- Բ. Մրգար.**
- 22 10 Ուր. գձ. Ե. օր պհց. Աստ. 29 110
Հրց. Հն. Տօւ. Աւելեաց (5):
- 23 11 Եբ. գկ. Ծողակաթի Ս. էջ. 30 111
միածնի: Օրհ. գձ. Ուրախ
Մկ. ղկ. էջմիածինն. Հբ.
դժ. Այսօր. Նաւակասիփ.
Յաւ. Նաւասարդ (30). և է
Տարեմուտ 4366 Հնոյ
Թուականին Հայոց:
© ԻԿոյսն ՏՃ. Սիւնպիւղի:

L O		ՕԴՈՍՈՍ	S	Խ
24	12	✠ Կիր. դժ. Վերսփոռութիւն Սուրբ Աստուածաբան. Հիս. Շար. ղկ. Արեւելք. Օրհ. դժ. Այսօր ժող. Հրց. դժ. Որ զնախաճօրն. Լ. Բարբուղ. Տ. Բհնկայ եւ Իւլ աշար. Ծն. ☉ Ջերմութիւն	1	117
25	13	✠ Բշ. ղկ. Բ. օր Վերա- փոխման : Յիշատակ Նրն- ջեցեցոց : Օրհ. ղկ. Այսօր զանճառելի. — Արեւելք Հրց. ղկ. Որ զմիաճնի. (Իւր սար.) Հմբ. դժ. Այ- սօր հրաշ. Հր. Իյուշ :	2	117
26	14	28° Տար. Ծն. Լուի Օրոն Թագաւորին Պաւլերայի: Գշ. ամ. Գ. օր Վեր. Օրհ. դժ Այսօր հրաշափառ : (Իւր սր.) Հբ. դժ. Այսօր ժող.	3	112
27	15	Գշ. ակ. Գ. օր Վր. պհբ : Տօլ. Նաւասարդ եւ Տարեմուս ՌՅԻԳ. (1323) Տոմար, ա- կան քուսակնիւն Հայոց : Յ. Վերափոխումն :	4	110
28	16	Եշ. ղժ. Ե. օր Վերափոխ : Լ. Սուրբ Օգոստինոս :	0	117

L O		ԲԷՃԳ	S	Խ
29	17	Ուր. ղկ. Զ. օր Վեր. պհբ : Լ. Գրիս. Յովհ. Մկրտչիւն :	7	117
30	18	Շբ ղժ. Ե. օր : Ա. Նաղար :	4	118
31	19	✠ Կիր. ղկ. Ը. օր Վերա. Առ. Բ. ☉ 2 ովաբեր Հողմուճկ.	8	119
1	20	Բշ. դժ. Թ. օր Վերափոխմ. Լ. Սեպտեմբեր :	9	120
2	21	Գշ. ղկ. Յովակիմայ եւ Ան- նայի, ծնողաց Ս. Աստուա- ժածնի եւ Վանանցիւղաբե- րից Օրհ. ակ. Որ Նախիմ. (Իւր.) Մկ. ակ. Աշակերտք Հմբ. ղկ. Իւղաբերից .	10	121
3	22	Գշ. ամ. Պհբ : Հրց. Ապաշխ.	11	122
4	23	Եշ. ակ. Սրբոյն Երեմիայ, մարգարէին : Օրհ. ակ. Որ զԱսուածային. Հրց. ամ. Որ յերկնային : (Իւր սար.) Գահրնկեցուրիւն Ն. Պո- նափառքի Գ. Եւ Յարու- րիւն Հանրապետութեանն ի Յռանսա. (1870).	12	122
5	24	Ուր. ղժ. Պհբ : Հրց. Հնգ.	13	122
6	25	Շբ. ղկ. Սրբոց առաքելոցն Թովմայի, Յակոբայ եւ	14	120

Ծմաւոնի: Օրհ. գծ. Երա-
նելի (իւր սար .). Մկ.
ակ. Աշակերտք քրիստոսի

7 26

✠ Կիր. գծ. Գ. զկնի վեր.
Գիւտ գօտւոյ սուրբ Աստ-
ւածածնի: Օրհ. զկ. Եր-
զեցէք(իւր սար)Հարսնի:
Լր. ☉ Խառնակ օդ.

10 127

17° Տար. Թագադր. Ալէֆ-
սանդր Բ. Կայս. Ռուսիոյ

8 27

Բշ. զկ. Սրբոյն Ստեփան-
նոսի ուխնեցւոյն, և սըր-
բոց վկայիցն Գոհարինեայ
Ծամիղոսի, Տուքիկոսի, և
Ռատիկոսի: Հրց. Մարտ.
Հր. զկ.Մարտիրոս եւ վկ.
Լ.Ծնունդ Աստուածածնի:

17 127

9 28

Գշ. դձ. Սրց. մարգարէիցն
Եզեկիէլի, Եզրի և Զա-
բարիայ՝ հօրն Յովհաննու
Մկրտչին. Օրհ. ակ. Որ
զասուլածային (իւր ս.):

17 128

10 29

Գշ. զկ. Պահր. Հրց. Ապաշխ.
Յ. Գլխաս. Յով. Կարապե.

18 129

11 30

Եշ. աձ. Սրբոցն Յովհաննու
Կարապետին և Յորայ ար-

19 130

դարոյն: Օրհ. գծ. զՄար-
գարէ. (իւր սար.). Մկ եւ
Հր. զկ. Մարգարէից գեր.
Տօն անուան Ալէսանդրի

12 31

Կայսեր Ռուսիոյ :
Ուր. ակ. Պհր: Հրց. Հանգս-
Յ. Գլխ գօտւոյ.

12 131

Ս Ե Պ Տ Ե Մ Բ Ե Բ

30

S. Իյուղ.

13 1

Շր բձ. Եիկիոյ սուրբ ժո-
ղովոյն, երեք հարիւր տա-
սըն և ութ հայրապետացն :
Օրհ. գծ. Այսօր սրբոց
(իւր ս.) Մկ. գծ. Ով հրա.
Յ. Սիմեոնի Սիւնակեցի.

13 132

14 2

✠ Կիր. զկ. Գ. զկնի վեր.
Հրց. գծ. Փառաւորեմք.

14 132

Լ	0	ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ	Տ	Խ
		Հր. քկ. Frhus. Հարսնիխ: Լ. Ս. Խաչ: Վ. Բ. Ձ Փարսկայոյ շողուսն		
45	3	Բշ. գձ. Սրբոցն Անդրէի զօ- րավարին, և բանակի նո- րին: Կալինիկոսի և Դո- մետեայ վկայիցն: Հրց. զկ. Զինուորու թիւնք:	ԴԴ	122
16	4	Գշ. գկ. Սրբոցն Անդրիա- նոսի, և կնոջ նորա Անա- տօլայ. Թէոդորոսի և Ելեւ- թիբոսի վկայից: Հրց. զկ. Առ քեզ Աստուած:	ԴԵ	120
17	5	Գշ. դձ. Պհք: Հրց. քկ. Որ հարցն մերոց Աստուած:	ԴԶ	127
18	6	Եշ. դկ. Աբրահամու, Խորե- նայ և անարծաթ բժշկացն Կողմայ և Դամիանոսի և Աստուածատրոյ վկային: Հրց. զկ. Որ զհրաշափառ: Յ. Միխայէլի Հրեշտակապ.	ԴԷ	124
19	7	Ուր. աձ. Պհք: Հրց. Հանգ, Տ. Միրաձ կեճկսի:	ԴԸ	128
20	8	ՃԵր. ալ. Ծնունդ. Ստա- ուածածնի, ևս Պ. Հյ. և Յ. Օրհ. զկ. Երզնգէք. Հմք.	ԴԹ	129

Լ	0	ՇԱՊՐ	Տ	Խ
		դձ. Նոր սիծն. (իւր սար.) Բ. Կրօն.		
21	9	ՃԿիր. բձ. Ե. զկնի Վեր. Բարեկենդան Ս. Խաչին: Հրց. զկ. Անճառել. Հր. բձ. Իզերեզի: Լ. Մասք. աւետչ.	ԴԳ	120
22	10	Բշ. քկ. Ա. օր պահոց Խաչի: Հրց. Աղց. քկ. Տէր աս- լած. Յսւ. Հոռի (30):	ԴՐ	121
23	11	Գշ. գձ. Բ. օր պհց. Խաչի: Հրց. Ապաշխ. Աշնանա- մուս և Հասարակած. Տիւ և գիշեր հաւասար: Տ. Կիւզայար և Շապակ: Հր. Թշրի և Տարեմուս 5634 բուսակակի և ցա: ⊙ ԻԿշիոն. Տ. Միզակ. Ծն. ⊕ Խոնաւուքիւնք.	Կ	125
24	12	Գշ. զկ Գ. օր պահոց Խաչի.	Կ	127
25	13	Եշ. դձ. Դ. օր պհց Խաչի. Հր. Ծով վասն Գողոթիայ.	Կ	122
26	14	Ուր. դկ. Ե. օր պհց Խաչի: Հրց. Հանգ. Տօւ. Հոռի. (30): Յ. Ս. Խաչ:	Զ	120
27	15	ՃԵր. աձ. Տօն Եկեղեցոյ: Օրհ. քկ. Ի վերայ վիվի.	Օ	127

(Իւր ս.). Մկ. ակ. Սեղան
րո. Հր. ած. Որ զանարատ:

- 28 16 ✠ Կիր. ակ. ԽԱԶԵՐԱՑ. 7 124
Հեճ. Ծարկ: դծ. Զօրու-
թիւն. Օրհ. ած. Որ զանար.
(Իւր). Հր. դծ. Զօրու. Ս. Խշի
- 29 17 ✠ Բշ. դծ. Տօն Խաչի: Յի 7 128
շատակ Ննջեցելոց. Օրհ.
դծ. Զօրուծ. (Իւր սար):
Հր. րկ. Խաչն կենարար.
Լ. Միխայէլի: Ա. Թիրայ:
- 30 18 Գշ. րկ. Տօն Եկեղեցւոյ: 8 129
Օրհ. րկ. Խաչն կենարար.
Հրց. գծ. Ուրախ. (Իւր
սար.). Լ. Ս. Գրիգորի Լու-
սաւորչիւն Հայոց եւ Հն-

րոնիմոսի: Ա. Բռ. Ծ

Խառն Եղևնակ.

- 1 19 Գշ. գծ. Պահր. Տօն Եկեղեց.
Օրհ. գծ. Ուրախ լիր. 9 100
Հրց. գծ. Այսօր պայծ.
(Իւր սար). Լ. Հոկտեմբեր:
- 2 20 Եշ. րկ. Տօն Եկեղեցւոյ: 10 101
Օրհ. րկ. Անպատում.
Որ համազոյ. Հրց. գծ.
Այսօր ցնծան (Իւր սար.)
Յ. Շուստիկոսի: Հր. Բի-
փոռն. (Զորայ Պայրաւր):
- 3 21 Ուր. դծ. Պահր. Տօն Խաչ.
Օրհ. րծ. Անապակ. (Իւր.) 11 102
- 4 22 Ծր. դկ. Տօն Խաչի. Օրհ.
գծ. Որ ծագեցեր. (Իւր ս.) 12 103
Հր. դկ. Այսօր երելում.
- 5 23 ✠ Կիր. ած. Բ. զկնի Խաչի: 13 104
Բարեկենդան Վարազայ
Խաչի: Հրց. դծ. Որ եկիր
կամաւ Հր. ած. Ընդ կա-
նայսն. Յ. Յղաքիւն Յով-
հաննու Կարապետի:
- 6 24 Բշ. ակ. Պհր: Սրբոցն Մա- 14 100
մասայ, Փիլիկոսմոնի, և
Սիմէօնի Սիւնակեցիս:

		ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ	S	Խ
1	0	Հրց. ած. Ըզրեզ արդար: Թ. Գիւս պասկերի Ս. Աս.		
7	25	Գշ. թձ. Պահք: Սրբոց կուսանացն՝ Փեփրոնեայ, և Մարիանեայ, և Շուշանայ դստեր մեծին Վարդանայ: Հրց. Մարս. Մկ. եւ Հր. ղկ. Յիշատակ. Հր. Սաւօթ, (Ղամիշ Պայրամբ) 9 օր: Տ. Պերաք կեճակի: Լր. ☉	10	107
ԱճճԵՆԱՅԻՆ ՕՂԷ.				
44 ⁰ Տար. ծննդ. Սուլբան Ապսիլ-Ազիզ Կայսեր .				
8	26	Գշ. թկ. Պահք: Հրց. Աղց, գծ. Օրհնեայ ես: Թ. Յոյհաննու Աւետարանչիին:	17	107
9	27	Եշ. գձ. Պահք: Սրբոց Հայրապետացն Բարաղամու, Անթիմոսի, և Երանոսի: Հրց. դծ. Որք հաղոր. Մկ. Հր. գծ. Հանդիսացեալք:	17	108
10	28	Ուր. զկ. Պահք: Հրց. Հանգ.	18	109
11	29	Շք. թձ. Սրբոցն Կէորգայ զօրաւարին, Աղոկտոսի, և Ռոմանոսի երգեցողին,	19	110

		ՇԱՊՐ	S	Խ
1	0	Օրհ. ալ. Ամենաս. Հրց. զկ. Չինուոր. Մկ. դծ. Ով սուրբ. Հր. ալ, Նշանաւ.		
12	30	* Կիր. ղկ. Գ. զկնի Խաչի Տօն Վարազայ սրբոյ Խաչի: Օրհ. ալ. Նշանաւ (իւր սար.) Հր. գծ. Հրաշափառ: Ա. Կիրակի եօթն շաբաթոց. Հարսանիթ: Թ. Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչիին Հայոց Մեծաց:	20	111
				
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ				
51				
Տ. Թշրիևի կվկել.				
13	1	Բշ. ած. Սրբոյն Գաւթի Իմսեցոյն, և սրբոց վկայիցն Ղամբէոսի, և Ղամբէուհոյ: Հրց. Մրս. Մկ. եւ Հր, թկ. Լցեալ ասս .	21	112

Լ	0	ՀՈՒՅԵՄԲԵՐ	Տ	Խ
14	2	Գշ. ակ. Սրբոցն Եւստաբէ- նոսի, և կնոջն Թէոփիստ- եայ, և երկուց որդւոցն, և սրբոց կուսանացն՝ Երմո- նեայ և Ներտառինեայ: Հրց. Մարտ.	22	177
15	3	Գշ. թմ. Պհբ: Հրց. Ապաշխ. Լ. Թերեզիայ: Վ. Բ. Ծ Հողմուճեմ անճեւարեմ.	23	172
16	4	Եշ. թկ. Սրբոց իշխանացն Հայոց, Սահակայ և Համա- զասպայ: Հրց. Մրտ. Մկ. եւ Հր. ղկ. Արիացեալք: Հր. ղկ. Յիշատակ:	24	170
17	5	Ուր. գմ. Պհբ: Հրց. Հանգս. Հր. ղկ. Յիշատակ:	25	177
18	6	Եր. գկ. Սրբոց Եօթանա- սուն և երկու աշակերտա- ցն Քրիստոսի: Օրհ. ղկ. Իմաստութիւն. (Իւր սար.) Հմբ, ամ, Սուրբ եւ. Լ. Ղուկասու աւետարանչի.	26	177
19	7	✠ Կիր. ղմ. Գ. զկի Խաշի. Հրց. ղմ. Որ բարեբա- նեայ. Հր. ղմ. Կանանցն. — Ահագին: Հարսանիք:	27	171
20	8	Բշ. ղկ. Փոկասու հայրա- պետին և Երանոսի հետևո-	28	179

Լ	0	ԲԱՄԱԶՆ	Տ	Խ
21	9	ղին Առաքելոց. Հրց. Մար. Գշ. ամ. Սրբոց կուսանացն Թեկղի, Վազմառեայ և Պեղիգեայ: Հրց. Մարտ. Մկ, եւ Հմբ, ղկ. Բեւ պարծի. Բ. Թաւմոսի.	29	174
22	10	Գշ. ակ. Պհբ: Հրց. Ապաշ- խալ. Սահակ: (30). Տ. Բանագան: Եւ. ☉ Աճառեայիճ Եղանակ.	30	171
23	11	Եշ. ղմ. Սրբոցն Պանդակ- նի բժշկին, Երմողեայ բահանային և Եւպրատ- եայ կուսին. Հրց. Մարտ. Մկ. եւ Հր. ղկ. Յիշատակ քրիստոսի: Հր. Խեւչան: ☉ Ի Կարիճն Տ. Ագրեպ:	31	172
24	12	Ուր. ղկ. Պհբ: Հրց. Հանգս.	32	172
25	13	Եր. գմ. Սրբ. Թարգմանչաց վարդապետացն մերոց Մես- րոպայ, Եղիշէի Մովսիսի բերձողին, Գաւթի անյաղժ փիլիսոփային, և Գրիգորի նարեկացոյն և Ներսիսի կլայեցոյն: Օրհ. ակ. Որք զարդարեցին (Իւր սար).	33	172

Լ	Օ	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	Տ	Խ
		Մկ. եւ Հբ. գծ. նմանեալ.		
26	14	✠ Կիր. զկ. Ե. զկնի Խաչի: Հրց. դծ. Որ ի քառակերպեան. Հմբ. զկ. զԱստուածային. — Զքոյար. <i>Soul. Սահմի(30). Հարսնիխ:</i>	Օ	170
27	15	Բշ. դծ. Գիւտ նշխարաց սրբոյն Գրիգորի Աղուաց նից կամողիկոսին և սրբոց հարցն Թաթլոյ, Վարոսի, Թովմասու, Անտօնի և Կրօնիդեայ և եօթն խոտանարակացն, որք յիննակեայ վանն կատարեցան: Օրհ. դկ. Ամաս նշմար. Հրց. ալ. Որ զոյս. Մկ. դկ. Աստուածային. Հբ. բծ. Յաւուրս վերջին:	Դ	177
28	16	Գշ. դկ. Սց. Առաքելոցն Անանիայ, Մատաթեայ Բառնարայ, Փիլիպպոսի, Յովհաննու, Ծիդայի և Սիդիանոսի: Օրհ. դկ. Իմաստուծիւն. (իւր սար). Մկ. եւ Հբ. ալ. Աշակերսք. Լ. Սիւննի եւ Յուդայ առա.	Վ	177

Լ	Օ	ՐԱՄԱԶԱՆ	Տ	Խ
29	17	Բշ. ած. Պհբ: Հրց, Ապաշ. Ա. Դամայ: Առ. Բ. Ծ Խոնաւ եւ մօքօապոս.	Ա	178
30	18	Եշ ալ. Սրբոցն Դիոնէսիոսի Արիսապագաւոյն, Տիմոթէոսի և Տիտոսի. Օրհ. դկ. Իմաստուծիւն. (իւր սար). Յ. Ղուկասու աւետարանց.	Գ	179
31	19	Ուր. բծ. Պհբ: Հրց. Հանգ, 35 ⁰ Տարեդ. Ծն. Լուի Ա. Թագաւորին Փօրքուկայի:	Վ	180
1	20	Շբ. ղկ. Սրբոց Աւետարանչացն՝ Մատթէոսի, Մարկոսի, Ղուկասու և Յովհաննու: Օրհ. գծ. Երանելի (իւր սար). Մկ, ալ. Աշակերսք. Հմբ, ած. Սուրբ ես. — Ի քէն հայց. Լ. Նոյեմբեր. եւ Տօն ամենայն Սրբոց:	ՎՎ	181
2	21	✠ Կիր. գծ. Զ. զկնի Խաչի. Հրց. դծ. Յորժամ ի խա. Հբ. գծ. Իղաբեր. — Այսօր յարուծիւն. — Ի խաչանիշ: Հարսնիխ:	ՎԷ	182

		ՀՈՎՏԵՄԲԵՐ	S	Խ
3	22	Բշ. զկ. Սրբոցն Ղուենկիանոսի հարիւրապետին և Յովսեփայ Աստուածահօրըն և Յովսեփայ Արեմաճացոյն և բարեկամին Քրիստոսի Ղազարու և քերց նորա Մարթայի և Մարիամու: Օրհ, ղկ. (իւր սար.) Իմաստուծիւն. Մկ, ղկ. Յովսէփ քեզ. Հմբ, ղկ. Իւղաքերից:	17	187
4	23	Գշ. դձ. Թէոդիտոնի քահանային, Զենոնի զինւորին, և Մակարայ, Եւդոկեսայ և Ռամելայ: Հրց. Մար.	12	182
5	24	Գշ. ղկ. Պահք: Հրց. զկ. Սուրբ Աստուած հայր: —Բ. Ա. Եմամէշ—. Լր. ևւ Խաւարուան ☉	10	180
Փորոհայոյց Հողմուծք.				
6	25	Եշ. աձ. Սբց. Խարիժեանց, և Ս. Վկայիցն Մրտեմեայ և Քրիստափորի և երկուց կանանցն Վայինիկեայ և Ակիւլինեայ: Օրհ, եւ Հրց,	17	187

		ՐԱՄԱԶԱՆ	S	Գ
7	26	Մարտ. Մկ. ղկ. Այսօր. Յ. Իւսէսեակայ: Տ. Գաւարմ:	17	1
8	27	Շբ. թձ. Սրբոց երկոտանան վարդապետացն՝ Ռէ-Յէոսի, Գիոնեսիոսի, Սեդրեստրոսի, ԱՅանասի, Կիւրղի երուսաղէմացոյն Եփրեմի խուրին ասորւոյ, Բարսղի կեսարացոյն, Գրիգորի նիւսացոյն, Գրիգորի աստուածաբանին Եպիբանու կիպրացոյն, Յով. Ոսկեբերանին և Կիւրղի Աղեքսանդրացոյն: Օրհ, ալ. Որք զարգար. Մկ. զձ. Հանդիս. (իւր.)	18	2
9	28	✠ Կիր. թկ. Ե. զկնի Խաչի. Գիւտ խաչ: Օրհ, աձ. Հրաշակեմ (իւր սար.). Հմբ. թձ. Ապալինեց. Հարսնիխ:	19	2
10	29	Բշ. զձ. Սբցն Անաստասայ քահանային, Վարոսի և Թէոդորիտեայ և որդոց նորա որք ընդ նմա կատարեցան: Հրց. Մարտ.	20	2

Լ 0

ՆՈՅՆՄԲԵՐ

Տ Գ

11 30 Գշ. գկ. Սբց. Հիպերիբեանց Կ
որք ի Սամուսատ կատա-
րեցան . և Սեւեռիանոսի
սեբաստացւոյն, Բարելայ
ժերունւոյն և 74 աշա-
կերտաց նորին: Հրց. դկ.
Որ զհրաշափառ քո:
12 31 Գշ. դձ. Պհր: Հրց. Ապաշ. Կ Դ

ՆՈՅՆՄԻՆԻ
30

Տ. Թեշրինի սանի.

13 1 Եշ. դկ. Սբյն Յովհաննու Կ Կ
Ոսկեբերանին: Օրհ. ալկ.
Որք զարդար. (իւր սար.)
Մկ. գկ. Որ յանսկիզբն.
ձշ. Շար. զձ. Չառ. աջնոր.
Յ. Կոզմայ եւ Դաւիթանոսի
Վ. Բ. Յ

Խառնընթաց օղ.

Լ 0

ԲԱՄԱԶՆ

Տ Գ

12⁰ Տարեդ. Գան. Լուի Ա.

Թագաւորին Փօքբուկալի:

14 2 Ուր. աձ. Պհր: Հրց. Հանգս. Կ Լ
15 3 Շք. ալկ. Ամենայն Սրբոց, Կ Գ

հնոց և նորոց, յայտից և
անյայտից: Օրհ. զձ. Երա-

L		ՆՈՅՆՄԲԵՐ		S	
	0	նելի սուրբ. Հրց. ղկ. Առ քեզ Աստուած:			
		10 ⁰ Տարեդ. Քահ. Բրիսի- ան Թագ. Տանրմարմայի.			
16	4	✠ Վիր. քձ. Ը. զկնի Խաչին Հրց. ղկ. Որ զամենագ. Հբ. քձ. Չայն: Հարսնիխ:	ԴԴ	10	
17	5	ԲՉ. քկ. Սրբոցն Ստեփան- նոսի Հոռովմայ հայրապե- տին, Քահանայից, Սար- կաւազաց և Ժողովրդոցն:	ԴԿ	11	
		Հրց. Մրս. Մկ. ղձ. Յնծայ Հբ. ղկ. Մարտիրոս եւ վկայ: Տ. Գաշր կեճախի:			
18	6	ԳՉ. գձ. Սրբոցն Ակիրսիմ- եայ եպիսկոպոսին, Յովսե- փայ քահանային, ԱյիԹա- լայ սարկաւազին և Պղա- տօնի վկային: Հրց, Մարս.	ԴԸ	12	
19	7	ԳՉ. գկ. ՊԵբ: Հրց. Ապաշ.	ԴԹ	12	
20	8	ԵՉ. ղձ. Ս. Հայրապետացն Մետրովանոսի, Աղեբ- սանդրոսի. և Պօղոսի խոս- տովանողին և նօտարացն Մարկիանոսի և Մարտիրո- նի. Հրց, ղձ. Որք հաղորդ.	ԴԸ	12	

L		ՇԵՎՎԱԼ		S	
	0	Մկ, ղձ. Այսօր երկ. Հբ. գձ. Հանդիսացեալք:			
		Յ. Միխայէլի Հրչեսակայ. Բ. Միգօն.			
21	9	Ուր. ղկ. ՊԵբ. Հրց. Հանգս- Յաւ. Տրե (30): Հբ. Բաս- խու: Լ. Ընծայուան Ս. Աստուածունի: Տ. Շեվալ. Պայրաւ 3 օր: Ծն. ☉	ԴԹ	10	
		Մրհաքեր Հոգնուց.			
22	10	Շբ. աձ. Սրբոց Հրեշտա- կապետացն Գաբրիէլի և Միքայէլի, և ամենայն երկնային զօրաց: Օրհ, քկ. Որ յանէից (իւր ս). Մկ. ղձ. Երկնաւոր հօս. ճՉ. Շրկ. ղկ. Այսօր ուրախաց. Հբ, աձ. Սուրբ ես սէր: Լ. Չիչիլեայ կուսին:	ԴՂ	11	
		○ յԱղեղնաւորն. Տ. Գառիս			
23	11	✠ Վիր. ալ. Բ. զկնի Խաչ. Հրց. ղկ. Այսօր ցնծ. Հբ. ալ. Յարուց. Յարսնիխ:	ԴՂ	11	
24	12	ԲՉ. քձ. Սրբոցն Մելիտոսի Անտիոքայ եպիսկոպոսին, և Մինասայ եգիպտացւոյն	ԴՂ	11	

L		ՆՈՅՆՄԱՐԵՐ	S	
	0	և միւս Մեկիտոսի եպիսկոպոսին, Բուրայ քահնային, և Շինու սարկ. Հրց. Մար:		
25	13	Գշ. թկ. Սրբոցն Գեմեաթեայ վկային, և Բասիլիսկոսի քահանային: Օրհ. եւ Հրց. Մարս. Տօլ. Տրկ (30):	0	19
26	14	Յ. Յովնաննու Ոսկերէր. Լ. Կասարիւնեայ կուսին:	7	20
27	15	Գշ. գձ. Պհք: Հրց. Ապաշ. Յ. Փիլիպպոսի առաքելոյն եւ Բարսիլենդան Ծննդ. :	7	21
28	16	Եշ. գկ. Սրբոցն Գուրիասայ, Սամուէնասայ և Աբրայ սարկաւագին, Ռոմանոսի միայնակեցին և Մանկանն խոստովանողի և Հիւսիքոսի զինաւորին: Հրց. Մարս. Առ. Ք. Ծ Յրատուցչ Հողմուցի .	8	22
29	17	Ուր. դձ. Պհք: Հրց. Հանգ. Յ. Մասթրոսի Աւեսարանյին: Ա. Համիրայ:	9	22
		Շք. ղկ. Սրբոց Առաքելոցն Անդրէի և Փիլիպպոսի: Օրհ. գձ. Երաննի սուրբ Հր. աձ.		

L		ՇԵՎՎԱԼ	S	
	0	Սուրբ. ես.— Իրէն հայցեմք		
30	18	✠ Կիր. աձ. Ժ. զկնի Սաչի: Հրց. աձ. Որ եկիր ի փրկ. Հր. աձ. Որ անճառ. Բարեկենդան Յիւնակի պհց: Լ. Անդրէի առաքելոյն:	10	23
	19	Բշ. ակ. Ա. օր պհց. Յիսնկ. Հրց. Աղց. դձ. Օրհնեալ ես յաւիտ. Լ. Դեկտեմբեր.	11	20
2	20	Գշ. ղձ. Բ. օր. պհց. Յիս. Հրց. ԱպաշխարուԹեան:	12	27

24⁰ Տար. գահ. Ֆոանսոս Ժօզէճի Կայսեր Աւսրիոյ:

ՆՈՅՆՄԲԵՐ		S	Գ
1	0		
3	21	17	27
	* Դշ. թկ. Գ. օր պհց. Յիս. Ընծայունն Սուրբ Աստուածածնի ի տաճարն. եւս Գ. Հյ. եւՅ: Օրհ, զկ. Երգեցէք որդիք. (Իւր սար.) Հը, դծ. Նորսիօն ծնեալ.		
4	22	12	28
	Եշ. գձ. Գ. օր պհց. Յիսն. Հրց. Ապաշ .		
5	23	10	29
	Ուր. զկ. Ե. օր պհց. Յիսն. Հրց, Հանգս . Լր. ☉ Զիւնարեւ Հողմուճ.		
6	24	17	30
	Շբ. դձ. Սրբոցն Գրիգորի սրանչելագործին, Նիկողայոսի հայրապետին և Միւռոնայ եպիսկոպոսին: Օրհ. ալ. Որք զարդարեւ. (Իւր սար.) Մկ, ած. Որ լուսով. Լ. Նիկողայոսի:		
7	25	17	31
	* Կիր. դկ. Ա. Յիսնակաց Հրց, բծ. Որ Թագաւորդ. Հը, դկ. Հրեշակացն դասը—Հրեշակ քո սէր. Հարսանիք: ՅՆեմսառնեկ կուսին. Լ. Ամբոսեայ.		
8	26	18	15
	Բշ. ած. Ս. Կուսանացն Յուլիանեայ և Վասիլուհոյ		

ՇԷՆՎԱՆ		S	Գ
1	0		
	Հրց, թկ. Օրհնեմք զրեզ. Մկ. եւ Հմբ. դկ. Յիշատակ քրիստոսի: Լ. Յղաքիւն Ս. Աստուածածնի:		
9	27	19	37
	Գշ. ալ. Սրբոյն Ղունկիանոսի բահանային, Տարագրոսի, Պրոպոսի, Անդրոնիկոսի, Ոնեսիմեայ և այլոց աշակերտացն Պօղոսի: Օրհ, դկ. Իմաստութիւն:		
10	28	20	32
	Գշ. թձ. Պհբ: Հրց . Ապաշ .		
			
	8 ⁰ Տար. զահ. Լէօիօլս Բ. Թագաւ. Պէլիքիացւոց:		
11	29	21	30
	Եշ. թկ. Ս. Կղեմայ հայրապետին, Բագարատայ Տոռոմենայ եպիսկոպոսին: Հրց. գծ. Որ զանչափ քո.		

Լ 0

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Տ Գ

12 30

Հր, գծ. Մանկունք նոր:
Ուր գծ. Պհք: Հրց. Հանգս.
Յ. Անդրեի առաջնորդն:
Վ. Բ. Շ

ԴԵ ԴԵ

Միգախառն եղանակ.

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
51

Տ. Բեանունի կվիկր.

13 1

Շք գկ. Սրբոց. առաքելոց
և առաջին լուսաւորչացն
Հայոցս Թաղէոսի և Բար-
ժողիմէոսի: Օրհ. գծ. Ե-
րանելի. (իւր սար.) Թա-
գաւոր յաւիտ. — Այսօր
դասը: Լ. Լուչիա կուսին:

ԴԵ ԴԵ

14 2

✠ Կիր. դձ. Բ. Յիսնակաց.
Հրց. ըկ. Անսկիզբն. Հր.
դձ. Որ ի վերդ. Հարսնիխ:

ԴԵ ԴԵ

Լ 0

ՇԷՎԿԱԼ

Տ Գ

15 3

Բշ. ղկ. Սրբոցն Գեներալի-
սի եպիսկոպոսին, Մերկե-
ռիոսի զինաւորին. Յա-
կովկայ և Իրաւափառայ:
Հրց. զկ. Զինուորու. Թ. Հր.
Խանուկայ, (Գանսիչպայր)

ԴԵ ԴԵ

16 4

Գշ. աձ. Նախավկայ Թագա-
ւորին Հայոց Ս. Արգարու:
Օրհ. ալ. Որ գերկն. (իւր ս.)

ԴԵ Զ

17 5

Գշ. ալ. Պհք: Հրց. դձ. Որ
գերիս. Յ. Հօրն Սարայ:

ԴԵ Է

18 6

Եշ. ղձ. Սրց. Հարցն եգիպ-
տացւոց, Պօղոսի, Պօղայ,
Մակարայ, Եւագրի, Յով-
հաննու գրնեցւոյն, Յով-
հաննու կարճահասակին,
Նեղոսի, Արսէնի, Սիսիա-
նու, Դանիէլի, Սրապիծնի
Մակարիոսի, Պիմէնի, և
այլոց սրց. հարցն: Օրհ. աձ.
Որք գեր. Մկ. եւ Հր. ղձ.
Պարծամ. Յ. Նիկողայոսի

ԴԵ Է

19 7

Ուր. ղկ. Պհք: Հրց. Հանգ.

ԴԵ Է

20 8

Շք. գձ. Սրբոյն Նիկողայոսի
զմիւռնացւոյ սրանչելա-
գործ հայրապետին: Օրհ.

ԴԵ Է

Լ 0		ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ	S Գ
		ակ. Որք զարդար. (իւր սար.) Մկ. Ստղ. Հիացան:	
21	9	✠ Կիր. զկ. Դ. Յիսնակաց: Յղուծին Աստուածածնի իյՍննայէ. եւս Պ. Նյ. եւ Յ: Բարեկեղան Ս. Յակոբայ Օրհ. զկ. Երզնէք. (իւր ս.) ձշ. Եր. զկ. Ծառ կենաց. Հր. դծ. Նոր սիօն. Յսմ. Բաղոց (30): Լ. Թովմայի առաջերոյն: Հր. Թեքթք. Տ. Չիղգասկ. եւ Չեմհերի (Գարս Գրշ): Ծն. ☉	1 30
		Ձիւնաբեր Հողմունք. Չեմհերի եւ Արեւադարձ. Տիւր սկսին երկարիչ, եւ գիշեր կարճանայ: ☉ յԱյծեղչիւրն. Տ. ձեկի:	
		Բ Ձիւներ.	
22	10	Բշ. դծ. Պհք. Ս. Մինասայ Երմոքինեայ, Գրարոսի և կամաւորաղքատացն Յովհանու և Սլէքսիանոսի: Հրց Մար. Մկ. եւ Հր. բկ. Չյիշ.	5 27
23	11	Գշ. դկ. Պհք: Սրբոցն Կուռնելիոսի հարիւրապետին,	7 24

Լ 0		ՉԻԼԳՍԷ	S Գ
		և Շմաւոնի ազգականին Քրիստոսի, որ խաչեցաւ յԵրուսաղէմ, Պողիկարպոսի հայրապետին Չմիւռնոյ և Վկայիցն, որք յԱրեւելս կատարեցան: Օրհ. Մարս.	
24	12	Գշ. ած. Պհք: Հրց. Ապ. Յ. Մայրիդոնիէպիսկոպոսի	2 28
25	13	Եշ. ալ. Պհք. Եւատրատիոսի, Ծգսէնտիոսի, Եւզինէոսի, Ովրէստէսի, և Մարդարիոսի: Հրց. Մարս. Մկ. եւ Հր. բկ. Որ զհուր սիրոյ քո: Տօմ. Բաղոց (30): Լ. Ծնունդ Տեառն:	0 29
26	14	Ուր. բծ. Պհք: Հրց. Հանգ. Լ. սուրբ Ստեփաննոս:	7 00
27	15	Եր. բկ. Սրբոցն Յակոբայ Մծբնայ հայրապետին Մարուքէի ճգնաւորին և ՄԵլիտոսի եպիսկոպոսին: Օրհ, զկ. Յաղթող (իւր ս.). Լ. Յովհ. աւեսարանչիւն: Առ. Բ. ☽	9 01
		Աճմբեւաբեր Հողմունք.	
28	16	✠ Կիր. զծ. Դ. Յիսնակաց:	1 02

Լ		ԴԵՎՏԵՐԵՐ	Տ Գ	
	0	Հրց. գծ. Փառաւորեալ :		
		Հր.գծ. փառաւոր. Հրակի :		
		Ա. Արամ: Լ. Մանկ. Բերդ :		
29	17	Բշ. գկ. Սրբոցն Եզնատիոսի և Աղղէի հայրապետացն. և Մարութայի եպիսկոպոսին: Հրց. դծ. Որք հաղորդեցան. Մկ. եւ Հմբ. դծ. Որ հրաւիրեցեալ :	9	07
30	18	Գշ դձ. Թէոպոմպայ եպիսկոպոսին և Թէոփնայ վկային, և չորից զինւորացն Բաստսի, Եւսերի, Եւտիքի. և Բասիլիդեայ: Հրց. Մրս-Հր. Ծով վասն պաշար. մանն Երուսաղէմի :	10	01
34	19	Գշ. դկ. Պհբ: Հրց, Ապաշ . Լ. Ս. Սեղրեսրոսի :	11	00
4	20	Եշ. աձ. Կուսանացն Ինդոսի Գոմնայի և Կղերիկոսի քահանային և Երկուց բիւրոցն որք ի նիկոմիդայ կատարեցան: Հրց. Մարս. Մկ. դկ. Այսօր ընդ անմար Լ. Յունվար — Տարեւուրս 1874 ամիսն եւ Տօն Տնօ-	12	07

Լ		ԶԻԳԱՏԷ	Տ Գ	
	0	րհնոքեանն Գրիսոսի:		
2	21	Ուր. ալ. Պհբ: Հրց. Հանգս.	12	07
3	22	Շր քձ. Սրբոց հայրապետացն Բարսղի և եղբօր նորա Գրիգորի նիւսացւոյն, Սեղրեսարոսի և Արբայ Եփրեմի Խուրին ատորոյ: Օրհ. գծ. Որ համանման. Հրց. դծ. Սրանչ.	12	08
4	23	✠ Կիր. քկ. Ե. Յիս. Հրց. գկ. Նախայաւիտեան . Հր. քկ. Առաւօտեան: Լր. ☉ Մրրիկ եւ Զիւնք,	10	09
5	24	Բշ. գձ. Իււծի մարգարէին և Յակոբայ առաքելոյն. Օրհ. դծ. Յաղթող զՏաւ: (Խր) — Թագաւոր յաւիտ. — Այսօր դասք: Մկ. եւ Հր. դծ. Օրհնեցէք: Պ. Հյ. եւ Յ. Ճագարոյց Ծննդ.	17	70
6	25	Գշ. գկ. Սրբոյն Ստեփաննոսի նախաՎկային: Օրհ. գկ. Նահաջակ: (Խրս.) Թագ. յաւ. — Այսօր դաս. Պ. Հյ. Յ. Ծնունդ: Լ. Յայննոքիսն:	17	71
7	26	Գշ. դձ. Պհբ: Հրց. Ապաշխ.	18	72

1 0

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

S Գ

8	27	Գ. Հյ. եւ Յ. Բ. օր Ծննդ. Եշ. ղկ. Սրբոց առաքելոցն Պետրոսի և Պողոսի: Օրհ. ղծ. Յնծայայս. (Խր սար.) Թագ. յաւ.—Այսօր դասը: Յ. Սրբոյն Սեփականնութի:	19	77
9	28	Ուր. աճ. Պհր: Հրց, Հանգս.	20	78
10	29	Շք. աղ. Սբց. որդւոցն Որոտ- ման, Յակոբայ առաքելոյն և Յովհաննու աւետարան- չին: Բարեկենդան Ծննդ- եան պահոց: Օրհ ղկ. Որ էնն յէռութեան. Մկ. եւ Հք. ղկ. Որ յանսուէր, Թագ. յաւ.—Այսօր դասը:	21	70
11	30	✠ Կիր. թճ. Զ. զկն. Յիսն. Ա. օր պհց. Ծննդ. Հրց. ղծ. Այսօր Միածին. Հք. թճ. զուարճացան: Վ. Բ. Ծ Զիւնաբեր օրհ.	22	71
12	31	Բշ. թկ. Բ. օր պահոց. Ծնդ. Հրց. ղկ. Օրհնեալ սէր ասուած օրհնեալ:	23	74

Մ Սրբիլի,

Ձեր յառաջիկայ 1873 երոզ
սարւոյն համար խմբագրած Օ-
րացոյցի Տօնական մասն իննե-
լով հարկ եղած սրբագրութիւնն
բրինք. եւ աւասիկ կը Հրամայեմք
Ձեզ այսու Պատճօնական Գրու-
քեամբ ի Տպագրութիւն :

Ողջ լեռով

Պ. Կ. ԽՐԻՄԵԱՆ

Կ. Պօլիս 18 Օգոս. 1872

Ի Պատրիարքարանի
Հայոց

Պատրիարքարանի
Հայոց

Ա. Ն Մ

Ճանիկ Արամեան

ՃԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՐԵՒԵԼԻ ԱՆՅԻՑ

Ի Սկզբնաւորութենէ Տէրութեանն	
Հայոց ի Հայկայ,	3980
Ի Սկզբնաւորութենէ Տէրութեանն	
Արշակունեանց ի Վաղարշակայ	2022
Ի Շինութենէ Էջմիածնի,	1566
Ի Նիկիոյ սուրբ ժողովոյն,	1548
Ի Կ. Պօլսոյ սուրբ ժողովոյն:	1477
յԵփեսոսի սուրբ ժողովոյն,	1442
Ի Գիւտոյ Հայերէն տառից,	1439
Ի Սկզբ. Տէրու. Բագր. յԱշոտոյ,	988
Ի Նուաճմանէ Անի քաղքին ի Տաճկ.	843
Ի Սկզբ. Տէրու. Ռուբի. ի Լեւոնէ,	675
Ի Յկզբ. Տէրութեան Օսմանեան,	574
Ի Բարձմանէ Տէր. Ռուբինեանց,	500
Ի Գիւտոյ տպագրութեան,	433
յԱռմանէ Կ. Պօլսոյ	420
Ի Սկզբ. տպագրութեան ի Հայս,	306
Ի Մեծ յեղափոխութենէ Փռանսայի	84
Ի Բարձմանէ Եէնիչէրութեան.	47
Ի Բաժանմանէ Պապական Հայոց	43
Ի Հաստատութենէ Թանգիմաթի,	34
Ի Բաժանմանէ Բողոքական Հայոց,	26
Ի Գիւտոյ Թէլէկրաֆի,	24
Ի Հաստատ. Սահմանադր. Հայոց,	13

ԲԱՆԱՅԻՐՔ ԲՈՒՄԷԼԻԻ

Իզտին բանայլըրը . . . Մարտի	6
Դըմըշվար Մյ. 22, Սպ. 18, Դկ. 6.	11
Թըռնօվա Ապր.	23
Ճուճաա (ի Շուճնու)	27
Նիրիսքա Ապրիլ 30 Սեպտ.	19
Բագարճըք Մայիս	4
Եափրաքը »	5
Իսլիմեայ Հուսկի	50
Քուճբուլունեայ Յուլ.	17
Շիշոյլ Օգոստ.	2
Ալասօնեայ	6
Եանեայ	18
Չաթայճա	20
Ուզունճաօվա Սեպտ.	12
Օխրիա	9
Թըռնօվա	9

ԲԱՆԱՅԻՐՔ ԱՆԱՏՈՒՌԻ

Ամասիա Ապրիլ	15
Պալըքէսէր Խըսրէյիզի	11
Ճէմաաթ և Գօշու	31
Պօղա շէհիր	34
Սարը քէօյ հաճիսէսի	41
Տէօնիւլ	44
Ըլըճա	45

ԱՂԻՒՍԱԿ ՇԱՐԺԱԿԱՆ ՄԱՍԱՆՑ

ԱՌՈՒՐՑ

ՅՈՒՆՎԱՐ				ԱՂՐԻՆ			
0	Ծ. Ա.	Կ. 0.	Ե. Տ.	0	Ծ. Ա.	Կ. 0.	Ե. Տ.
	ժ. ռ.	ժ. ռ.	ժ. ռ.		ժ. ռ.	ժ. ռ.	ժ. ռ.
1	14.42	7.21	9.18	1	1.00	5.30	13.00
7	14.34	7.17	9.26	7	0.45	5.23	13.15
13	14.22	7.11	9.38	13	0.28	5.14	13.32
19	14. 8	7. 4	9.52	19	0.12	5. 6	13.48
25	13.56	6.58	10. 4	25	9.58	4.59	14. 2

ՓԵՏՐՎԱՐ			
1	13.37	6.49	10.23
7	13.23	6.42	10.37
14	13. 9	6.34	10.51
19	12.53	6.26	11. 7
25	12.34	6.17	11.26

ՄԱՐՏ			
1	12.22	6.11	11.38
7	12. 6	6. 3	11.54
13	11.51	5.56	12. 9
19	11.36	5.48	12.24
25	11.19	5.39	12.41

ՄԱՅԻՍ			
1	9.46	4.53	14.14
7	9.34	4.47	14.26
13	9.25	4.43	14.35
19	9.17	4.39	14.43
25	9.11	4.36	14.49

ՅՈՒՆԻՍ			
1	9. 6	4.33	14.54
7	9. 4	4.32	14.56
13	9. 3	4.31	14.57
19	9. 7	4.33	14.53
25	9. 9	4.35	14.51

ԱՂԻՒՍԱԿ ՇԱՐԺԱԿԱՆ ՄԱՍԱՆՑ

ԱՌՈՒՐՑ

ՅՈՒՆԻՍ				ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ			
0	Ծ. Ա.	Կ. 0.	Ե. Տ.	0	Ծ. Ա.	Կ. 0.	Ե. Տ.
	ժ. ռ.	ժ. ռ.	ժ. ռ.		ժ. ռ.	ժ. ռ.	ժ. ռ.
1	9.15	4.37	14.45	1	12.55	6.27	11. 5
7	9.22	4.41	14.38	7	13.19	6.39	10.41
13	9.31	4.45	14.29	13	13.31	6.46	10.29
19	9.43	4.51	14.17	19	13.42	6.51	10.18
25	9.56	4.57	14. 4	25	13.56	6.58	10. 4

ՕԳՈՍՏՈՍ			
1	10.12	5. 6	13.48
7	10.26	5.13	13.34
13	10.38	5.19	13.22
19	10.52	5.26	13. 8
25	11.12	5.36	12.48

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ			
1	11.33	5.46	12.27
7	11.31	5.56	12. 9
13	12.37	6. 6	11.53
19	12.22	6.11	11.39
25	12.39	6.19	11.21

ՆՈՅԵՄԲԵՐ			
1	14.12	7. 6	9.48
7	14.24	7.12	9.36
13	14.36	7.18	9.24
19	14.44	7.22	9.16
25	14.50	7.25	9.10

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ			
1	14.54	7.27	9. 6
7	14.57	7.28	9. 3
13	14.57	7.28	0. 3
19	14.54	7.27	9. 3
25	14.51	7.25	9. 9

ՀԱՅՈՑ	ՀՈՌՈՎԱԾԱՅ.	ՏԱՃԱԿԵՐԵՆ	ԱԶՈՐԻԱՅԻ	ՀՐԵՒՑ	
Նաւասարդ	30	Յոննիսար	31	Քեան	30
Հոռի	30	Փետր.	28.29	Ազար	30
Սահմի	30	Մարտ	31	Նուհաւ	29.30
Տրէ	30	Ապրիլ	30	Գաղև	29.30
Քարց	30	Մայիս	31	Նախայ	30
Արաց	30	Յունիս	30	Ղամար	30
Մեհեկան	30	Յուլիս	31	Նաղար	30
Արեգ	30	Օգոստոս	31	Քիրայ	30
Ահեկան	30	Սեպտեմբ.	30	Ղամայ	30
Մարերի	30	Հոկտեմբ.	31	Համիրայ	30
Մարցաց	30	Նոյեմբեր	30	Արամ	30
Հրտաից	30	Դեկտեմբ.	31	Ովան	29
Աւելեաց	5.6			Յոննիս	30
				Նիրրան	30.31
				Աւելեաց	5
				Նիւու	29

Հ Ա Յ Ք

Թ Ո Ւ Ա Կ Ա Ն Հ Ա Յ Ո Ց

4 3 6 5

Աչիդ խփէ եւ հարցուփորձ
 րբէ դէմդ ելնող ազգին. հարցն
 այդ Յոյնից, Պարսիկից, Թաքա-

րին ու Մոնկօլին. Հարցն, կր-
սեմ, այդ օսարագի մարդոյն,
որ ոչ միայն սովորութիւն՝ այլ
առափնւորութիւն եւս գուցէ հա-
մարած լինի անգոսնելն զՀայ.
Հարցն ասորքէ ինչ կարծիք ու-
նի ազգային բուսականիդ վերայ,
կամ պարզապէս խօսելով՝ քանի
սարեկան համարած է զԱզգու-
թիւն Հայոց. այդ անձն՝ ան-
սարակոյս՝ զիւր սովորական
անարգանքը մէկդի ձգելով պի-
տի մօտեցայ քեզ եւ իւր բնագո-
մամբն հազարներով սարիներ
պիտի նշմարէ քաղաքային սպի-
տակահեր գլխոյդ պատկառելի
նակսին վերայ. հետեւաբար քա-
րոյի գործածած եւ ազգային
համարած բուսականիդ հայելով
այնչափ պիտի ծիծաղի՝ որչափ
որ տղայ մի կարող է ծիծաղիլ
այն վաքսնամեայ կնոջ վերայ

որ զինքը դեռահաս կարծեցնե-
լոյ նպասակաւ 17 սարեկան եմ
կրսէ ու կր պնդէ :

Այսպէս է անն, մեր գործա-
ծած Տօմարական (1) բուսականի
վիճակն այ զոր Հայոց բուսական
անուանած ու շարունակած եմք
զայն մինչեւ ցարդ՝ բնական
անզգայութեամբ, որ ոչ միայն
մեր հնուրիւնը չէ կարող նը-
մարել այլ անով ծաղրելի կրնէ
զմեզ նաեւ օսարայգեաց առջեւ,
քանզի մեր հնուրիւնը այսչափ
ծածկելն ու արեգական լոյսն
արգիլել ուզելը մի եւ նոյն ստ-
րոգութեան ներքեւ կր ձգէ զմեզ,

(1) Տօմարական բուսականն ուրի-
բան չի նշանակէր՝ բայց երէ Հայոց
եկեղեցական Տօմարի սկզբնաւորու-
թեան սարին, որոյ առաջի թիւն սկսած
է 552 բուսականին Բրիտանի եւ 1522
բուսականն ալ հասած է 1873 ին.

այնչնփ ապացուցուած ու
հաստատուած է մեր հնուքիւնն
այլագանց պատմութեան մէջ:
Վասն որոյ այս խնդրոյ վերայ
խօսիլն մեր կողմանէ աւելորդ՝
մանաւանդ մեղանչանք կը հա-
մարիմք եւ կը բողոքմք խօսքը
Հայկակի Պատմականագոյն Վ.
Դաստարակին :

Հայոց Բուն կամ Հին Թուա-
կանին վերայ լիովին տեղեկու-
քիւն ստանալոյ համար, ընթեր-
ցողը բող ուշի ուշով կարդայ
Հայկայ Շրջանը (1) եւ անկէ ի-
մանայ որ այս Թուականը շին-
ծու կամ նոր գտնուած բան չէ,
այլ ասկէ 757 տարի առաջ Յ.
Սարկաւազ հնախոյզ Վարդա-
պետի մտգրիտ հաշիւովն հաս-
տատուած Հայքուականն է, որ

(1) Հ. Ղեւոնդ Մ. Ալիւան. Յուշիկք
Հայրհետեաց Հայոց. Ա. Հատր, էջ 76.

օտար քաղաքականութեանց եւ
նմանաց պատճառաւ՝ դադար
առած էր Քրիստոսի 122 թուոյն:
Սակայն Հայագգայնութեան ըս-
կզբնաւորութիւնը կամ ջրհեղինե-
ղի յիշատակութեան առաջին
Տօնը (իբրեւ Ծննդեան Օր թուա-
կանին Հայոց (1), որ կատարե-
ցաւ Քրիստոսէ 2492 տարի առաջ
ի 1 Նաւասարդի) աւանդու-
թեամբ մնաց մինչեւ ցայս օր.
Բանգի Սրբազան գոյութիւն մըն
էր այն, որ դարաւոր արգելք կա-
րողութիւն չուներ զայն ջնջելոյ:

Այս է ուրեմն մեր ստոյգ եւ
վկայեալ Հին թուականը. Բանգի
մանր չիկայ որ 1522 թ մեր ազ-
գային բուն թուականը համարել
ուզէ եւ յինքենէ չհամոզուի թէ

(1) Հայոց ու Պարսից Բնական տարւոյն
Թիւր պէտք չէ սորա հետ շփոթել,
որ Չարին 1ին, (Մարտ 9/21) կը սկսի:

Տօմարական քուականն ամեն
Հայկական Հնուքիւն, Պատմու-
քիւն եւ Պարճանք կամ կը ջնջէ
եւ կամ զՀայն իւր հնուքեանց
հետ ծաղրելի հակասութեան մէջ
կընդգէ: Ուստի մեք մեր Տարեցուցի
նակասքորինք այս Հին ու փա-
ռաւոր Թուականը եւ պիտի շա-
րունակեմք՝ յուսալով մանա-
ւանդ՝ որ դեռ մեր ձեռքը գրս-
նուած քանի մի պատշտու-
կան երեւոյթ ունեցող տղեր,
(ինչպէս են ազգային Կարողի-
կոսարանք, Պատմաբանք եւ
Արքայանք), պիտի սկսին այս
մեծ ու Հին Թուականը գոր-
ծածել իւրեանց գրութեանց մէջ՝
ասելով այսպէս

ի Բուն Թուականին Հայոց
4366 Նաւասարդի 1.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆՔ

Գ Է Ո Ր Գ Գ .

ԾԱՅՐԱԳՈՆ ԼԱՅՐԱԳԵՏ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
Ա. ԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ. Նոյսագահ Սիւնհոդո-
սին Ս. Էջմիածնի. Ծնեալ ի Կ. Պօլիս յա-
մի Տեառն 1813. ի 5/17 Յուլ.

— Ընտրեալ Կաթողիկոս ամենայն Հա-
յոց, յԸնդհանուր Ժողովոյ Կոստանդ-
նուպօլսոյ ի 17/29 Սեպտեմբեր 1866:

Մ Կ Ր Տ Ի Չ Ա .

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՏԱՆՆ ԿԻՆԿԻՈՑ
Ընտրեալ ի Մայիս, 1871.

ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՏԷՐ ԵՍԱՅԻ ԱՐԲԵՊԻՍԿ .

ՊԱՏՐԻԱՐԿ Ս. ԵՐՈՒՍԱԼԷՄԻ

ԽՈՐԷՆ Վարդապետ Պատրիարքական
Փոխանորդ, ի Կոստանդնուպօլիս .

ՏԷՐ ՄԿՐՏԷՉ Վ. ԽՐԻՄԵԱՆ

ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՏԱՐԱՆՈՅ

Պ Ա Տ Ր Ի Ա Ր Ք Կ . Պ Օ Լ Ս Ո Յ

Նախագահ Կրօնական ժողովոյն և Ազգ. Վարչութեան: Մենայ ի Վան (յայգեստան) ի 5 Ապրիլ 1820. — Զեռնադրի Եպիսկոպոս Տարօնոյ ի Գէորգ Դ. Կաթողիկոսէ ի 20 Հոկտ. 1868. — Ընտրի Պատրիարք յԸնդհանուր ժողովոյ Կ. Պօլսոյ ի 4 Սեպտեմբեր 1869:

ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Բահանայ ՄԿՐԵԱՆ Պարտիզակցի Պատրիարքական Փոխանորդ և Նախագահ Դատաստ. Խորհրդոյ: Աբրահամ Է. Ֆ. Ֆրէնկեան Գործակատոր

ԳԻՒԱՆԱՑՈՒՆ Պատրիարքարանի

Թովմաս Է. Ֆ. Փափազեան Դիւանապետ.
 Բարձուղ » Թէյեան Ա. Դիւանադպիր.
 Տիգրան » Սէթեան.
 Մանուկ » Պաղտատլեան.
 Կարապետ » Խաչատրեան Գր. Տանկ.
 Կարապետ » Համեան Կեղր. Համարակ.
 Յակոբ » Անտոնեան. » »
 Գալուստ » Ատենադպ. Դատաս. Խորհ.
 Սեպուհ » Բլատեան Անցազրատ. Գր.

ՅՈՒՑԱԿ

ՆՇԱՆՏՈՒՔԻ ԵՒ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԱՅՈՑ, Ի Կ. ՊՕԼԻՍ

Ի 1 Հոկտեմբեր 1871, յ30 Սեպտեմբ. 1872

Հոկտ.	Նշանաւոյ.	46.	Ամուսնուր.	60.
Նոյ.	»	44.	»	48.
Դեկտ.	»	56.	»	37.
Յունվ.	»	51.	»	60.
Փետր.	»	65.	»	112.
Մարտ.	»	58.	»	00.
Ապրիլ	»	17.	»	00.
Մայիս	»	17.	»	00.
Յունիս	»	53.	»	68.
Յուլիս	»	42.	»	54.
Օգոստ.	»	50.	»	37.
Սեպտ.	»	33.	»	24.

Գումար. 512. Գումար. 497.

Կոստ. Պօլիս

16 Հոկ. 1872

Տուեալ ի Պատրիարքարանէ Հայոց.

Յ Ո Ւ Յ Ա Կ

Ա. Զ. Գ. Ե Ր Ե Ս Փ Ո Խ Ա Ն Ա Ց

Գեր. Երեմիա	Եպիսկոպոս	
» Սիմէօն	» Սիմէրեան	
» Խորէն	» Նարպէյ	
Արժ. Մասքէոս	Վարդ.	Իզմիրեան
» Ղեւոնդ	»	Փիլիսալէմեան
» Գարեգին	»	Իւսթանեան
» Յովհաննէս	»	Փափազեան
» Խորէն	»	Փոյս. Երուսաղէմի
» Ամբրոսիոս	»	Բերայի
» Հմայեակ	»	Այազմայեան
» Խորէն	»	Կիրոյեան
» Յովհաննէս	Բահանայ.	Մկրեան
» Գէորգ	»	Արժրուցեան
» Յարութիւն	»	Պալատու
» Յարութիւն	»	Սերովբեան
» Խորէն	»	Փեղիկլանեան
Աղաբէկեան	Սարգիս	Էճէնքի
Աղաբէկեան	Մարկոս	»
Ապրօեան	Սահակ	»
Ազնաւորեան	Յովհաննէս	»
Այանանեան	Համբարձում	»
Ալբունեան	Ստանլ	»

Աւագ-Պօյանեան	Յարութիւն	Էճէնքի
Այվասեան	Մասքէոս	»
Այվասեան	Մեսրոպ	»
Անուխեան	Եօսիփ	»
Ասլանեան	Մանուկ	»
Արշակ	Յակոբ	»
Արապեան	Մանուկ	»
Արապեան	Սարգիս	»
Գարակէօղեան	Գրիգոր	»
Գարակէօղեան	Կարապէտ	»
Գրիգորեան	Ռուբէն	»
Եազմանեան	Աւետիս	»
Եաղնեան	Օհան	»
Եւմէնիսեան	Յակոբ	»
Եուսուճեան	Տիգրան	»
Զարդարեան	Գէորգ	»
Զէննիսեան	Յարութիւն	»
Էնֆուրեան	Տէլէմաք	»
Էլմասեան	Աւետիս	»
Թերխանեան	Թաղէոս	»
Թիւլեան	Յարութիւն	»
Թիւյսիւզեան	Սէպուհ	»
Թորոս	Գիսակ	Պէյ
Ժամակոչեան	Պօղոս	Էճէնքի
Իսկէնտերեան	Գերովբէ	»
Իլիսպաւեան	Ասապա	»
Իսքիսեան	Կարապէտ	»

Իրփինեան	Մանուէլ	Էճէնցի
Իփէկնեան	Համբարձում	»
Խօնասարեան	Օգսէն	»
Խօրասաննեան	Ալէեան	»
Խանսաննեան	Յակոբ	»
Խնդիրեան	Ստեփան	»
Ծօլիկեան	Պօղոս	»
Կրնիկեան	Յովհաննէս	»
Կոստանդեան	Յակոբ	»
Հալանեան	Բարսեղ	»
Հիւրիւզեան	Ղարիպեան	»
Հովուեան	Ղազարոս	»
Ղազարոսեան	Քրիստոսնօր	»
Ղազարոսեան	Խաչատուր	»
Ճարտարապետ	Սինեֆէրիմ	»
Ճիլանեան	Յովհաննէս	»
Ճիլանեան	Պօղոս	»
Մամիկոնեան	Միխայէլ	»
Մանուկեան	Սենեֆէրիմ	»
Մարգարեան	Յովհաննէս	»
Մէլիֆեան	Եղիազար	»
Մէրեճեղուի	Յարութիւն	»
Միխայէլեան	Սիմէօն	»
Մկրտիչեան	Գեորգ	»
Մկրեան	Սարգիս	»
Միսաֆեան	Մ. Պետրոս	»
Յովակիմեան	Յովհաննէս	»

Նորասունկեան	Յակոբ	Էճէնցի
Ուննեան	Արիկ	»
Պաննեգաբուլեան	Միհրան	»
Պառնասեան	Պօղոս	»
Պամանեան	Սէրոյբէ	»
Պէկեան	Բաղէսս	»
Պէնկլեան	Յովհաննէս	»
Պէռեան	Կարապետ	»
Պօյանեան	Յովհաննէս	»
Ռափայէլեան	Միխայէլ	»
Ռուսինեան	Նահապետ	»
Սահակեան	Սիոս	»
Սարգսեան	Յակոբ	»
Սաֆայեան	Ալէեան	»
Սէլիմլիէնեան	Գրիգոր	»
Սըվանեան	Յարութիւն	»
Սըվանեան	Սարգիս	»
Սքիմարանեան	Գեորգ	»
Տամասեան	Մկրտիչ	»
Տասեան	Յարութիւն	»
Փափազեան	Կարապետ	»
Փափազեան	Մ. Յարութիւն	»
Փափազեան	Պետրոս	»
Փափազեան	Ստեփան	»
Քիւրքեղապետեալ	Բարբող	»
Քազազեան	Նիսան	»
Օսկանեան	Խաչիկ	»

Օսեան	Գրիգոր	Էմէնցի
Օսեան	Նիսան	»
Յրէնկեան	Յակոբ	»

ԱՆԴՍՄՔ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Գեր. Թաղեա	Եպիսկոպոս
» Նիկողայոս	»
» Գրիգոր	»
Արժ. Գարեգին	Վարդ. Թաքարեան
» Մասթեոս	» Իզմիրեան
» Հմայեակ	» Այազմայեան
» Յովհաննէս	Քահանայ. Մկրեան
» Յարուսիւն	» Սերովբեան
» Գեորգ	» Արժունեանց
» Սահակ	» Տ. Սարգսեան
» Խորէն	» Փէհլիվանեան
» Խաչատուր	» Տ. Գաբրիէլեան

ԱՆԴՍՄՔ

ԳԱՂՍՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Գարակէօզեան	Կարապէտ	Էմէնցի
»	Գրիգոր	»
Խորասանեան	Ալեքան	»
Կրնիկեան	Յովհաննէս	»
Հալանեան	Բարսեղ	»
Ղազարոսեան	Քրիստոսուր	»
Սանիկեան	Սինեֆէրիմ	»
Պոյանեան	Յովհաննէս	»

Փափագեան	Ստեփան	»
Քիւրմնիպաշեան	Բարթոլ	»

ԱՆԴՍՄՔ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Հովուեան	Ղազարոս	Էմէնցի
Պերպեան	Գրիգոր	»
Տիլիկեան	Բարսեղ	»
Փափագեան	Անդրեաս	»
Քէմիսանեան	Յովհաննէս	»
Յրանկիլեան	Գասպար	»

ԱՆԴՍՄՔ

ԿՏԱԿԱՅ ՀՈԳԱՐՄՈՐՁՈՒԹԵԱՆ

Տ. Սուֆիաս	Մայր Եկեղեցւոյ
Տ. Գրիգոր	Իւսկ. Սէլամիէի
Տ. Արիսակէս	Սամաթիոյ
Կարապէտ	Էմ Քոզաքեան
Պօղոս	» Ժամակոչեան
Աբրահամ	» Այվազեան
Յարուսիւն	» Բափամանեան

ԱՆԴՍՄՔ ՎԱՆՕՐԷԻՅ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Մամբրէ	Վարդապետ
Ղեւոնդ	» Փիրղալեմեան
Խորէն	» Կիքոյեան
Ամբրոսիոս	» Իսկէնստրեան
Գեորգ	Էմ. Մկրտիչեան
Կարապէտ	» Իքիւնեան
Մարկոս	» Աղաբէկեան
Վարդան	» Պապիկեան

Ակն Առաջնորդ. Յակոբ Վարդապետ.
Աղթամար. Տեղապահ, Յակոբ Եպիսկ.
Ուստիա. Առ. Եղեսեան Յովհ. Եպիսկ.
Անդրեանուպոլիս. Առ. Գրիգոր »
Արապկեր. Պ. Փ. Բառնաբաւ Վարդապ.
Արդնի. Առ. Յովհաննէս »
Արմաւ. Վանահայր. Գեորգ Եպիսկոպոս
Բաբու. » Բագրուանեան Պետրոս »
Բաղէ. » Մամբէր Վարդապետ
Բերիա (Հալէպ) Ոչ գոյ
Գաղաթիա Առ. Արիսակէս Եպիսկոպոս
Գերեան. Պատր. Փոխ. Տիմոթէոս Վարդ.
Եգիպտոս Առ. Մետրոպ Եպիսկոպոս
Երզնկա. Առ. Ալէքսանդրեան Գրիգոր (2) Վ.
Եղովկիա. Առ. Ճգնաւորեան Յակոբ Ե.
Եզդիաս. Առ. Կերանկ. Արիսակէս (2) Ե.
Զմիւռնիա. Առ. Վախաննէալ
Թէգուրտաղ. Առ. Եզնիկ Վարդապետ
Լիւ. Վանահայր Թօփուրեան Յակոբ Ե.
Խարբերդ. Պատր. Փոխ. Պետրոս Վարդ.
Խարբերդու Գուլէի Վանահայր Գեորգ Վ.
Կարին. Առ. Յարութիւն Եպիսկոպոս
Կարս. » Ռոստոմի Յովհաննէս »
Կեսարիա. » Եղիա Վարդապետ
Կեսարիոյ. Գանիէի Վանահ. Ստեփան Վ.
Կիւրին. Առ. Զաւարեան (3) Եպիսկոպոս

Կսուց անապատ Վանահայր Յակոբ Վ.
Հանին. Առաջնորդ Պետրոս Եպիսկոպոս
Հասանգալէ. Վանահայր Տիմոթէոս Վարդ.
Ճանիկ. Պատր. Փոխ. Արիսակէս. Վ.
Կալաթեա. » » Առաքել Վարդ.
Մարաւ. Առ. Ոչ գոյ
Մոյ վանք Փոխ. Վան. Գարեգին Վարդ.
Մոււ. Պատր. Փոխ. Աղուանեան Գրիգոր Վ.
Նիկովիդա. Առ. Վարժ. Ներսէս Եպիսկ.
Նապին Գարահիսար Առ. Արահամ Եպ.
Շնուու. Պատր. Փոխ. Մինաս Վարդա.
Չարսաննաք. Առ. Նէվրուզեան Յով. Վ.
Պալքէսեր Առ. Ղեւոնդ Վարդապետ
Պայագիս. Վանահայր Յովհաննէս Վարդ.
Պէնէսի. Առ. Մրապիոն Եպիսկոպոս
Պրուսա. Առ. Բարթողիմէոս Եպիսկոպոս
Սղերդ Առաջնորդ Պետրոս Վարդապետ
Վան. Պ. Փ. Աղուանեան Մկրտիչ »
Տիվրիկ. Առաջնորդ Յակոբ Եպիսկոպոս
Քեւալիս. Վանահայր Յարութ Բահանայ.
Քեօքահեա. Առ. Յովսէփ Եպիսկոպոս
Քղի. Պատր. Փոխ. Եփրէմ Վարդապետ
Ֆրնուզ. Վանահայր Ստեփան Վարդ.
Ասանա. Բաբերդն. Մօլթօ-Վալափիա.
Սեբասիա. Վանա.
Տրապիզոն. — Առաջնորդ ոչ գոն :
Տուեալ ի Պատրիարքարանէ-Հայոց .

Վ Ի Ճ Ա Կ Ա Գ Ի Ր

Մ Ա Ս Ն Կ Ա Ն Յ Հ Ա Յ Ո Յ Ի Գ Ա Ի Ա Ռ Ս

Ա Մ Ա Ս Ի Ո Յ Գ Ա Ի Ա Ռ

Ա մ ա ս ի ա *	13,476	Մ է ն ի ս է վ զ ի	234
Ք է օ ր ի լ	18,070	Է ր ա յ ա	5,828
Մ է ռ զ ի ժ օ ճ	10,952	Լ ա ս ի ֆ	8,812
Մ ա ս է ճ ս ի մ	21,116	Զ ի յ է	4,242

Գ Ա Ր Ա Շ Ի Ս Ա Ր Ի Գ Ա Ի Ա Ռ

Գ ւ ր ա ն ի ի ա *	29,496	Գ ա յ ա յ լ ի ի ս ա ւ ր	876
Ս ու լ է ն ե ր ի	9,179	Մ է լ ա ս	2,740

Կ Ա Ր Ն Ո Յ Գ Ա Ի Ա Ռ

Է ր զ ր ու մ *	52,412	Ք է տ ֆ ի մ	6,760
Կ է օ ֆ ու լ	200	Թ է ր ն ա ն	11,394
Բ ա ս է ճ	21,680	Ք ի յ ժ ի	4,873
Խ ա յ ի ր	2,636	Պ ա յ ա յ ու ռ զ	11,172
Թ օ ր զ ու մ	882	Ք է օ յ ճ ի լ է կ	899

Կ Ա Ր Ս Ի Գ Ա Ի Ա Ռ

Կ ա ր ս *	2,930	Զ ա ր ու ռ օ ս	4,162
Շ ի ր ա կ	4,262	Ք ա ղ զ ի մ ա ն	324

* Ա ս ղ ա ն ի փ օ ք ֆ ա ղ ա ֆ ի ու ն ր ա օ ջ ք ա ն ի յ ի ց՝ ի ս կ ա ն ճ ա ն ի ի ւ ռ ա ֆ ա ն չ ի ւ ռ վ ի ն ա կ ի Հ ա յ բ ն ա կ ի չ ք ք յ յ յ կ ք օ ա ն :

Զ Ը Լ Տ Ը Ր Ի Գ Ա Ի Ա Ռ

Ո յ լ զ ու	4,244	Ա ռ Տ է ճ ու ճ	2,306
Ն ա մ է ռ զ մ ա ն	1,424	Շ ա յ լ շ ի ր	2,718
Ք է օ յ է	82	Փ է ն ի ի կ	106

Պ Ա Յ Ա Ջ Ի Տ Ի Գ Ա Ի Ա Ռ

Պ ա յ ա զ ի ս *	6,104	Է յ է ի ս ֆ ռ է ս	9,240
Տ ի ն ա ս ի ն	462	Պ ա ր ճ ու	1,050
Ք ա ր ա ֆ ի յ ի ս է	6,172		

Ս Ե Բ Ա Ս Տ Ի Ո Յ Գ Ա Ի Ա Ռ

Ս ր Վ ա զ *	54,482	Տ ի վ ռ ի կ	16,824
Թ օ ֆ ա ս	42,798	Թ ու ն ու ս	10,882
Ա յ զ է ն ռ ի յ է	5,102	Գ լ ռ է ն ճ է	4,950
Գ օ չ կ ի յ ռ ի	15,036	Կ է ռ ճ	15,680

Վ Ա Ն Ա Յ Գ Ա Ի Ա Ռ

Վ ա ն *	79,226	Խ ու մ ա ր ու	420
Ք է վ ա ր	3,990	Ու ռ ու մ ա շ	1,260
Ճ ու լ ա մ ե ռ կ	6,670	Պ է յ ի լ լ է Տ ա յ ա յ	420
Է յ լ ա ֆ	20,160	Չ ա յ	6,920
Մ ա ն մ ու ս ի	3,582	Խ օ շ ա յ ա յ	1,260
Ա ռ ն է օ	4,620	Պ ա ր կ ե ր ի	1,262
Ա ս ա լ է վ ա զ	4,494	Ք ա ջ ա յ կ ա ն	3,360
Մ է ֆ է ս	6,802	Վ է ս ա ն	1,890
Ք է վ ա շ	3,360	Ն ա վ ա ր ս ա լ ա զ	430
Շ է մ ի ն ա ն	4,872	Շ ի ւ ֆ ա ր	8,516

ՏԱՐՆՈՅ ԳԱԻԱՌ

Մուշ*	20,659	Մանազկեհ	6,318
Գիւսիւ	46,312	Վանախաթի	4,204
Խանսէրիս	26,646	Մուշ ախաթի	9,588
Պիքլիս	2,052	Զուհուր	4,168
Մուսֆի	9,666	Վարդու	4,962
Պուլանրֆ	16,948	Հայուք	2,690

ՅԻԼԻՊԷ

Այս քաղաքին մէջ 840 Հայ բնակիչ կը համբեհ, մէկ եկեղեցի է և մէկ դրպարոց. — Դպրոցի տարեկան եկամուտն է 230, և ծախսն է 200 Օսմ. Ոսկի. Թիւ առակեհաց 70 Թիւ դասատուաց 2.

ԹԱՆԳԱՐԱՆ ՌԻՍՈՒՄԸԱՍԻՐԱՅ

Հաստատուած ի 1866 Ամին

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատուած ի 1867 Ամին

Ազգային հայրաքանք նպաստելոյ նպատակաւ.

ԱՆԴԱՄԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Տէր Գեորգ Բահանայ Ռուսնուլեան	
Գրիգոր Էժ. Աւետիսեան	
Խաչատուր	» Պօղոսեան
Մանուկ	» Հինգեան
Մարգար	» Յարութիւնեան
Մկրտիչ	» Վարդապետեան
Յակոբ	» Փափագեան
Յարութիւն	» Վարդանեան

Ա Ձ Դ

Բանիցս անգամ աղաչեցինք զՀայս ձեռնու լինիլ մեզ յայսմ մասին, այսինքն գրել մեզ յիրաբանչիւր Գաւառաց՝ թէ դպրոցաց եւ թէ բնակչաց (առական եւ իզական սեռից) քիւր, բայց մեր աղաչանքը լսելի չեղաւ Հայոց մեծագոյն մասէն . . . Չեմ կրնար չը յիշել աստ այն փոքրագոյն բայց բնիւր մասին մեզ ցոյց տուած համակրութիւնը, զոր գործով ալ հաստատեցին, գրելով մեզ իրեանց փոքրագոյն զիւրից Վիսակազիրը, բայց ինչպէս կրնայինք դնել զանոնք երբ նոյն Գաւառին Բաղաբին, Գիւ-

ղափարաբան եւ Աւանին Վիճակագիրը
չունէինք. ուստի քող ներեն մեզ այդ
Պատուական անձինք եւ եթէ կրնան՝ հա-
մոզեն իւրեանց Գաւառացիք յայսմ մա-
սին օգնել մեզ: Այս մասնական Վիճակա-
գիրը զոր դրինք, բոս ամենայնի անկա-
սար կը համարիմք, քանզի ամեն մէկ
գաւառին մէջէն շատ տեղեր կան պակաս
եւ շատեալ կան՝ որոց թիւը ուշի ուշով
առնուած չեն: Սակայն մեք դրինք զա-
նոնք ի քաջալերութիւն կամ ի գրգիռ.
Հայ ժողովրդեան, որպէս զի այս կեր-
պիւ զոնէ շահիրական զնցում մի կարե-
նամք ներսնչել մեր խեղճ եւ իւր վի-
ճակին վերայ շիք մի զգացում չունենող
Հայ մասին . . .

Յ. Գ. Մեզ ուղղուելիք նամակաց վերայ
պէտք է գրել այսպէս,

Առ Ճ. Արամեան,

Գրասուն Փարիզու.

Չազմագնորչար, Ակոբեան խան, Թիւ 13.

Ի ԿՉՁիւ,

ԳԵՐ. ՏԵՐ ՕԶԱՆ ԲԻՒՓԷԼԵԱՆ
Արքեպիսկոպոս Տիրանակերտի և
Պատրիարք Պապական Հայոց.

ՅԱՆՈՒ ԷՖԷՆՏԻ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ՎԷՏԻՒ Բող. Հայոց

Ստեփան Էջ. Անտոնեան Տեղապահ.
Թիւ սոցա ի Կ. Պօլիս (քնիկ և գաւ.) 525
» » յԱյլևայլ գաւառս 16,896

Գումար ամենեցուն 17,421

ԱՅՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒՆԻՔ

ՂՐԻՂՈՐԻՈՍ Զ.

ԻԲՕՄԷՆԻՔՕՍ Ծայրագոյն Պատրիարք
և Նախագահ Սիւննոդոսին Յունաց
Կ. Պօլսոյ.

ԵՒՍԱԹԷՈՍ ԲԷՆԷՎՈՒՐԱՍ Ծայր. Վար
դապետ, Պատրիարքական փոխանորդ.

ԳԵՐ. ՏԵՐ ԱՆԹԻՄ

Արքեպիսկոպոս Վիտինի և
Էկզարք Պապական

Sopport	Տիպիտ	Թաղ
Աղանեսան էժէնի	Ֆուանս	Իւսկիւսար
Այվագեան »	Իսալիո	Իւսկիւսար
Ապանեան Ս. Փաւ.	Թուրքի	Գուրկուցնգ.
Արծուցի էժէնի	Ֆուանս	Բերայ
Գալստեան »	Ամերիգ	Գումգաբու.
Թիւրապեան	Ֆուանս	Բերայ
Իրիւնեան »	Ֆուանս	Գումգաբու.
Խանսանեան պէյ.	Թուրքի	Խազգիւղ
Խորասանեան էժ	Ֆուանս	Բերայ
Կրնիկեան Ա. պէյ	Թուրքի	Պէշիկքաւ
Մասքէոսեան էժ.	Ամերիգ	Բերայ
Մինասեան »	Ամերիգ	Բերայ
Մօգեան Գ. »	Ֆուանս	Օրքազիւղ
Նաժիլեան »	Ֆուանս	Ենի Իէօյ
Նուրիւնան »	Ֆուանս	Բերայ
Շիւմանեան »	Իսալիո	Օրքազիւղ
Չայեան »	Ֆուանս	Գասք-Իէօյ
Պեսան պէյ	Իսալիո	Մեծ Կղզի
Ռափայիլեան »	Ֆուանս	Պէօյիւք-Տէրէ
Ռուսիւնեան »	Ֆուանս	Բերայ
Սերոբեան »	Ամերիգ	Գումգաբու.
Սէրվիչէն »	Իսալիո	Բերայ
Սինապեան Գ. պէյ	Իսալիո	Բերայ
Փէւսմայնեան էժ.	Ֆուանս	Բերայ
Քեաքիպեան »	Ֆուանս	Բերայ

Փողոց	Թիւ	Ձրի	Ժամ
Սէլամիէ նասսէսի			
Ինասիյէ			
Ենի փողոց	5		
Փարմազ-Գափու.	5		
Գասիրկա-Մէյսանը			
Սաբրզ-Աղան			
Մուսալլա նասսէսի			
Պասէմիլի Ֆայիզ Եօզէ		ԳԵ.	
Ենի չարք	64		
Ենի մահալլէ	42		
Գուլէ-Գաբու.	41	ԳԵ.	5— 8
Թառլա-Պաշի	4	Ուր.	
Թաւ նէրսիլէն	18		
Տէրէ պօյու.	110		
Թափսիմ Մէյսան	19		
Մուսալլա			
Պուրա փող.	29		
Պուրա փող.	18	ԵԵ.	6—10
Սաբրզ-Աղան			

ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ ԹՈՒՐԻՔԻՈՅ

Միապետական Կառավարութիւն

ԿԱՅՈՐ. Սուլթան ԱՊՏ-Ի-Ի-ԱՋԻՉ
 Խան. Ծնեալ ի 15 փետրվար 1830. (Կ
 Շապան Կոստանոպոլ) Որդի Սուլթան Մահմուդի
 Բ. Է 32⁰ Ինքնակալ Օսմանեան, ի յառ-
 մանէ Կոստանոպոլոյ . — Գահակալէ
 ի վախճանի. Եղբոր իւրում, Սուլթան Ապս-
 Իլ-Մէհիս Խանի , ի 13/25 յունիս 1864.

ԿԱՅՈՐՈՐԻՒՄ

Յուսուճ-Իզէսիին Էմէնի, Ծնեալ 1857
 — Սալիհէ Սուլթան 1862. — Մէհմէտ-
 ձէմիլ Էմ. ծն. 1862. — Էմինէ Սուլթան
 ծն. 1866. — Ապս-Իլ-Մէհիս Էմ. ծն. 1868.

Մէհմէտեան ԱՐԲՍՅԱԶՈՒՆԻ

Մէհմէտ-Սուրուս Էմ. Գահաճառանց
 Իելիան Ծնեալ. 9/21 սեպտեմբեր. 1840.
 — Յաթիմէ Սուլթան , ծնեալ . ի 1840 .
 Ամուսնացեալ ընդ Մէհմէտ-Նուրի փա-
 ւայի : — Քէֆիթէ Սուլթան , ծն. 1842 .
 Ամուսնացեալ ընդ Եթիմ փաւայի, որդոյ
 Մէհմէտ Ապի փաւայի : — Ապս-Իլ-Համիս
 Էմ. ծն. 1842. — ձէմիլէ Սուլթ. ծն. 1843.
 Ամուսն. ընդ ձէլալէսիին փաւայի : —
 — Մուհամմէտ-Քէլիս Էմէնի, ծն. 1844.
 Ահմէտ Քէմալէսիին Էմէնի, ծն. 1847.
 — Պէհիմէ Սուլթան, ծն. 1848. Ամուսն.
 ընդ Հիւննիլ փաւայի : — Մէհմէտ-Պուր-
 հանէսիին Էմէնի, ծն. 1849. — Նուրէս-
 սիին Էմէնի. ծն. 1851. — Մէհիմէ Սուլ-
 թան , ծն. 1851 : — ձէմիլէ Սուլթան, ծն.
 1855 : — Շէհիմէ Սուլթան , ծն. 1855 :

— Գրոց. Կայսերականն է Կարմիր վրան
 ձանանչաւոր Թուրաշոյլ . — Պաւերազմա-
 կանն է աստղ-ի-մէջ կիսալուսնոյ .
 Վանառականականն է նոյնպէս, Է կամ
 կանաչ-կարմիր շերտաւոր :

Մայրաքաղաքի և Պոլիսի — Բնակիչի խնամա.

Թուրք	482,000	} 954,364
Հայ	493,423	
Յոյն	154,364	
Հրեայ	34 655	
Այլեւայլ	111,122	

Շոգեմա Զրահաւոր	19	} Գում. 168
Մեծ եւ Հասարակ	96	
Նաւ Առաքաւսաւոր	53	
Թիւ Զօրաց	152,000	

Թիւ Բնակչաց Երկրին

Ռումելի	10,510,000	} 16,256,961
Ռումանիա	4,424,961	
Սերվիա	1,222,000	
Գարուսաղ	400,000	

Լիբանան, փոքր Ասիա եւ	
Սիչազէս	11,187,000
Հայաստան եւ Բիւրսիսան	5,465,490
Եգիպտոս եւ Ափրիկէ	4,840,000

Գումար 37,749,451

ԳԱՆՁ

Ծախի կառավարութեան	3,459,428,	Քէսէ
Եկամուտ	3,357,979	»

ՅՈՒՑԱԿ
ՓՈՒՍԱՌՈՒԹԵԱՆՑ

Քուակ. Նախկին Պարտք	Մնացորդ Պարտք
Տր.	Տր.
1854. 75,000,000	59,250,000
1855. 414,510,000	97,635,000
1858. 125,000,000	106,287,500
1861. 50,245,500	45,814,800
1862. 200,000,000	171,442,500
1863. 150,000,000	126,675,000
1864. 50,000,000	42,650,000
1865. 909,090,909	869,606,909
1865. 450,000,000	431,423,000
1869. 450,063,985	105,063,985
1869. 555,555,500	555,555,500
1870. 792,000,000	792,000,000
1871. 46,500,000	46,500,000
1871. 442,500,000	442,500,000
1872. 250,000,000	250,000,000
3,760,465,899	3,742,404,194

Վանառականութիւն արտաքին

Ելի ապրանց	138,500,000	ժրանք
Սուսի	316,700,000	»

ՑԱՆԿ ՎԻՃԱՅԷԹԻՑ

Սերոպիոյ	Ասիոյ
Ըստնայօյ	Խիւսալէնսիկեար
Էսիրնէ	Այսրն
Գունա	Քօնեա
Պօսնա	Էնկիւրիւ
Փրէարէն	Քաստանայօյի
Ռուսէլի	Սրվազ
Թոնալա	Գրայիզօն
Եանեա	Էրզրում
Սէլանիք	Վան
Ճէզարիի Պանիի	Ղարբուղ
Սէճիս	Հալէպ
Սուսամբնայմամամ.	Պէյրուք
Լըզը	Ճէպէլի Լիպան
Կիրիս	Պաղսաս
Քըպըզ	Հինազ
	Եէմէն

Ն Ա. Խ ԱՐԱՐՔ

ՄԷՀՄԷՑ ՐԻԻՇՏԻԻ Փաւա, (միւրերնիմ) Մեծ Եպարրոս.
 Թուրքուեմու զուսէ Ա. հմէս էճ. Շէյխ
 -իւ Իսլամ.
 Հալիմի Պէյ, Ա. Բարտուղար Սուլթանի.
 Զիվէր Պէյ, Սենեկապետ
 Խալիլ Փաւա, Արտաքին գործ. Պաշտ.
 Եուսուճ Քեամիլ Փաւա, Նախագահ
 Շուրաի Տէօլլէթի.
 Սալճէք Փաւա Նախ. Անքեամը Ատլիէի.
 Մուսաճա Փաւա, Ծովակալ.
 Էաս Փաւա, Սպարապետ.
 Եուսուճ Պէյ, Տեսուչ Գանձի.
 Մահմուտ Փաւա Տեսուչ վանառական.
 Էրիէմ Փաւա, Տեսուչ Ընդհ. Շինութե.
 Հալիլ Փաւա, Տեսուչ Թնձանօղարանի.
 Քէմալ Փաւա, Մարտապետ.
 Ա. հմէս-Վէճիք Էճէնի, Տեսուչ Հասարակայ Կրթութեան.
 Ալի Սալիպ Փաւա, Տեսուչ Ոստիկանութ.

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԴԵՍՊՈՆԻՐ

ՅԱՅԼԵԻԼԱՅԼ ՏԵՂԻՍ

Ամերիգա. Պլաֆ Պէյ. Փոքր Դեսպան
Անգլիա. Միգիւրիւս Փաւա, Մեծ Դես.
Աւստրիա. Արիժի Պէյ, Մեծ Դեսպան
Գերմանիա. Արխսարֆի, Պէյ Միջակ »
Իսպիա. Սարգիս Էժ. Համամնեան
 Միջակ Դեսպան.

Հելլադա. Ֆօքիոս Էժ. Գործակատար
Պարսկաստան. Միւնիժ Էժ. »

Պելճիս. Կլավանի » »

Ռուսիա. Րիսքէմ Պէյ, Մեծ Դեսպան

Յուանա. Սերվէր փաւա, » »

ԴԵՍՊՈՆԱՏՈՒՆԻՐ ԵՒ ԱՆՁԻՆԻՐ

Ի ՆՈՍԱ

Ամերիգայի. (Միացեալ Նահանգաց)
Պ. Ճօրն Պօքր, փոքր Դեսպան. — Ա.
 Բարսուղար Էլ Թարզման.

Ընդհանրակ. Հիւպասնու. Պ. Լ. Կուսնօլ.

Անգլիոյ. Սիր Հէնրի Ճօրն Էլլիօդ
 մեծ Դեսպան. — Պ. Հօրա Ռիւմպլլիս Էլ
 Պ. Թօմա Յայրս Հիմս. Ա. Բարսուղար.
 — Պ. Լիյրնէյ Մուր. Էլ Պ. Ռըսըլ Բ.
 Բարս. — Պ. Նէրնինկըմ Գ. Բարս. — Գօնդ

Փիզանի Դիւանապետ. — Էթիէն Փիզանի
 Ա. Թարզման. — Ռօպրո Բագօլանի Բ.
 Թարզման. — Ալբէրտ Սանսիսօն Գ. « րգ.

Ընդհ. Հիւպաս. Սիր Ֆիլիպ Յրանսիգ.
 Պարօնայֆ Ալիշան Էլ Սղաւրիսէս Թարզ-
 մանկ Հիւպասարանի .

Աւս. Հոնկարիոյ. Կոնդ Լուսօլժ
 մեծ Դեսպան. — Պարօնայֆ Մէյէր. Էլ
 Հօֆրր սր Հօֆընֆէլտ. Խորհրդակաւն.
 Պարնայֆ. Քօզիէր սր Վէպընօ, Գօնդ սր
 Վէյսէրչէիմպ, Էլ Գօնդ Սէյլէրն. Բարս.
 Ընդհ. Հիւպասնու Պ. սր Շըվէկէլ.

Հիսփ. Գերմ. Գօնդ սր Քէյսեր-
 լինկ Ռօդէնպերկ. մեծ Դեսպան. —
 Գօնդ Տ'Արնիօ-Հօլմէնսօրֆ Ա. Բարս. —
 Գօնդ սր Պրէյ-Սղէինպուրկ Բ. »

— Տօքթօր Պիւչ Ա. Թարզման. — Պ. Շառլ
 Դէսղա. Գրագ. Թարզման.

Ընդ. Հիւպասնու. Ֆոիէսլանսըռ .

Իսպիա. Գօնդ Ռաճայէլ Ուլիսէ
Պառպօլանիսի Չէգալիանա. մեծ
 Դեսպան. — Պարն Է. Գօլա Ա. Բարս. —
 Պարն Գօղղա Բ. Բարս. — Մարֆի Նիթ-
 լինի Անդամ. — Պարնայֆ Ա. Վէրնօնի
 Ա. Թարֆմ. — Պարն Է. Կոացիանի Փ.
 Պարօն Էլ Ա. Բապէրտ. Թարզման.

Ընդհ. Հիւպասնու. Պ. Կ. Սփանիօլինի .

Հելլադայի. Պ. Տ. *Ռազիս* Գործակ.
 —Պ. Գլէօն *Ռանկապէ* Ա. Բարսուղար.
 —Պ. Ն. *Տէլիեանի* Բ. »
 —Պ. Գ. *Աֆթօնիսէս* Բ. Թարգմ.
 —Պ. *Անդիփաեւ* *Լուքիսի* Գ. »
 —Պ. *Խրիզօլէօն* Գ. »
 Ընդհ. Հիւպսոսն. —Պ. Ն. *Այվազիսէս*
Հօլանտայի. Պ. Ռ. Յ. *Քէօն* Գործակ.
 —Պարոնայք. Ա. *Ռրալէր*. *Անդօան Սէա-*
սարօ. Թարգման.

Շուէթ-Նորվեյիոյ. Պ. Սէլիմ *Տէհ-*
րէնհօճ. Իսր Դեսպան. —Պ. ձօրն *Տի-*
մօնի Թարգման.

Պարսկաստանի. Հասան Ս. իխան
 մեծ Դեսպան. — Միրզա *Անէէ* էճէնի
 Խորհրդական. — Միրզա *Ապսուլլահ* եւ *Րի-*
զա էճէնի. Ա. Բարսուղար. — Միրզա
Չէյնէլ Ապիսին եւ *Նուսուֆ* էճ. Թարգմ.
 —*Ալի Աղա Պէյ* եւ *ձօրճարի* էճ. »

Ընդհ. Հիւպսոս. — Միրզա *Նէմէֆ Ալի* էճ.

Պէլճիֆայի. Պ. Ռօժէն *սր Կուէմ-*
պէնի մեծ Դեսպան. —Պ. Լ. *Վեռհայէնկ*
 Բարսուղար. —Պ. Ա. Վանսըն *Պիլիս* Ան-
 դամ. —Պ. Գ. *Գալլինիւս* Ա. Թարգման. —
 Պ. Բ. *Փոէզիօզի* Բ. Թարգման.

Ըրդհանրակ Հիւպսոսն, Պ. *Հաննի*.

Սպանիոյ. Պ. Էօղէ Անդօնիօ *Տ'Ա-*
կիլառ մեծ Դեսպան. —Պ. Կ. *Չամիդի*
Ռօմէնօ Ա. Բարս. —Պ. Հ. *Մարինիս* Բ.
 Թարգման.

Ընդհ. Հիւպ. Պ. ձօան *սը Տիօզ Ռօխաս*.
Ռուսիոյ. Չօրապէս *Իգնասիէճ*. մեծ
 Դեսպան. — Պ. *Քուճանի* Խորհրդական.
 —Պ. *Գափնիսդ* Ա. Բարս. —Պ. *Վօիկ* եւ
Պազիլի Բ. Բարս. — Գօնդ *Փուժիասինի* եւ
Չիպին Օգ. Բարս. —Պ. *Օնու* Ա. Թարգ.
 —Պ. *Մարէիվ* Բ. Թարգման. —Պ. *Արկի-*
րօփուլօ եւ *Մարսիմօլ* եւ *Վարլամօլ* Գ.
 Թարգման. —Պ. Ա. *Նէվրուզ* եւ *Պոււմօլ*
 Թարգմանցն.

Ընդհանրակ Հիւպսոսն. Պ. *Հիդրօդօ*.
Ֆրանսայի. Պ. Գօնդ *Մէլքիէն* *սը*
Վօլէ մեծ Դեսպան. —Պ. *Տիւրզնօզ-Օ-*
պէն Ա. Բարս. — Պ. Տը լա *Դուռ Մօ-*
պուրկ Բ. Բարս. —Պ. *Պառէ* *սը Լանսի*
Դիւանադպիր. — Պ. Լը Ռու *սը Վիլէն*
Գ. Բարս. — Պարոնայք *Մարշան*, Գօնդ
Տ'իմէզուռ, Գօնդ *սը Վօլէ* անդամք. —
Տը Լօնժըվիլ, Ա. Թարգման. —Պ. *Ռօպէն*
 Ա. Թարգմ. —Պ. *Ռուկօն* Բ. Թարգմ. —Պ.
Ռուէ Գ. Թարգմ.

Ընդ. Հիւպ. Պ. *Շէֆէն*. —Պ. Պ. *Գուռլա*.
Լարիէօ եւ *Ֆապո*. Ընդհ. Բարսուղար.

Հ Ա Յ Պ Ա Շ Տ Օ Ն Ա Տ Ա Ր Ք

Կ. ՊՕԼՍՈՅ

Անդամք Շուրայի-Տեօվէթի

Գրիգոր	Էժէնցի	Օսեան
Օհաննէս	»	Վահանեան
Միհրան	Պէյ	Տիւզեան
Փէրբէժ	Էժ.	

ԱՀԲԵԱՄԸ ԱՏԻՍԻ:

Սարգիս	Էժ.	Աղաբէկեան
Յովսէփ	Պէյ	Վարդանեան

ԲԻԹԱՊԷԹ

Արզուման	Էժ.	Բեաթիպ	Էժէնցի
Օննիի	»	Գաղ.	Գրազիր
Յովհաննէս	»	Գալբաբեան	»

Գրասենեակ Արտաին Թրքակցութեանց,
Վեաշեսուչ

Օհաննէս Էժէնցի. Խորասանեան.

Անդամք Էւ Խաթաբիք

Նաւիր	Էժէնցի.	Թօփիանէլեան
Նեան	»	Սէժէրեան
Խաչիկ	»	Օսեան
Ղազարոս	»	Յովակիմեան
Մկրտիչ	»	Նորիկեան

Սողոմոն	Էժ.	Հիւնքեարպէլեան
Միհրդաս	»	Պապաեան
Միհրան	»	Շիրինեան

Գրասենեակ Արձանագրութեանց

Միհայէլ	Էժ.	Մաֆունեան, Տեսուչ
Նեան	»	Մարգարե ոն, Ա. Արձնգր.
Միհայէլ	»	Անդամ
Միհայէլ	»	Կիլլապեան
Տիրան	»	Կէօշեան

ԳՐԻԱՆԱՏՈՒՆ

Էլիաս	Էժ.	Չայեան, Տեսուչ.
Սեսիան	»	Չայեան, Օգնակ. Տեսչի
Գրիգոր	»	Մանուկեան, Անդամ
Թադէոս	»	Անսօնեան, »
Խաչիկ	»	Փափազեան, »
Ղազարոս	»	Երամեան, »
Պողոս	»	Ֆիննանեան, »
Միսոն	»	Չայեան, »
Պողոս	»	Գալէմեարեան, »

Գրասենեակ Թարգմանութեան
Էւ Տպագրութեան

Գասպար	Էժ.	Թօզասլեան, Ա. Արձանգր.
Յակոբ	»	Տիլիքեան, Անդամ
Պողոս	»	Պառնասեան, »
Բարթիկ	»	Հիւնքեարպէլեան, »

Գրատեղեակ Տօմարակալուրեան
Գրիգոր Էժ. Խրքարեան, Տօմարակալ

Ընդհանուր Տնունչ Անատաց
Արքին Գ. Էճէնի Տասեան

Վաստակաւորեան Տեսչի
Փոխանորդ

Յովհաննէս Էճ. Սաբրզեան
 Կարապէտ Էճ. Շահպաղեան Նախ. Ա. Աս.
 Օհաննէս » Սուրենեան » Գ. »
 Թովմաս » Խորասունեան, Անդամ
 Տիգրան » Եւսուժեան, »
 Ստեփան » Գարագաւեան, Քանչէլէր
 Արքին » Սարաճեան, Բննիչ գրոց

Յովային առևտրոց Գասարան
Օհաննէս Էճ. Յովակիմեան, Անդամ.
ՍԷՐԱՍՔԷՐ

Ստեփան Փաւա, Անդամ Ժողովոյ.
 Տիրան Էճ. Թաքաթեան, Գիւանապէտ.
 Արքին » Խանճանեան, Գրագիր

ԹԻՐՄՀԱՆԷ ԵՆ ԹՕՓՀԱՆԷ
 Թորոս Պէյ Գիսակ, Առաջին Թարգման.
 Առաւել Պէյ Տասեան, Վառօղապէտ.
 Մ. Միխայէլ Էճ. Մամիկոնեան, Ա. Թարգ.

Արժուոյնի ձարտարապէտ
Սարգիս Եւ Յակոբ Պէյ Պալեան

ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԸՆԴ

ԳԵՐԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ՍՈՒԼԹԱՆԷՆ ԹՐԲԱՅ

ԵԳԻՊՏՈՍ

Միապետական իշխանութիւն

Խրքիվ, **ԻՍՄԱՅԻԼ ՓԱՇԱ.** (Ե.
 իշխան Եգիպտոսի) Տն. ի 26 Նոյեմբ.
 1816: Գահակ. ի 18 Յունվ. 1863.

Առաջին Պաշտօնատար **ՇԷՐԻՃ Փաւա**
 Արսաֆին գործոց » **Նուպար Փաւա**
 Ա. Գործակատար Պօլտոյ Արաւամ Պէյ.
 Ա. Բարտուղար Եւ Թարգման. Երամ Պէյ
 Առաջնորդ Հայոց. Մետրոպ Եպիսկոպոս.
 Մայրաք. **Գաւիթէ.** Բնակիչ. 313,383
 Թիւ բնակչաց Երկրին 5,195,293
 » Իշխանական նաւուց. մեծ-փոքր. 26
 » Զօրաց, ի խաղաղութեան. 14,000

Գ Ա Ն 2

Մախֆ կառավարութեան 5,889,055 Լիր.
 Եկամոս. 7,345,000 »

Վաստակաւորեան Արսաֆին

Ելք Ապրանաց 1,119,400,000 Բոլոր
 Մուտք » 400,200,000 »

ԹՈՒՆՈՒՍ

Միապետական իշխանութիւն

Պէյ. Մուհամմէտ-Սասնի Փաշա.	
Ծն. ի 1813 Գահակ. ի 23 Սեպտ. 1859.	
Առաջին եւ Արսափին գործոց պաշտօնէայ	
Մուսաճա ել խազնէսար.	
Մայրաքաղաք Թուրքիա. բնակիչ. 125,000	
Թիւ բնակչաց երկրին.	1,211,500
» Զօրաց	22,500

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Սահմանադր. իշխանութիւն

Իշխան ՇԱՌԼԱ. Հօնէնցօլէռն. Ծն.	
ի 20 Ապրիլ 1839. Գահակ. ի 20 Ապրիլ	
1866. Ամուս. ընդ իշխանուհույ Փօլին-	
էլիզապէթ-Օդդիլիայ. (Ծն. ի 29 դեկտ.	
1845)	

Ա. Պաշտօնասար Լուիս Փաղարնի.	
Մայրաքաղաք. Պուրէէ եւ Յաւ.	
Բնակիչք.	141,754 եւ 90,000
Թիւ բնակչաց երկրին	4,424,961
Նաւ. մեծ եւ փոքր 8. — Զինուոր	17,306

Գ Ա Ն 2

Ծախք Կառավարութ. 74,481,268 ճր.	
Եկամուտ » 72,486,925 »	

Վաճառականութիւն

Ելք ապրանց 158,260,000	
Մուտք » 72,470,000	

ՍԵՐՎԻՍ

Սահմանադր. իշխանութիւն

Իշխան ՄԻԼԱՆ Գ. Օպրէնօվիչ.	
Ծն. ի 17/29 Օգոստ. 1854. Գահակ. ի 17/29	
Օգոստ. 1872	
Առաջին Պաշտօնասար	
Մայրաք. Պէլլորուս. Բնակիչ. 25869	
Թիւ բնակչաց երկրին	1,306,674
» Զօրաց	

Գ Ա Ն 2

Ծախք Կառավարութ. 14,782,658 ճր.	
Եկամուտ » 14,884,800 ճր.	
Վաճառականութիւն	
Ելք Ապրանց 81,113,789 ճր.	
Մուտք » 55,985,049 »	

ՔԱՐՍՏԱՂ

Սահմանադր. իշխանութիւն

Իշխան ՆԻՓՈԼԱՌՍ Ա. Փէքրօվիչ	
Ծն. ի 1840. Գահակ. ի 14 Օգոստ. 1860	
Ամուսն. ընդ Վոյվօսուհույ Միլէնա	
Բէթրօվնայ.	

Նախագահ Մերակոյս ժողովոյն.	
Պօզիսար Փէքրօվիչ.	
Մայրաքաղաք Զէքիքնէ.	
Թիւ բնակչաց երկրին. 100,000 ի չափ.	

ԲՃԵԿԱԿԱՆ ՁՐԻ ԴԱՐՄԱՆԱՏՐՈՒԹԻՒՆ
Ի Կ. ՊՕԼԻՍ

Արժունի Բժեկական դպրոցի կողմանէ Այս-Սօժեայի Ինստիտուտին մէջ մասնաւոր տեղ յատկացած է, ուր կը գտնուին ամէն օր (բաց ի Ուր. եւ Կիր. օրերէն) կէս օրէն զժամ 9 ը՛ աւուր յատուկ Բժիշկին, Դայ-էական ու Վիրաբոյժն, հիւանդաց ձրի-ապալս դարմանատրութիւն ընելու համար: — Տօքթօր Յակոբ Պէյ Խանճանեան Գե. օրեր, եւ Տօքթ. Ֆերիսի պէյ Թերհիմանեան Գե. օրեր, դարմանատրութիւն՝ նոյնպէս եւ ծաղկի պատուաստ կրնեն այն տեղ:

ՎԵՐԱՏԵԱՄԱՆՆԷՆ .

ՅԷՅՁԻ ՊԷՅ

Նամակք. Երեք տրամի ծանրութիւն ունեցող նամակաց վճարքն է, 60 փր. 100 ժամի հեռաւորութեան համար: — 101 ժամէն մինչ 200 ժամի համար, 3 զշ: — 201 էն աւելին, 6 զշ: Իսկ երեք տրամէն աւելի կշռող նամակաց ամէն մէկ տրամին կամ տրամական կոտորակաց համար կէս կէս վճարք կը վերադրուի: Իրենց մէջ բան մը պարունակող նամակք (որք յատուկ զմուռ կը կրեն) կրկին կը վճարուին:

Տպագրեալ քերթեր. Թրքաստանի մէջ ամէն տեղերու համար, Թէ ցամաքային եւ Թէ ծովային Թղթատարութեան վճարուելիքն են, Մասիսի եւ Մանզուռէյի էփեաթի մեծութեամբ լրագրաց համար, (որք 5 տրամէն աւելի չեն կշռեր), հատին 5 փարայ: — 10 տրամ կշռողին համար, 10 փրյ. եւ 20 տրամ կշռողին համար 20 փր. Ութածալ տետրերուն համար, որք 25 տրամէն աւելի չեն կշռեր, հատին 20 փարայ: Ճերմակ դրամ. հազար ղուրուշին համար ժամին 12 փարայ:

Ոսկի, Դրամարուղք, Անդամանդ և այլ ծանրագին նիւթեր, ժամին 2 փարայ. Օրինակցու նիւթեր. մէկ ժամին համար օխային 10 փարայ :

Ապահովուքիւն (Սըլուրիթա). Ինչ արժէքով նիւթ որ ըլլայ, ապահովութեան տրուած ատեն, նոյն իսկ նիւթին արժէից հաշուով՝ հազար ղուրուշին համար ժամին 6 փարայ պէտք է վճարել, (Թղթատարութեան վըճարքէն զատ) իբրև ապահովութեան գին:

ՅՈՒՅԱԿ ՔԱՂԱՔԱՅՆ ԱՍՒՈՑ

	Ժամբ		Ժամբ
Ալանեա	170	Ա.ճէհիր	104
Ամասիա	144	Գանդրի	105
Այաւ	78	Գասքամայօլ	120
Այիներապ	291	Գարամուսլ.	43
Այսրն	118	Գօզան	167
Անքաֆեա	245	Երուսաղեմ	433
Ասաբազարի	30	Եօզղակ	127
Ասայեա	134	Զաճրանպօլ.	90
Ասանա	303	Էկից	258
Արաբգիր	252	Էնկիւրիւ	87
Արդրնի մաս.	268	Էսկիճէհիր	53
Աքեա	401	Էրզինցան	148

Էրզրում	ժ. 158	Հէնսեֆ	ժ. 36
Ըսպարթա	110	Ղարբուք	250
Թարապլուս	396	Ղարս	114
Թարուս	214	Ճէզըէ	346
Թօփաք	164	Մալաքիա	368
Թօսիա	108	Մաղլա	190
Իզմիթ	18	Մանիսա	85
Իզմիր	93	Մարաւ	236
Իզմիթ	24	Մարսի	298
Իննէսու	143	Մարսըվան	136
Իչ իլ	167	Մուհալից	44
Իսկիլիպ	124	Մուս	182
Իւրֆիւպ	137	Մուսուլ	366
Լասֆլէ	291	Մուսուրու	51
Լէճֆէ	30	Նալլիթան	60
Կէյվէ	30	Նապլիս	435
Կէպան մաս.	240	Նէվէհիր	133
Կէսիւս	79	Նիյսէ	184
Կէրէսէ		Շամ	350
Կէոյնիւֆ	43	Ուսաֆ	83
Կէօրկէոյ	403	Ուրճա	309
Հալէպ	267	Չէրֆէ	84
Հանի Իէոյ մս.	133	Չըլսըր	218
Համա	305	Չօռում	136
Համիս	317	Պալքէտըր	60
Հաֆեարի	242	Պաղսաս	464

Եննիվառօժ	Ժ. 185	Լիւմ	Ժ. 135
Չրխնա	94	Լուծչա	103
Չօղրայի աքիֆ	69	Կելիպօլու	48
Էլպասան	173	Կիւմարեհնէ	66
Էսիրնէ	44	Հաֆտօյ	62
Ը'օօնա	307	Հէկարկրաս	100
Թաքարքազարի	84	Ղանկա	259
Թաւօլրնա	190	Ղապրօվա	83
Թէրապին	259	Ղուլրուօ	198
Թէֆիրսաղի	34	Ճուճայր աքիֆ	86
Թրքիալա	157	Մալղար	36
Թիրան	185	Մանասքր	143
Թուլչա	184	Մաչին	163
Թրավնիֆ	133	Մէնիֆ	110
Թրնօվա	91	Մէֆրի	56
Իյէնաօլի	63	Մօսքար	241
Ինօս	48	Նարսա	194
Իպրայիլ	164	Նէվէտին	247
Իսաֆչի	176	Նիօ	136
Իսրուլչա	237	Նիֆաօլու	125
Իսլիմեա	66	Շէհիր ֆէօլի	124
Իլրանիյէ	153	Շիքօվա	119
Իւսֆիւպ	137	Շնմնու	92
Իւփէֆ	159	Չօլու	20
Լէսօֆչա	144	Պար	213
Լիւլէպուրկսի	30	Պապասաղի	150

Պայէզիս	Ժ. 200	Տիարալէֆր	280
Պասրա	564	Տիւրիֆ	Ժ. 316
Պէլքազարի	71	Տէր էլ ֆէմէր	382
Պէլրուք	374	Տրապիզօն	100
Պիլէնիկ	38	Րավանսրզ	396
Պիրինիկ	391	Րէյհանիյէ	253
Պուրսուր	116	Քայսերի	149
Պրուսա	22	Քարահիսար	83
Պօլու	58	Քարանալար	87
Սանսրֆլը	95	Քարանալիքան	90
Սէօլիս	44	Քէտերէ	80
Սըվազ	192	Քէօքանէա	65
Սիւլրիֆ	298	Քրէէհիրի	117
Սիւլէյմանիյէ	435	Քօլա	107
Վան	218	Քօնէա	131
Տարաֆլը	36	Քօչնիսար	98
Տէնիզլի	138	Օսմանըֆ	124
	<i>Ժամֆ</i>		<i>Ժամֆ</i>
Ազուրնիֆ	255	Գրզանըֆ	75
Ալիսաննէ	142	Գրք ֆիլիսէ	28
Անլուն	153	Եանէա	183
Արկրի	194	Եաւ	195
Գալաս	164	Եննիքազար	169
Գալանսէլէն	145	Եննիսէ	74
Գալալա	83	Եննիքէհիր Ֆէն	146

Պէլիցէ	241	Տրամա	90
Պէլքրաս	184	Րանվա	133
Պէնէ	235	Րուսնուֆ	115
Պէրաթ	198	Փանայուֆա	241
Պէրֆօնա	124	Փէրզէրին	253
Պուրէ	125	Փէրէթրինէ	153
Սամաֆօ	98	Փէրէփէ	157
Սէլանիֆ	114	Փլօնա	111
Սէրայր-Պօսնա	517	Փրավօթրա	86
Սէրվի	99	Քէտան	40
Սիլիսրէ	110	Քէտրիէ	155
Սիլիլի	13	Քէօփրիլի	145
Սիլիչէ	179	Քէօսրէնիլ	111
Սիօզ	98	Քրզղան	185
Սօժիա	108	Քիւսրէննէ	138
Վարնա	112	Օլարի	155
Վիչկրաթ	201	Օսմանբազար	83
Վիսին	145	Ֆէրէնիֆ	48
Տիմիթօֆա	150	Ֆիլիպէ	78
Տուպնիցէ	105		

Անկլիա ամէն Տեղ գին նամակի 6 բէնս.
 Գերմանիա » » » » 4 դ. 20փ.
 Ռուսիա (Կովկաս) » » 5 դ. 10փ.
 Ֆրանսա » » » » 80 սանթիմ

ՖԷՅՁԻ ՊԷՅ

ՅՈՒՑՍԿ ԳՆՈՑ (1)

Կ. Պօլսոյ Գաւառի Ի Գաւառ Կ. Պօլսոյ (2)
 և յայլուայլ Գաւառս Թուրքիոյ

Կ. ՊՕԼԻՍԷՆ

Կ. Պօլիս (3) դ. 5	Հալէպ	35
Այսրն 25	Հիւսալէնցիկեար	15
Ասալար (Աֆէնիզ) 15	Պաղսաս	45
Դունա 25	Պօսնա	35
Եանեա 35	Սէլանիկ	25
Էնկիւրի 25	Սըվազ	35
Էսիրնէ 15	Տիւրպէփիւր	45
Էրզրում 45	Տրապիզոն	35
Ըժօսում 35	Քասանապօլու	25
Սիրիա 45	Քօնեա	25

(1) Նշանակեալ գները 20 բառի համար են, բայց 20 էն աւելորդ ամեն յէկ տասը բառին համար բուն գնոյն կէսը կը վերադրուի.

(2) Ամեն Գաւառ իր սահմանին յէշ 20 բառին համար 10 դ. գին ունի (բացի Կ. Պօլիսէն որ 5 դ. է) իսկ զարնուած հեռագրին գինը Գաւառէ Գաւառ 10 ական դ. կաւելնայ, այսինքն, Պօլիսէն Հիւսալէնսիկեար 15 դ. Էնկիւրի 25 դ. Սըվազ 35 դ. Էրզրում 45 դ. և այլ. այսպէս:

(3) Ատնք Թրքաստանի 20 Գաւառաց անուանք են.

ԱՅՏՆԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Այսրն Գաւ. ղց. 10	Հալէպ	30	
Ասալար(Ա.ֆէէնիգ)15	Հիւսալէնիկեար	15	
Դունա	40	Պաղտաս	40
Եանեա	50	Պօսնա	50
Էնկիւրի	30	Սէլանիկ	40
Էսիրնէ	30	Սըվազ	40
Էրզրում	50	Տիարալէֆի	50
Ըբօսոսա	50	Տրապիզոն	40
Կ. Պօլիս	25	Քասանապօլու	30
Սիրիս	40	Քօնեա	15

ԱՏԱԼԱՐԷՆ (ԱՐՔԻՊԵՂԱՔՈՍ)

Ասալար Գաւ. ղց. 10	Հիւսալէնիկեար	15	
Դունա	30	Պաղտաս	40
Եանեա	40	Պօսնա	40
Էնկիւրի	15	Սէլանիկ	30
Էսիրնէ	15	Սըվազ	30
Էրզրում	40	Տրապիզոն	30
Ըբօսոսա	40	Տիարալէֆի	50
Կ. Պօլիս	15	Քասանապօլու	15
Սիրիս	40	Քօնեա	15
Հալէպ	30	Այսրն	15

ԴՈՒՆԱՅԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Դունա	ղց. 10	Պաղտաս	60
Եանեա	30	Պօսնա	15
Էնկիւրի	40	Սէլանիկ	15
Էսիրնէ	15	Սըվազ	50
Էրզրում	60	Տիարալէֆի	60
Ըբօսոսա	30	Տրապիզոն	50
Կ. Պօլիս	25	Քասանապօլու	40
Սիրիս	60	Քօնեա	40
Հալէպ	50	Այսրն	40
Հիւսալէնիկեար	30	Ասալար	30

ԵԱՆԵԱՅԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Եանեա	ղց. 10	Պօսնա	30
Էնկիւրի	50	Սէլանիկ	15
Էսիրնէ	30	Սըվազ	60
Էրզրում	70	Տիարալէֆի	70
Ըբօսոսա	15	Տրապիզոն	60
Կ. Պօլիս	35	Քասանապօլու	50
Սիրիս	70	Քօնեա	50
Հալէպ	60	Այսրն	50
Հիւսալէնիկեար	40	Ասալար	40
Պաղտաս	70	Դունա	30

ԷՆԿԻԻՐՅԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Էնկիւրի	դե. 10	Սելանիկ	40
Էսիրնէ	30	Սրվազ	15
Էրզրում	30	Տիարալէփր	30
Ըբօսնա	50	Տրապիզոն	30
Կ. Պօլիս	25	Քասանապօլու	15
Սիրիա	30	Քօնեա	15
Հալէպ	15	Այսրն	30
Հիւսալէնցիկեար	15	Ասալար	15
Պաղսաս	30	Դունա	40
Պօսնա	15	Եանեա	50

ԷՏԻՐՆԷՅԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Էսիրնէ	դե. 10	Սրվազ	դե. 40
Էրզրում	50	Տիարալէփր	50
Ըբօսնա	30	Տրապիզոն	40
Կ. Պօլիս	15	Քասանապօլու	30
Սիրիա	50	Քօնեա	30
Հալէպ	40	Այսրն	30
Հիւսալէնցիկեար	15	Ասալար	15
Պաղսաս	50	Դունա	15
Պօսնա	30	Եանեա	30
Սելանիկ	15	Էնկիւրի	30

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Էրզրում	դե. 10	Տիարալէփր	դե. 15
Ըբօսնա	70	Տրապիզոն	15
Կ. Պօլիս	45	Քասանապօլու	30
Սիրիա	30	Քօնեա	40
Հալէպ	30	Այսրն	50
Հիւսալէնցիկեար	40	Ասալար	40
Պաղսաս	15	Դունա	60
Պօսնա	70	Եանեա	70
Սելանիկ	60	Էնկիւրի	30
Սրվազ	15	Էսիրնէ	50

ԸԵՔՕՏՈՒՄԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Ըբօսնա	դե. 10	Տրապիզոն	դե. 60
Կ. Պօլիս	35	Քասանապօլու	50
Սիրիա	70	Քօնեա	50
Հալէպ	60	Այսրն	50
Հիւսալէնցիկեար	40	Ասալար	40
Պաղսաս	70	Դունա	30
Պօսնա	15	Եանեա	15
Սելանիկ	15	Էնկիւրի	50
Սրվազ	60	Էսիրնէ	30
Տիարալէփր	70	Էրզրում	70

ՍԻՐԻԱՅԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Սիրիա	դե. 40	Քօնեա	դե. 30
Հալեպ	45	Այսրն	40
Հիւսապէնցիկեար	40	Ասալար	40
Պաղսաս	45	Դունա	60
Պօսնա	70	Եանեա	70
Սէլանիկ	60	Էնկիւրի	30
Սրվազ	30	Էսիրնէ	50
Տիարպէֆիր	50	Էրզրում	50
Տրապիզոն	40	Ըճօսնա	70
Քասսանապօլու	40	Կ. Պօլիս	45

ՀԱԼԷՊԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Հալեպ	դե. 40	Այսրն	դե. 30
Հիւսապէնցիկեար	30	Ասալար	30
Պաղսաս	45	Դունա	50
Պօսնա	60	Եանեա	60
Սէլանիկ	50	Էնկիւրի	45
Սրվազ	45	Էսիրնէ	40
Տիարպէֆիր	45	Էրզրում	30
Տրապիզոն	50	Ըճօսնա	60
Քասսանապօլու	30	Կ. Պօլիս	35
Քօնեա	45	Սիրիա	45

ՀԻՒՏԱՎԷՆՏԻԿԵԱՐԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Հիւսապէնց. դե. 40	Ասալար	դե. 45
Պաղսաս 40	Դունա	30
Պօսնա 40	Եանեա	40
Սէլանիկ 30	Էնկիւրի	45
Սրվազ 50	Էսիրնէ	45
Տիարպէֆիր 40	Էրզրում	40
Տրապիզոն 30	Ըճօսնա	40
Քասսանապօլու 45	Կ. Պօլիս	45
Քօնեա 45	Սիրիա	40
Այսրն 45	Հալեպ	30

ՊԱՂՏԱՏԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Պաղսաս դե. 40	Դունա	դե. 60
Պօսնա 70	Եանեա	70
Սէլանիկ 60	Էնկիւրի	50
Սրվազ 30	Էսիրնէ	50
Տիարպէֆիր 15	Էրզրում	15
Տրապիզոն 30	Ըճօսնա	70
Քասսանապօլու 40	Կ. Պօլիս	45
Քօնեա 30	Սիրիա	15
Այսրն 40	Հալեպ	15
Ասալար 40	Հիւսապէնցիկեար	40

ՊՕՍՆԱՅԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Պօսնա	դե. 10	Եանեա	դե. 30
Սէլանիկ	30	Էնկիւրի	50
Սըվազ	60	Էսիրնէ	30
Տիարպէֆիր	70	Էրզրում	70
Տրապիզոն	60	Ըժօսնա	15
Քասանապօլու	50	Կ. Պօլիս	55
Քօնեա	50	Սըրբէա	70
Այսըն	50	Հալէպ	60
Ասալար	50	Հիւսալէնցիկեար	40
Դունա	15	Պաղսաս	70

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Սէլանիկ	դե. 40	Էնկիւրի	դե. 40
Սըվազ	50	Էսիրնէ	15
Տիարպէֆիր	60	Էրզրում	60
Տրապիզոն	50	Ըժօսնա	15
Քասանապօլու	40	Կ. Պօլիս	25
Քօնեա	40	Սիրիա	60
Այսըն	40	Հալէպ	50
Ասալար	30	Հիւսալէնցիկեար	50
Դունա	15	Պաղսաս	60
Եանեա	15	Պօսնա	30

ՍԸՎԱԶԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Սըվազ	դե. 40	Էսիրնէ	դե. 40
Տիարպէֆիր	15	Էրզրում	15
Տրապիզոն	15	Ըժօսնա	60
Քասանապօլու	15	Կ. Պօլիս	35
Քօնեա	30	Սիրիա	30
Այսըն	40	Հալէպ	15
Ասալար	50	Հիւսալէնցիկեար	30
Դունա	50	Պաղսաս	30
Եանեա	60	Պօսնա	60
Էնկիւրի	15	Սէլանիկ	50

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Տիարպէֆիր	դե. 10	Էրզրում	դե. 15
Տրապիզոն	30	Ըժօսնա	70
Քասանապօլու	30	Կ. Պօլիս	45
Քօնեա	30	Սիրիա	30
Այսըն	40	Հալէպ	15
Ասալար	40	Հիւսալէնցիկեար	40
Դունա	60	Պաղսաս	15
Եանեա	70	Պօսնա	70
Էնկիւրի	30	Սէլանիկ	60
Էսիրնէ	50	Սըվազ	15

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Տրապիզոն դ. 10	Ըժֆոսնա	դ. 60
Բասսանայոլու 15	Կ. Պոլիս	35
Բօնեա 40	Սիրիա	40
Այսրն 40	Հալէպ	30
Ասալար 30	Հիւսալէնցիկեար	30
Դունա 50	Պաղսաս	30
Եանեա 60	Պօսնա	60
Էնկիւրի 30	Սէլանիկ	50
Էսիրնէ 40	Սըվազ	15
Էրզրում 15	Տիարալէփր	30

—

ՔԱՍՏԱՆՊՈԼԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Բասսանայոլ. դ. 10	Կ. Պոլիս	դ. 25
Բօնեա 30	Սիրիա	40
Այսրն 30	Հալէպ	50
Ասալար 15	Հիւսալէնցիկեար	15
Դունա 40	Պաղսաս	40
Եանեա 50	Պօսնա	50
Էնկիւրի 15	Սէլանիկ	40
Էսիրնէ 30	Սըվազ	15
Էրզրում 30	Տիարալէփր	30
Ըժֆոսնա 50	Տրապիզոն	15

ՔՕՆԵԱՅԻ ԳԱՒԱՌԷՆ

Բօնեա	դ. 10	Սիրիա	դ. 30
Այսրն 15		Հալէպ	15
Ասալար 15		Հիւսալէնցիկեար	15
Դունա 40		Պաղսաս	30
Եանեա 50		Պօսնա	50
Էնկիւրի 15		Սէլանիկ	40
Էսիրնէ 30		Սըվազ	30
Էրզրում 40		Տիարալէփր	30
Ըժֆոսնա 50		Տրապիզոն	40
Կ. Պոլիս 25		Բասսանայոլու	30

ՇԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Գաւառներն Այ-բէ-Գի կարգաւ նշանակուած են :
 Հեռագիր զարնողն ուր որ գտնուի այն էլը պէտք է
 բանայ , ուր կրնայ գտնել թէ Հեռագիր զարնելու
 Գաւառը և թէ անոր համար վճարելիք զինը որ նոյն
 իսկ Գաւառի տողին զէ նշանակուած է :

ի Թուրքիոյ յԵւրոպա եւ յայլուր

	Յնչորական Թուրքիոյ	Ստամբուլ Սոփիան	Սոփիան Սիւզերեանց
Աւստրիա, Իտալիա, Հել- լադա, Հոռմա, Հօհէնցօ- էրն, Հօլանտա, Հօնկրիա- Պատ, Պաւիէտա, Վիւր- Յէմպերկ եւ ի Քորֆու. Երկ.	7	11	15
Զվիցերա, Պէլիքիա եւ ի Տանքմարք. Եր.	8	12	16
Շուէտ »	9,50	13,50	17,50
Սպանեա »	12,50	16,50	20,50
Անգլիա, Ալեքիա, Թունիս եւ ի Կովկ »	12	16	20
Նորվեկիա, Քօստի- ա եւ իՖռանսա, »	10	14	18
Եւրոպակ. Ռուսիա »	9	13	17
Ա. » »	17	21	25
Բ. » »	25	29	33
Փօրթոկալ »	13,50	17,50	21,50
Մօլտավալաքիա եւ Սէրալիա »	4	8	12
Ալեքսանդրիա »	35	39	43
Թարապլուս »	18,50	22,50	26,50
Պէնկագի »	27	31	35
Գահարէ »	40	44	48
Սիւէիւ »	42,50	46,50	50,50
Պարսկասան »	27,50	34,50	35,50

ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՇՈՂԵՆԱՊՈՒՑ

Փամաքը կես օրէն եւ կես գիշերէն սկսելով 1 եւ 12.

ՌՈՒՍԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Երբեւնիս ի մէջ Օսկայի եւ Կ. Պօլսոյ		Փամաք.
Երբեւնիս ի մէջ Օսկայի եւ Կ. Պօլսոյ	Շաքարը մէկ անգամ	Փամաք.
Մեկճի. Օստեայէն... Եր. Երեկոյ ժամ 4	Ի Կ. Պօլսոյ.....	Բշ. առաւուր.
Կ. Պօլսոյէն, Գշ.	» 2	Ստեայի..... Եշ.
Երբեւնիս ի մէջ Օսկայի եւ Ալեքսանդրիոյ:	Երկու օտարը մէկ անգամ.	Փամաք.
Մեկճի. Օստեայէն... Եր. Երեկոյ ժամ 4	Ի Կ. Պօլսոյ.....	Բշ. առաւուր
Կ. Պօլսոյէն.....	Եշ. առաւուր	Ի Իզմիր..... Ուր. Երեկոյն
Իզմիրէն.....	Կիր.	» Ի Սաբըզ..... Կիր.
Սաբըզէն.....	Կիր. անմիջալ.	» Ի Ռատուս..... Բշ.

Բատուէն. ՅԶ. Երբեկ
 Մէրսինէն. ԳԶ. Երեկոյին
 Իսկէնտէրունէն. ՆԶ.
 Լաճաբխայէն. Ուր. առաւօտ.
 Քարապղուսէն. » Եր.
 Պէրուժէն. Շր. »
 Մքրայէն. Կիր. ցերեկ
 Նաֆայէն. »
 Սայտայէն. ՅԶ. Երեկոյ

Մեկճի. Երկու Շաբաբը մէկ անգամ.

Ալէքսանդրիայէն Շր. առ. ժ. 2
 Սայտայէն. Կիր. Երեկոյ
 Նաֆայէն. ՅԶ. Գերեկ
 Աքրայէն. » Երեկոյ
 Պէրուժէն. ԳԶ. »

Ի Մէրսին. ԳԶ. առաւօտ
 Իսկէնտէրուն. ՆԶ. »
 Ի Լաճաբխայ. Ուր. »
 Ի Քարապղուս. » Երեկոյ.
 Ի Պէրուժ. Շր. արշալոյս
 Սլքրայ. Կիր. առաւօ.
 Նաֆայ. » Եր.
 Ի Սայտ. ՅԶ. ցերեկ
 Ալէքսանդրիայ. ԳԶ. »

Քարապղուսէն. ԳԶ. առաւօտ
 Լաճաբխայէն. » Երեկոյին
 Իսկէնտէրունէն. Ուր.
 Մէրսինէն. Շր.
 Բատուէն. ՅԶ. ցերեկ
 Սաբղէն. ԳԶ. առաւօտ
 Իզմիրէն. ՆԶ. Եր. ժ. 4
 Կ. Պօլիսէն. ԳԶ. ցերեկ
 Երբեկնիք ի սէշ Կ.

Մեկճի.

Կ. Պօլիսէն. Շր. Եր. ժ. 4
 Ինէպլլիիէն. Կիր. ցերեկ
 Սամսունէն. ՆԶ.
 Օրտունէն. ԳԶ. »
 Քերասունէն. »
 Տրապիզոնէն. ԳԶ. Եր. » 7

Ի Լաճաբխայ. ԳԶ. Երեկոյ.
 Իսկէնտէրուն. ՆԶ. առաւօտ.
 Ի Մէրսին. Շր. »
 Ի Բատու. ՅԶ. »
 Ի Սաբղ. ԳԶ. »
 Իզմիր. » Երեկոյին
 Ի Կ. Պօլիս. Շր. առաւօտ
 Գօտէս. ՆԶ. ցերեկ
 Պօղոսը եւ Լիւնոյ.

Շաբաբը մէկ անգամ.

Ինէպլի. Կիր. Գիշեր
 Ի Սամսուն. ՅԶ. »
 Երտուն. ԳԶ. արշալ.
 Ի Քերասուն. առաւօտ
 Ի Տրապիզոն. ԳԶ. արշալ.
 Ի Պամբուս. ՆԶ. առաւօ.

Մեկերի.

Հարաքը մէկ անգամ. ժամանկ.

Պամուսմն	Կիր. երեկոյ	Ի Տրապիզոն.	Բշ. առաւօտ
Տրապիզոնէն	Բշ. եր. ժ. 6	Ի Քիրստուն.	Պշ. կէս գիշեր
Քերասունէն	Պշ. անմիջպ.	Ի Բաղա.	» արշալոյս
Օրտունէն	» 》	Ի Սամսոն	» երեկոյ
Սամսոնէն	» երեկոյ	Ի Նեպոլի.	Պշ. 》
Ինէպոլիէն	Պշ. 》	Ի Կ. Պոլիս.	Ուր. առաւօտ

Գիծ Օսկանի և Լօնսօնի

Ալմեն ամսոյ Աին և 15ին թէ Օսկանայէն և և. թէ Լօնսօնէն մէկ մէկ
 շոգնաւ կը մեկնին :

Երբեւե՛կք ի մէջ Օսկանայի, Երիւնի և Կոնստանու

Մեկերի.

Հարաքը մէկ անգամ. ժամանկ.

Օտէսայէն	Եշ. եր. ժ. 2	Ի Եփեսոս.	Ուր. արշալոյս
Եփեսոսայէն	Ուր. առ. 》 7	Ի Սեփամօփոլ.	» առ. ժ. 11

Սեփամօփոլէն. Ուր. կէս օր
 Եալթայէն » եր. 8¹/₂
 Թէոմիսիայէն Շր. առ. 6¹/₂
 Քէրշէն » երեկոյ
 Նօփօրոսիսքայէն. Կիր. առ. ժ. 7
 Թուսիսիսքայէն » երեկոյ
 Սօքրուքայէն Բշ. գիշեր

Մեկերի.

Հարաքը մէկ անգամ. ժամանկ.

Փօթիէն	Բշ. կէս գիշեր	Ի Սօքրուքայէն.	Բշ. առաւօտ.
Սօքրուքայէն	Պշ. արշալոյս	Ի Թուսիսիսք.	Պշ. երեկոյ
Թուսիսիսքայէն	» երեկոյ	Ի Նօփօրոսիսքա.	Պշ. արշալոյս
Նօփօրոսիսքայէն.	Պշ. առ.	Ի Քէրշ.	» եր. ժ. 4.
Քէրշէն	Եշ. 》 ժ. 11	Ի Թէոդոսիսիս.	Եշ. երեկոյ
Թէոդոսիսիսքայէն	» եր. 》 8	Եալթայէն	Ուր. արշալոյս
Եալթայէն	Ուր. առ. 》 8 ¹ / ₂	Ի Սեփամօփոլ.	» եր. ժ. 2.

Սէվանաթօրօյէն... Ուր. եր. ժ. 5. | յէփածօրիա... Ուր. եր. ժ. 6¹/₂
 Էփածօրիայէն... » » 8 | յՕտէսա... Նր. կէս օր

ՅՈՒՆԱՍՏԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԷՍԱՃՅՐԻ

Երբեւեմիս ի սէջ 4. Պօղոսը եւ Մարսիլիոյ

Մեկնի. Շարաքը սէկ անգամ. ժամանկ.

4. Պօլիսէն..... Դ2. երե. ժ. 4 | Ի Տարտանել..... Ե2. առ. ժ. 7
 Տարտանելէն..... Ե2. առ. ժ. 8 | Ի Փիրէ..... Ուր. » ժ. 5
 Փիրէյէն (Աթինա) Ուր առ. ժ. 10 | Ի Մէսինայ..... Կիր. երե. ժ. 8
 Մէսինայէն..... Կիր. եր. ժ. 8 | Ի Մարսիլիայ..... Գ2. » ժ. 5

Մեկնի. Շարաքը սէկ անգամ ժամանկ

Մարսիլիայէն..... Նր. եր. ժ. 5 | Ի Մէսինայ..... Գ2. առ. ժ. 2
 Մէսինայէն..... Գ2. առ. ժ. 9 | Ի Փիրէ..... Ե2. կեսօր
 Փիրէյէն..... Ե2. եր. ժ. 5 | Ի Տարտանել..... Ուր. եր. ժ. 2
 Տարտանելէն..... Ուր. » ժ. 5 | Ի Կ. Պօլիսա..... Նր. առ. ժ. 6

Երբեւեմիս ի սէջ Սէզանիկի եւ Կ. Պօղոսը

Մեկնի. Ամէն Ուրբաք. Երբ. ժամանկ.

Կ. Պօլիսէն..... Ուր. եր. ժ. 4 | Ի Կէլիսօլու..... Շար. առ. ժ. 5
 Կէլիսօլուէն... Շար. առ. » 7 | Ի Տարտանել... » » 10
 Տարտանելէն... Շար. կեսօր | Ի Սէլանիկ..... Կիր. » 4

Մեկնի. Ամէն Երեքօրք Դարձ. ժամանկ.

Սէլանիկէն..... Գ2. երե. ժ. 4 | Ի Տարտանել..... Գ2. երե. ժ. 5
 Տարտանելէն..... Գ2. » 5 | Ի Կէլիսօլու..... » » 8
 Կէլիսօլուէն..... » » 10 | Ի Կ. Պօլիսա..... Ե2. առ. » 11

Երբեւեմիս ի սէջ Կ. Պօղոսը եւ Սեւ ծովոյ

Մեկնի. Շարաքը սէկ անգամ Երբ. ժամանկ.

Կ. Պօլսէն..... Բ2. կեսօր | Ի Վանայ... » Գ2. առ. ժ. 6
 Վանայէն..... Գ2. » | Ի Քիւսթէնէն... » » 10

Գիւսթէնճէն..... Դշ. առ. ժ. 10
 Սուլինայէն..... Դշ. առ. » 8
 Գուլչայէն..... Եշ. առ. » 5
 Կալացէն... .. Եշ. առ. » 10
 Սուլինայէն..... Եշ. առ. » 10
 Վաննայէն..... Դշ. եր. » 2

Մեկնք

Կ. Պոլիսէն..... Բշ. եր. ժ. 2
 Ինէպօլուէն..... Գշ. եր. » 6
 Սամսօնէն. Դշ. եր. » 6
 Օրտու. Դշ. առ. » 3

Ի Սուլինայ..... Դշ. առ. ժ. 7
 Ի Գուլչայ..... Դշ. եր. » 5
 Ի Կալաց..... Եշ. եր. » 1
 Ի Կալացիլ..... Եշ. եր. կեսօր
 Ի Կալաց..... Եշ. եր. կեսօր
 Ի Գուլչայ..... Կիր. եր. ժ. 5
 Ի Սուլինայ..... Բշ. առ. » 10
 Ի Վաննայ..... Դշ. » » 6
 Ի Կ. Պոլիս..... Դշ. » » 8

Մեկնք

Կարաքը մէկ անգամ Գարձ. Ժամանկէ
 Ինէպօլուէն..... Գշ. եր. ժ. 5
 Ի Սամսօն..... Դշ. առ. » 9
 Երտու..... Դշ. առ. » 2
 Ի Քիրատուն. Եշ. եր. » 1

Մեկնք.

Քիրատունէն.... Եշ. եր. ժ. 4
 Տրապիզօնէն... Շր. եր. » 4
 Քիրատունէն.... » առ. » 3
 Սամսօնէն..... Բշ. » » 9
 Ինէպօլուէն..... Գշ. կէս օրին

Զարաքը մէկ անգամ Գարձ.

Ի Տրապիզօն..... Եշ. եր. ժ. 6
 Ի Քիրատուն..... Կիր. եր. ժ. 4
 Ի Սամսօն..... Բշ. առ. ժ. 5
 Ինէպօլուէն..... Դշ. » ժ. 2
 Ի Կ. Պոլիս..... Դշ. » » 9

ԳԵՐՄԱՆԱՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ 1, 1088

Մեկնք.

Կ. Պոլիսէն..... Շար. առաւօտ | Ի Սիրայ Ի Քօրճու. և Ի Քրիէսն.
 Մեկնք. Զրձ Սէլանիքի
 Մեկնք. Սմէն Շարաք Երք. | Ի Վէլիպօլու. և Ի Տարտանէլ, Ի Քա-
 Կ. Պոլիսէն..... Շար. եր. ժամ 4 | վալայ և Ի Սէլանիկ

**Գրձ Թրիքսի,
Սմէն Շարաք օր.**

Մեկնք. Զրձ Սէլանիքի
 Մեկնք. Սմէն Շարաք Երք. | Ի Վէլիպօլու. և Ի Տարտանէլ, Ի Քա-
 Կ. Պոլիսէն..... Շար. եր. ժամ 4 | վալայ և Ի Սէլանիկ

ԳԻՄ ՏԱՆՈՒՊԻ ՇՈԳԵՆԱՌՈՒՅ

ՄԵԿՈՒՄ

Ժամանկ.

Կ. Պօլխ Շք. երեկոյ ժ. 4	Ի Պուրկազ կիր. առաւ. ժ. 5
Պուրկազէն կիր. առաւ. » 7	Ի Սուլինա Բշ. » » 6
Սուլինայէն Բշ. կէս օրին	Ի Գուլչա » երեկոյ » 6
Գուլչայէն » » »	Ի կալաց » » » 2
կալացէն Գշ. երեկոյ ժ. 2	Ե իպրայիւս Գշ. » » 6

ԳԱՐՉ

Իպրայիւայէն Գշ. երեկ. ժ. 2	Ի կալաց Գշ. երբկոյ ժ. 3
կալացէն Գշ. » » 3	Ի Գուլչա Ուր. » » 1
Գուլչայէն Ուր. առաւ. » 11	Ի Սուլինա » » » 4
Սուլինայէն » երեկոյ » 5	Ի Պուրկազ Շք. » » 5
Պուրկազէն Շք. » » 4	Ի Կ. Պօլխէն կիր. առաւ. » 9

ԵՐԹԵՆԻԿԻՔ ՇՈԳԵՆԱՌՈՒՅ ԵՒ ՇՈԳԵՆԱՌՈՒՅ

Ի մէջ Կոստանդնուպօլսոյ եւ Վիենայի

ՇՈԳԵՆԱՌ

ՄԵԿՈՒՄ	Ամէն Երեկոյ Եւ Ուրբաթ.	Ժամանկ.
Կ. Պօլխէն Գշ. երեկ. ժ. 4	Ի Վառնա Գշ. առաւ. ժ. 6 50	
» » » 4	» Շք. » » 6 30	
Ռուսնուրէն Գշ. երեկ. » 7	Ի Պազիաշ Ուր. երեկոյ » 4	
» » » 7	» Բշ. » » 4	
ՇՈԳԵՆԱՌՈՒՄ		
Վառնայէն Գշ. առաւ. » 11	Ի Ռուսնուր Գշ. երեկոյ ժ. 6	
» » » 11	» Շք. » » 6	
Պազիաշէն Բշ. երեկ. » 6 55	Ի Փէշթա Գշ. առաւ. » 7 20	
» » » 6 55	» Շք. » » 7 20	

Փէշթէն ԴՂ. առաւ. ժ. 7 29 | Ի Վիէնայ ԳՂ. Երեկ. ժ. 1 55
» » » 7 29 | » » » » » 1 55

ԳԻԾ ՎԻԷՆԱՅԻ ԵՒ Կ. ՊՈԼՍՈՅ. ԴԱՐՁ

Վիէնայէն ԲՂ. Երեկոյ ժ. 2 30 | Ի Փէշթա ԲՂ. Երեկոյ ժ. 9 45
» » » 2 30 | » » » » » 9 45
Փէշթաէն ԲՂ. » » 9 54 | Ի Պագխաշ ԳՂ. առաւ. » 8 45
» » » 9 54 | » » » » » 8 45
Պագխաշէն ԳՂ. Կէս օրին | Ի Ռուսմուք ԳՂ. » » 10
» » » » » Կիր. » » » 10
Ռուսմուքէն ԳՂ. » » » | Ի Վառնա ԳՂ. Երեկոյ » 8
» » » » » Կիր. » » » 8

ՇՈՔԵՆԱԻ

Վառնայէն ԳՂ. Երեկոյ ժ. 8 | Ի Կ. Պօլխա ԵՂ. Կէս օրին
» » » » » 8 | » » » » » 8

ԳԻԾ ՏՐԱՊԵՉՕՆԻ

Կ. Պօլխաէն.....ԴՂ. Եր. ժ. 4 | Ի Նէպօլաս, Ի Սինօպ, Ի Սամսօն,
» » » » » 4 | Լ Ի Տրապիզօն:

ԳԻԾ ԵԳԻՊՏՈՍԻ

ՄԵԿՈՒՑ. Շաքաբբ մէկ անգամ. Ժամանկ.

Կ. Պօլխաէն ԲՂ. Եր. ժ. 4 | Ի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Սալօնիկ
» » » » » 4 | Ի Վօլօ, Սիրա և յԱղէքսանդրիա:

Ի Կէլիպօլու, Ի Տարտանէլ, Ի
Թէնէտու, Ի Միտիլին, Ի Յօմօր,
Սաբբղ, Սիրա և յԱղէքսանդրիա:

ԴԱՐՁ

Աղէքսանդրիայէն... ԴՂ. Եր. ժ. 4
» » » » » 4 | Ի Սիրա, Ի Սաբբղ, Ի Յօմօր, Ի Մի-
տիլին, Ի Թէնէտու, Ի Տարտանէլ
Ի Կէլիպօլու և Ի Կ. Պօլխա:

ՅԻՒՎԱՅԻՏԻ ՕՍՄՆԻՑԻ ՇՈՂԵՆԱԽՈՒՑ

ԳԻՄ ՏՐԱՊԵՉՈՆԻ

Մեկնի Չորեքշաբթի Օրեր երեկոյ. ժ. 10 Տնակ.

4. Պօլխան յերէլի, Ամասիա, յնէպօլի, ի Սինօլ, ի Սասան, յիպիա, յօրտու, ի Կիրասան, ի Տրապիզոն, ի Րիզէ, ի Պաթուս:

ԳԻՄ ՍԵՂԱՆԻԿԻ

4. Պօլխան ի Կէլիպօլու, ի Չանաբ-բալէ, յիլիմեա, ի Քարաղան, ի Քապալա, ի Սէլանիկ, ի Վօլօլ:

ԳԻՄ ՎԵՐՏԻ

Երեքշաբթի Օրեր, երեկոյ. ժ. 10 Տանկ.

4. Պօլխան. ի Կէլիպօլու, ի Չանաբ-բալէ, յԱյվալքք, ի Միտիլի,

ի Տիբէլի, յիզմլը, ի Սաքըզ, ի Հանեա, ի Րէսան, ի Քանտիա:

ԳԻՄ ԹԷՔԻՐՏԱՂԻ

Երեքշաբթի և Շաբաթ Օրեր, ի ծագ. արեգական

ի Սիլիվրի, ի Թէքիրտաղ:

ԳԻՄ ԻՉՄԻՏԻ

Ամառն ամն Օր. իսկ Չմուռն, Երկուշաբթի, Չորեքշաբթի,
Հինգշաբթի եւ Շաբաթ, ի ծագ. արեգական.

ի Տարճա, ի Գարամուսալ, ի Տէյիրմէնտէրէ, յիզմիտ:

ԳԻՄ ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ

Հինգշաբթի Օրեր, ի ծագ. արեգական

ի Քէրէմէ, ի Պանտրմա:

Առօրեայ երթեւեկութիւնք. ի Մալթէփէ, ի գարթալ և ի Քէնտիկ

ԵՐԹԵՒԵԿԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՌԱՅ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԻԶՄԻՏԻ

Իւսկիւտարի Հայտար ֓աշայէն ի
Հէրէնքէոյ. Հէրէնքէոյէն յիզմիտ.

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԷՏԻՐՆԷՒ

Պօլիսի Սիրբէճի իսկէլէսիէն, ի Գուժ
գափու, յԵնիգափու, ի Սամամիայ,
յԵտի գուլէ, ի Մաքրիքէոյ, յԱյստէ-
ֆանօս, ի Զէքմէճէ, յԵթէմքէոյ, ի Զա-
Թալնա, և այլն. և ի յԵտիրնէ :

ԿԱՌՈՒՂԻ ՊՕԼՍՈՅ

Եէնի ճամիէն ի Սուլթան Պէյագիտ,
յԱքսէրայ, ի Սամամիայ, յԵտիգուլէ
և ի Թօփ գափու.

ԿԱՌՈՒՂԻ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Ազապ գափուէն ի Թօփհանէ, ի Գա-
պաԹաշ, ի ՊէշիկԹաշ և յՕրԹաքէոյ.

ՀԱՆՐԱԿԱՌԻ

Փէրշէմալէ Բազարէն ի Թէփէպաշի,
ի Բէրա, ի ԲանկալԹի և ի Յէրիքէոյ :

ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ

Տ Է Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ց

Ա.ՄԵՐԻԳԱ. (Միացեալ Նահանգք)

Հանրապետական Կառավարութ.

Նախագահ **Կրամք** (*) Ծնեալ. 15 ապր.
1822. Ընտրեալ Նախագահ 4 մարտ 1869.

Փոխ. Նախագահի, **Պօլճէյֆս** :

Մայրաքաղաք **Ուաշինգթոն**. — Բնակիչ

61,622. — Գրօակն է կարմիր — սպիտակ

բազմաւերեայ, հորիզոնական դրիւք,

դրօակալին վերի կապսագոյն անկեան

մէջ 37 ասոդ կան, ի նշան 37 Նահանգաք :

Թիւ Բնակչաց Երկրին 38,422,995

Շոգեմաւ զրահաւոր 164. |

Նաւ առաքաւսաւոր 48. } Գում. 176

Գ Ա Ն Ց

Ծախք Կառավար. 422,912,535 Տօլար.

Եկամոս » 532,829,813 »

Վաճառականութիւն Արտաքին

Թիւ Վաճառասար Շոգեմաւուց 41143

» » Առաքաւս. 16995

» » Մանր. 1300

Գում. 29,438

Ելք Ապրանաց 499,090,000 Տօլարի

Սուսք » 462,380,000 »

(*) Ամսոց օրերն ըստ Նոր Տօմարի են նշանակեալ .

Ա.Ն.Գ.Լ.Ի.Ս.

Սահմանադր. Կառավարութ.

Թագուհի. Վիկտորիա Ա. Ծն. 24 մայիս
1819. — Գահակ. 20 յունիս 1837. — Թագադր. 28 յունիս 1858. — Ամուսնացեալ ընդ Ալպերդ Ելիսակին Սաֆ—Քօպուրկի — Այրիացեալ ի 14 դեկտ. 1864.

Ռդին, Ալպերդ Էդուարդ Գահաժառանգ Ելիսակին. Ծն. 9 նոյ. 1844.

Առաջին Պատեօնասար, Ջ. Է. Կլարքըն. Արսաֆին զորոնց » Կոմս Կոլինգիլ. Մայրաֆ. Լօնսօն . Բնակիչ 3,251,804.

— Դրօս. Կարմիր Էլ դրօսակալին վերի անկեան Բառակուսի սպիտակին վրայ խաչ. Թիւ Բնակչաց Երկրին 31,817,108

Գարթականաց 15,762,000
» Հնդկաց 155,348,000
Գումար. 200,927,108

Շոգեմաւ Երկաթեայ 55
» հասարակ 324
Նաւ առազասաւոր 19 Գում 398
Թիւ Զօրաց. 197,911

Գ Ա Ն Ձ

Ծախֆ Կառավար. 72,308,000 Լ. Սքէռլ.
Եկամոս » 72,395,000 »

Վանառականութիւն Արսաֆին
Ելֆ » 199,640,000 »

Մոսֆ Ապրանաց 303,300,000 Լ. Սքէռլ.
Թիւ Վանառասար Նաւուց. 23189
» » Շոգեմաւուց. 3178
Գումար 26,367

Ա.Ի.ՍՏՐՕ—ՀՈՆԿԱՐԻՍ.

Սահմանադր. Կառավար.

Կայսր. Ճառնաւու—Ժօզէճ Ա. Ծն. 18 օգոս. 1830. — Գահակալ. 2 դեկ. 1948. — Ամուսն. ընդ Էլիզապէթի (Գիսուհոյն Մաֆս. — Պաւեռիոյ. (Ծն. 24 դեկտ. 1837) ի 24 ապրիլ 1854. — Թագադր. որպէս Թագաւոր Հոնկարիոյ, 8 յունիս 1867. — Ռդին Ռօսօլֆ Գահաժառանգ Ելիսակին. Ծնեալ ի 21 օգոս. 1858.

Առաջին Պատեօնասար Կոմս Անհրապ. — Դրօս. Երկազոյն, հորիզօնական դրիւֆ. Երկակողմեայ կարմիր Էլ մէջն սպիտակ, վրան Երկգլխեայ արծուի նշանաւ.

Մայրաֆաղաֆ Վիլհէմ . Բնակիչ 578,525
Թիւ Բնակչաց Երկրին 35,553,000.
Շոգեմաւ զրահաւոր 7
» հասարակ 39

Նաւ առազասաւոր 171 Գում. 217
Թիւ Զօրաց, ի խաղաղութեան 254,041
» » ի պատերազմի 820,811

Գ Ա Ն Շ

Ծախիվ Կառավար. 546,938,162 Քիյոր.
Եկամուտ » 497,221,445 »

Վահագահանութիւն Արաբից

Թիւ Վահագահանար Շոգեմաւուց 1820
» » Առազասաւուր 6023
» » Գումար 7843

Ելի » 125,830,000 »
Մուսի Ապրանաց 100,420,000 Ֆիյոր.

ԳՆՐՄԱՆԻՍ.

(Հիւսիսային Մասն)

Սահմանադր. Կառավարութ.

Կայսր. Կիյով Ա. Ծն. 22 մարտ. 1797.
— Գահակալ. իբրեւ Թագաւոր Բրուսիոյ
2 յունվ. 1861. — Թագադր. 18 հոկ. 1864.
— Ամուսն. ընդ Օկիւսայ Իշխանուհոյն
Սախի (Ծն. 30 սեպ. 1811) ի 11 յունիս
1829 — Ամուսնեալ Կայսր Հիւսիսային
Գերմանիոյ ի 18 յունվար 1871 ի Պալասան
Վերսայի.

Որդին. Ֆրէսէրիք Ուիլեմ, Գահաժա-
ռանգ Եշխան. Ծն. 18 հոկ. 1834

Առաջին պաշտօնաւար — Եշխան Օբօն
Պիստարֆ Չէօնիպսն.

Մայրաք. Պէռլին, Բնակիչ 702 437.

— Դրօք, Տէրունականն է սպիտակ սե-
ւազոյն արծուէնցաւ, Պաշտօնականն է
սպիտակ եւ երկեւեռեայ սեւաւ Երջանակաւ.

Թիւ Բնակչացն Բրուսիոյ 24,039,668
» Պարիէռայի 4,824,424
» Սախոնիոյ 2,423,401
» Վիւրթեմպերկի 1,778,396
» Պասնի 1,434,970
» Հէսսի 823,138
» Ալզասի եւ Լոռէնի 1,597,765
» Այլ տեղեաց 3,185,669
Գումար 40,107,428

Շոգեմաւ. գրահաւոր 2
» հասարակ 39
Նաւ առազասաւուր 7 Գում. 48
Թիւ Զօրաց, ի խաղաղութեան 259,116
» » ի պատերազմի 951,573

Գ Ա Ն Շ

Ծախիվ Կայսրութ. 78,004,246 Թալէր
Եկամուտ » 78,004,246 »

ԶՈՒԻՑԷՐԱ.

Հանրապետական Կառավարութ.

Ա. Մայրաքաղաք. Պէռլն. Բնակ. 506,455
Բ. » Յուրիխ. » 284,789
Գ. » Լուէնն. » 132,338

Թիւ Բնակչաց Երկրին	2,669,095
» Զօրաց, ի խաղաղութեան	83,531
» ի պատերազմի	201,782
Գ Ա Ն Չ	
Ծախք Կառավարութեան	41,827,415
Եկամուտ	38,317,761

ԻՏԱԼԻԱ.**Սահմանադր. Կառավար.**

Թագաւոր. **Վիկտոր—Էմանուէլ Բ.**
 Ծն. 14 մարտ. 1820.—Առաջին Գահակ.
 23 մարտ 1849 իբրեւ Թագ. Սարսենիոյ .
 —Երկրորդ Գահակ. 17 մարտ 1861.—
 Ամուսն. ընդ *Ասէլայայ* 12 ապր. 1842.
 —Այրիացեալ. ի 20 յունիլ. 1855
 Որդիքն. *Հումպէրդ* Գահաժառանգ Իե-
 խան, Ծնեալ ի 14 մարտ. 1844
 Առաջին եւ արսափին գործոց Պաւսօմա-
 սար **Վիպօնի-Վէնցուա:**
 Մայրաք. **Հոմ**, Բնակիչ, 220,532.
 —Գրօ. Եռագոյն, կանաչ, ներմակ եւ
 կարմիր, ուղահայեաց դրիւք.
 Թիւ բնակչաց Երկրին 25,003,635.
 Շոգեմալ գրահաւոր 21
 » հասարակ 55
 Նաւ արագասաւոր 8 Գուճ 84

Թիւ Զօրաց ի պատերազմի	376,163
» » ի խաղաղութեան	519,650

Գ Ա Ն Չ

Ծախք Կառավարութ. 1,275,641,805 Ժր.	
Եկամուտ » 1,397,030,390 Ժր.	

Վանառակաճուրիւն Արսափն

Ելք ապրանաց.	578,600,000 Ժր.
Մուտք »	891,000,000 Ժր.

ՀՆԼԼԱԳԱ.**Սահմանադր. Կառավար.**

Թագաւոր. **Չ. Էփորդ Ա.** Ծն. 24 դեկ. 1845.
 —Գահակ. 6 յունիս 1863. Ամուսն. ընդ
Օլկայ Կոստանդինովնայ Մէծի դիսուհոյն
 Ռուսիոյ (Ծն. 22 օգոս. 3 սեպտ. 1851) ի
 27 հոկտ. 1867.
 Որդիքն. *Կոնստանդինոս* Գահաժառանգ
 Իեխան. Ծն. 2 Օգոս. 1868.
 Առաջին' եւ Արսափին գործոց պաւսօմա-
 սար. **Ա. Գումմոնսուրոս**
 Մայրաքաղաք **Ս. քիւս.** Բնակիչ 48,107.
 — Գրօ. Տէրունականն է կապոյտ' վրան
 սպիտակ խաչիւ եւ Տէրունական նշանաւ:
 Պատերազմականն է սպիտակ ու կապոյտ
 շերտաւոր, հորիզօնական դրիւք, եւ դրօ-
 շակալին վերի անկեան խաչին վերայ Տէ-

բուհական նշանաւ իսկ վանառականիցն
է առանց նշանի.

Թիւ Բնակչաց Երկրին 4,457,894
Շոգ. գր. 2, հաս. 9, առգ. 23—Գում. 34
Թիւ զօրաց, ի խաղաղութեան 8,077
» » ի պատերազմի 31,300

Գ Ա Ն Զ

Ծախք Կառավարութ. 34,088,198 Տրախմ.
Եկամուտ » 34,103,000 »

Վանառականութիւն Արսաբին

Թիւ Վանառասար Շոգեմատուց 41
» » Առագաստաւ. 5,512
Ելք Ապրանաց 54,060,000 Տրախմ.
Սուսք » 89,870,000 »

ՀՕԼԱՆՏՍ.

Սահմանագր. Կառավարութիւն

Թագաւոր. Կիլյով Գ. Մն. 19 փետր. 1847.
— Գահ. 12 մայ 1849. — Ամսն. ընդ Սօֆիա
(Մն. 17 յունիս 1849) ի 18 յունիս 1839
Որդին. Կիլյով-Նիքոլա Գահաժառ. Եւթան.
Մն. ի 4 սեպ. 1840.

Առաջին պաշտօնատար, Բ. Ճ. Թօրպէլի
Արսաբին » Ճերիկս-Հերճիներն
Մայրաք. Ամաստրամ, Բնակ. 281,805
» Հայա, » 93,083

— Գրօք. Կարմիր, սպիտակ Եւ կապոյտ,
բազմաւերտայ Եւ հորիզօնական դիւք.

Թիւ Բնակչաց Երկրին 3,688,337
» » Հնդկաց 22,455,000

Գում. 26,141,337

Շոգեմա զրահաւոր 6
հասարակ 64

Նաւ առագաստաւոր 122 Գում. 192
Թիւ զօրացն Եւրոպիոյ 62,128
» » Հնդկաստանի 28,786

ԳԱՆԶ ՆԵՐՔԻՆ

Ծախք Կառավարութ. 96,206,717 ժլօր.
Եկամուտ » 87,363,480 »

ԳԱՆԶ ԱՐՏԱՔԻՆ

Ծախք Կառավարութ. 108,005,347 ժլօր.
Եկամուտ » 118,507,048 »

Վանառականութիւն Արսաբին

Ելք » 568,910,000 »
Սուսք Ապրանաց 469,930,000 ժլօր.

ՇՈՒԷՏ—ՆՈՐՎԷԿԻԱ.

Սահմ. Կառավար.

Թագաւոր Շառլ ԺԵ. Մն. 3 մայ. 1826.
— Գահ. 8 յուլ. 1859. — Ամուսն. ընդ
Վիլհելմինայ. (Մն. 5 օգոս. 1828) ի 19

յունիս 1850. եղբայրն. *Օսթար*, Գահա-
ժառանգ Իելան. Ծն. 9 յուլ. 1836

Առաջին պաշտօնատար **Ա. Կլեմենտ**.
Մայրաք. **Սոֆոյա**. Բնակիչ, 134, 650
— Դրոշ. Կապոյտ վրան դեղին խաչի.
դրոշակալին վերի անկիւնը Բառակուսի
կարմիր եւ վերան դրանկիւն սպիտակ խաչ.
Թիւ Բնակչացն. Շուէթի 4,168,882
» » Նորվեկիոյ 1,729,691

Գում. 5,898,573

Շոգեմու հասարակ 16
Առաջատար փոքր մեծ 103 Գում. 119
Թիւ զորացն 124,807

Գ Ա Ն Զ

Ծախք Կառավարութ. 56,658,240 դալէն
Եկամուտ » 51,413,500 »
Վաճառականութիւն Արտաբիւ
Թիւ վաճառատար Նաւուց 12,434
Ելք » 197,800,000 դալէն
Մուտք ապրանց 221,400,000 »

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Միապետական Կառավարութիւն

Կայր. Գումակ-Չի. Ծն. ի 12 ապր. 1856
Գահակ. ի 21 օգոս. 1861. Որ կառա-

վարէ ընդ խնամակալութեամբ **Յի-Ան**
Կայրուհոյ.

Մայրաքաղ. **Փէքից**. Բնակիչք 3,000,000
Թիւ Բնակչաց Երկրին 146,500,000
» Զօրաց 820,000

Վաճառականութիւն Արտաբիւ
Ելք Ապրանց 450,337,000 Ժր.
Մուտք » 505,817,000 »
Թիւ երբեւեկող օսար նաւուց 14,136

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Միապետական Կառավարութիւն

Կայր, **Նասր-է-Տիմ** Շահ. որդի
Մուհամէտ Շահի, Ծն. 1830 Գահակ.
ի 10 սեպտ. 1848

Որդին Գահաժառանգ
Իելան Ծն.

Առաջին Պաշտօնատար **Նազիմ իւ Միլլը**
(Բարեկարգիչ Պետութեան) **Մէլիֆօն Խան**
Մայրաքաղ. **Իհլերան**. Բնակիչք. 85,000
— Դրոշ. ձերմակ, կանաչ շերտաւոր, մէջ
սեղն առիւծ մի բուր ի ձեռին եւ առիւ-
ծոյն կրօնիկէն արեգակն մարդալէմ.

Թիւ բնակչաց Երկրին 4,400,000
ԳՄՆԶ

Ծախք Կառավարութ. 4,250,000 Թուման
(52,125,000 Ֆր.)

Եկամուտ » 4,912,500 Թուման
61,406,250 Ֆր.

Վանառականութիւն

Ելք Ապրանաց 37,500,000 Էր.
Մուսֆ » 64,000,000 »

ՊԷԼՃԻՐԱ.

Սահմանադր. Կառավարութիւն

Թագաւոր. Լէօփօյս Բ. Ծն. 9 ապրիլ
1835, որդի Լէօփօյսի Ա.— Գահակ. 10
դեկ. 1865.— Ամուսնաց. ընդ Մարի Հան-
րիէդ (Ծն. 23 օգոս. 1836) ի 22 օգոս. 1853:
Որդին. Լէօփօյս-Ֆէրսինան, Գահաձառ.
Իւլի. Ծն. 12 յունիս 1859.— Դրօք եռա-
գոյն ուղահայեաց դիւի, սեաւ, դեղին եւ
կարմիր, սեաւը դրօշակալին կից.

Առաջին եւ արսափին գործոց Պաւսօ-
նասար. Պարօն ՏՄԱՆԻՐԱՆ.

Մայրաքաղ. Պրուֆալ, Բնակ. 171,377
Թիւ Բնակչաց Երկրին 5,021,336

Գ Ա Ն 2

Ծախք Կառավարութ. 178,124,000 Էր.
Եկամուտ » 169,695,455 Էր.

Վանառականութիւն Արսափին

Թիւ Վանառասար Նաւուց 583
Ելք Ապրանաց 1,490,500,000 Էր.
Մուսֆ » 1,712,200,000 »

ՊՈՍՉԻԼԻՍ.

Սահմանադր. Կառավարութիւն

Կայսր. Փէրօ Բ. Ծն. 2 դեկ. 1825.—
Գահակ. 7 ապրիլ 1831.— Ամուսն. ընդ
Թէրէզա-Քրիստինա (Ծն. 14 մայ 1822)
ի 4 սեպ. 1843.

Արսափին Գործ. Պաւս. Մ. Ֆ. Գօռէա
Մայրաքաղ. ՌիյօՅանէյրօ, Բնակ. 420,000.

— Դրօք. Կանաչ եւ մէջն ոսկեգոյն
յասակի վերայ Տէրունական. նիւանաւ.

Թիւ Բնակչաց Երկրին 11,220,000
Շոգեմաւ 52, եւ առազաւս. 11. Գում. 63
Թիւ Զօրաց, ի խաղաղութեան 25,844
» » ի պատերազմի 75,784

Գ Ա Ն 2

Ծախք Կառավար. 156,857,545 Միլլէյի(*)
Եկամուտ » 86,937,127

Վանառականութիւն Արսափին

Ելք Ապրանաց 202,700,000 Միլլէյի
Մուսֆ » 166,700,000 »
Թիւ Վանառասար Նաւուց 3481

ՌՈՒՍԻԱ.

Միապետական Կառավարութիւն

Կայսր Ալեքսանդր Բ. Ծն. 17/29 ապրիլ

(1) Տեղոյս միլլէյին 2 Էր. 82 սանդիւմ արժէք ունի:

1818.—Գահակ. 2/14 մարտ 1855.—Թագադր. 26 օգոս. -7 սեպտ. 1856.—Ամուսն ընդ Մարիա Ալեքսանդրովնայ, Մեծի. դստուհունյն Հեսսի (Ծն. 27 յուլ. -8 օգոս. 1824) ի 16/28 ապր. 1844

Որդին. Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ, Գահաժառանգ Իելսան. Ծն. 26 փետր. -10 մարտ 1845.

Առաջին պաշտօնատար Է. **Վակարինի.** Արսախին գործ. » » **Նորչաօգ.** Մայրաքաղաք Փեթերբուրգ. Բնակիչ 540,175.—Դրոց. Տերունականն է դեղին, վերան սեաւ արծուէնսաւ: Պատերազմականն է ստիպակ եւ դրանկեայ կապոյտ խաչիւ. իսկ հասարակն է սպիտակ, կապոյտ եւ կարմիր, հորիզօնական դրիւս:

Թիւ Բնակչաց Ռուսիոյ	63,658,934
» » Սիպերիոյ	6,302,412
» » Լեհաստանի	5,705,607
» » Ֆինլանսիոյ	1,830,853
» » Կովկասու	4,661,824

82,159,630

Շոգենաւ Զրահաւոր 25

» Հասարակ 198

Նաւ Առաքատսաւոր 38 Գում. 261

Թիւ Զօրաց, ի խաղաղութեան 765,879

Թիւ Զօրաց, ի պատերազմի (1) 1,213,176

Գ.Ս.ՆՁ

Ծախս Կառավար. 489,042,702 Ռուսլի
Եկամուտ » 484,649,706 »

Վանառականութիւն Արսախին

Ելք Ապրանաց 256,510,000 Ռուսլի
Մուտք » 324,100,000 »
Թիւ Վանառատար նաւուց 9186

ՍԻՍ.ՄՅ.

Միապետական Կառավարութիւն

Թագաւոր. **Չու ճա Չուլա Լօնդորն**
Մայրաք. Պանսօֆ. Բնակիչ. 500,000
Թիւ բնակչաց Երկրին 2,600,000
Ծախս Կառավարութեան. 75,000,000 ճր.
Եկամուտ » 76,500,000 »
Նաւ պատերազմական մեծ եւ փոքր. 13
Զօրք. Պէտք եղած անէն քաղաքացւոց ամենն ալ զինուոր են:

Վանառականութիւն Արսախին

Ելք Ապրանաց 37,348,717
Մուտք » 33,521,820

(1) Հետ նոր կարգադրութեան Ռուսիան պիտի ունենայ պատերազմի ատեն 1,704,347 Ձինուորք:

ՍՊՍ.ՆԻՍ.

Սահմանադր Կառավարութ.

Թագաւոր. Ա.մէսէ ճերսիմանց Ս.	
Տիւր s'Աօսք. Ծնեալ 30 Մայիս 1845.	
Առաջին և արսախին գործոց պարսօնա-	
սար և. Մալգամբօ և Վօնիսէ.	
Մայրաքաղաք Մասրիս, Բնակիչ 332,024	
— Գրօց. Գեղնագոյն, Երևու կողմը կար-	
միր ճերսով՝ հորիզօնական դրիւք.	
Թիւ Բնակչաց Երկրին	46,644,980
Շոգենաւ Զրահաւոր 7	
» Զասարակ 113	
Նաւ Առագաստաւոր 3	Գումար. 123
Թիւ Զօրաց 216,000 + 79000 = 295,000	

Գ.Ա.Ն.Զ

Ծախք Կառավար.	627,397 025
Եկամուս. »	588,686,674
Վանառականութիւն Արսախին	
Ելք Ապրանաց	124,000,000
Մուսք »	151,200,000
Թիւ Վանառասար Ըաւուց	4,514

ՏԱՆԸՄԱՐԲ

Թագաւոր. Գրիսօրիան Թ. Ծն. 8 ապ.
1818. — Գահակ. 15 նոյ. 1863. — Ամուսն.

ընդ Լուիզ—Վիլհելմին (ծն. 7 սեպ. 1817)
ի 26 մայիս. 1843.

Առաջին պարսօնասար ճօններապէիս.	
Արսախին գործ. » Տր Ռօզբնօրն Լէին.	
Մայրաք. Գօրէնհակ, Բնակիչ 181,291	
— Գրօց. Կարմիր, վրան սալիսակ խաչիւ.	
Թիւ Բնակչաց Երկրին	4,784,744
Շոգենաւ Զրահաւոր 7	
» Զասարակ 25	
Նաւ Առագաստաւոր 31	Գումար. 63
Թիւ Զօրաց	52,656

Գ.Ա.Ն.Զ

Ծախք Կառավարութեան	20,586,526
Եկամուս »	20,954,063
Վանառականութիւն Արսախին	
Ելք Ապրանաց	8,220,000
Մուսք »	18,280,000
Թիւ Վանառասար Ըաւուց	2,808

ՓՕՐԹՈՒԿԱԼ

Սահմանադր. Կառավարութիւն

Թագաւոր. Լուի Ա. Ծն. 31 հոկ. 1838.
— Գահակ. 41 նոյ. 1864. — Ամուսն. ընդ
Պրայ (ծն. 46 հոկ. 1847) Եշխանօհոյն
Եսալիոյ, ի 6 հոկ. 1862. Որդին. Ալֆօնս,
Գահաժառանգ. Եշխան. Ծն. 31 յուլ. 1865.

Արսաբին գործոց պաշտօնասար, **ՏՄԱՆՏՐԱՏԻ ԳՕՆԻՉՕ.**

Մայրաքաղաք **Լիզպօն**, Բնակ. 224,063

— Դրօց. կապոյս եւ սպիտակ, Տէրունա. կան նշանաւ :

Թիւ Բնակչաց Երկրին 4,188,410

Շոգ. 21. Առազաս. 23. Գումար. 44

Թիւ Զօրաց, ի խաղաղութեան 33,412

» » ի պատերազմի 73,416

Գ Ա Ն Ձ

Ծախք Կառավար. 20,775,629 Միլիոնի (1)

Եկամուտ » 18,464,394 »

Վանառականութիւն Արսաբին

Ելք Ապրանաց 18,140,000 Միլիոնի

Մուտք » 24,820,000 »

Թիւ Վանառասար նաւուց 7076

ՔԻՆԻՍ.

Հանրապետական Կառավարութիւն

Նախագահ. **Յ. Էռազուրիզ**

Առաջին եւ Արսաբին գործոց Պաշտօնասար **Պ. Փոսաց**

Մայրաք. **Սանքիակօ** Բնակիչ 115,577

(1) Տեղւոյս միլիոնին 5 քր. 55 սան. արժէք ունի .

— Դրօց. Եռագոյն, ներմակն ու կարմիրն ուղղահայեաց դիւր եւ դրօցակալին վերի կողմը քառակուսի կապոյս, եւ անոր մէջտեղն ասղ մի :

Թիւ Բնակչաց Երկրին 4,908,550

Շոգ. 6. Առազաս. 1. Գում. 7

Թիւ Զօրաց, ի խաղաղութեան 5,574

» » ի պատերազմի 58,295

Գ Ա Ն Ձ

Ծախք Կառավար. 12,542,593 փիապր (1)

Եկամուտ » 11,550,000 »

Վանառականութիւն Արսաբին

Ելք Ապրանաց 27,720,000

Մուտք » 27,230,000

Թիւ Վանառասար նաւուց 643

ՅՈՍՆՍՍ.

Հանրապետական Կառավարութիւն

Նախագահ. **Լ. Ասօլք Թիւն.** Ծն. ի Մարտիլեայ ի 15 ապրիլ 1797. ընտրեալ

Նախագահ ի 4 փետր. 1871 :

Առաջին Պաշտօնասար **Տիւճօն**

Արսաբին գործոց » **Շ. քր Ռեմիլզա**

(1) Տեղւոյս փիապրն 5 քր. 44 սանթիմի արժէք ունի .

— Դրօժ. Երևանի, Կապոյտ, Սպիտակ եւ Կարմիր, ուղահայեաց դրիւք, կապոյտը դրօշակալին կից:

Մայրաքաղ. Փարիզ, Բնակիչ. 1,825,274
Թիւ Բնակչաց Երկրին 36,469,845

Շոգեմա Զրահաւոր 63 (1)

» Հասարակ 274

Նաւ Առաքաւսաւոր 499 Գումար 536

Գ Ա Ն Ձ

Ծախք Կառավար. (1871) 3,493,938,492
Եկամուտ » » 3,146,635,827

(1) Ֆրանսայի Տօրմիդն, ինչպէս նաեւ Մովային եւ Յամարային Զօրքն ամենամեծ փոփոխութեանց ենթարկուելուն պատճառաւ՝ անհնար է մեզ անոնց վերայ ստոյգ տեղեկութիւն տալ առայժմ, որոց ստորոգութեան ներքեւ կը գտնուի նաեւ Երկրի վաճառականութիւնը, թէ եւ առաւելագոյն քան զանցեալն :

Հ Ա Մ Ա Ռ Օ Տ

ԺԱՄՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գ Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

Յուլիս 1870

1. **Ս.Ամբիգա.** Հայիթիոյ կառավարութիւնն իւր պատերազմական շոգեմաւերը կը վաճառէ:

» **Չինաստան.** Թիէն-Չինի մէջ (յունիս 12) Ֆրանսայի հիւպատոսին եւ այլոց սպաննուելուն առթիւ՝ Նախարարներէն քանի մի հոգի կը մեկնին դէպ ի Ֆրանսա երթալ եւ պետութեան սիրտը շահելոյ նպատկաւ:

Նանքէնի ժողովուրդն Եւրոպացւոց հետ վէճի բռնուելով սաստիկ կը զայրանայ նոցա դէմ եւ խռովութիւն կը հանէ: Անկլիացի հիւպատոսն ալ թնդանօթաձիք նաւ մի կեցընել կը տայ քաղքին դէմ, իւր հպատակները պաշտպանելոյ նպատկաւ:

11. **Թուրքիա.** Եգիպտոսի Խըտիլն Ապտիւլ Ազիզ Սուլթանին այցելութիւն ընելոյ համար կը ժամանէ ի Կ. Պօլիս:

13. **Հռոմ.** Հռովմի եկեղեցական ժողովոյն մէջ Պապին անսխալակաւնութեան վճիռը կը տրուի: 601 Եպիսկոպոսաց ուժ-

սուն և ուժը միայն հակառակ բուէ կը տան:

17. » Եպիսկոպոսաց ընդդիմադիր մասն՝ խոնարհուածեան ուղերձ մի տալով Պապին՝ յայտարարուածիւն կընեն թէ հետևեալ աւուր հանդիսին չըպիտի կարենան ներկայանալ առանց իւրեանց մերժողական բուէն նորոգելոյ. Չայս ասելով կը մեկնին Հռովմէն: — Մինչդեռ այս ընդդիմադիր եպիսկոպոսաց խումբը բողոք բառնալով կը մեկնի Հռովմէն, այնդին Բրուսիոյ կառավարութիւնն Ֆրանսայի կողմանէ պատերազմի հրատարակութիւնը պաշտօնապէս կ'ընդունի և Վիւրթէմպերկի բանակն իւր առաջին քայլը կ'առնու ուղեւորելոյ համար դէպ ի սահմանագլուխն Ֆրանսայի... Որքան զարմանալի հանդիպութիւն —:

18. » Պիոս Թ. Պապն հանդիսաւոր կերպիւ՝ զանգակներու, հրացաններու և ծնողանօժներու որոտման ձայնից հետ՝ իւր անխալալանութեան յայտարարութիւնը կընէ..... — Հրեշտակներն Երկնքի մէջ քնչ ըրին արդե՞ք, սասանեցան թէ ցնծուցան... Երկինք ըսինք ու մտերնուս բան մ'անցաւ. Այս աւուր Արեւելեան կոչուած ազգայինք՝ ժամանակաւ մեր Հարց և մեզ անգամ այնպէս կըլլեցընել կուզէին թէ՛ ըստ վարդապետութեան Աւետարանի՝ Պապն Երկրիս վերայ

փոխանորդ կարգուած է Քրիստոսի: Ծանաղեկ, ենթադրելով թէ այս վարդապետութիւնը մինչև 1870 ի ցայս օր ընդունելի եղած է, հարցնենք իրենց հիմա՝ թէ այսուհետև Պապն եղաւ երկրի վերայ Աստուծոյ փոխանորդ թէ Աստուած եղաւ երկնից մէջ Պապի փոխանորդ. Եւ թէ՛ յերկոցունց զորն պէտք է պաշտել իբրև ճշմարիտ Աստուած. Թող ըսեն մեզ. եւ առանց պապարանելոյ —:

25. **Սւրապս.** Մեծ և փոքր կառավարութիւնք, յայտարարութիւն կընեն թէ Ֆրանսո-Բրուսիական պատերազմի նկատմամբ կատարեալ չէզօրութիւն պիտի պահեն:

30. **Ա. Գլխա.** Կառավարութիւն պատերազմող երկու Տէրութեանց կը ժանուցանէ՝ թէ յերկոցունց մին եթէ Պէլճիքայի չէզօրութիւնը դրժէ, պիտի պարտաւորի ինքնալ դրժողին ընդդիմանալ զինու զօրութեամբ, ոչ թէ երկուց Տէրութեանց կուոյն մասնակցելոյ՝ այլ զՊէլճիքայն պաշտպանելոյ նպատակաւ:

» **Ա. Ասրիա.** Հռովմէն անխալալանութեան վարդապետութեան ընդունուելուն լուրը Վիէննա հասած ին պէս՝ կառավարութիւնն այնուհետև պապական դաշնագրոյն անգործադրելի լինելը կը վճռէ և կը

յաղորդէ զայն բոլոր պաշտօնատարաց, նշանակելով անդ՝ թէ Կառավարութիւնն ամենայն ջանք ի գործ դրած ու չէ յաջողած այս նոր վարդապետութիւնն արգիլել: — Առաքելական ամենահաւատարիմ որդւոյ տիտղոսն ունեցող Կառավարութեան մի Քրիստոնէական խրատիցը չ'անսալն ամենամեծ սխալանք է անսխալ Պապի մի կողմանէ: — :

Օգոստոս .

21. **Ադուանիսան.** Արքայորդի Իշխանն Եաբուպխան . իւր Հօր Զիւ Ալիի դէմ կապստամբի և կը ժամանէ իւր բանակաւն ի Հէրատ:

22. **Զինասան.** Նանքէնի Կուսական կապանուռի, Երոպացւոց կողմնակցութիւն ցոյց տալոյն պատճառաւ:

28. **Ամերիգա.** Մէքսիքայի և Հիւսիսային Գերմանիոյ Կառավարութեանց մէջ՝ Նուարկուծեան, Վաճառականութեան և Բարեկամութեան վերաբերեալ Դաշնագրութիւն մի կստորագրուի:

Սեպտեմբեր .

1. **Պէլճիխա.** Սէտանի պատերազմին ձախորդ ելից պատճառաւ՝ Փոսնսացի 10,000 ի չափ զինուորը Պէլճիքայի սահմա-

նէն ներս կը մտնեն և Կառավարութիւնը կստիպուի զէնընկէց առնել զանոնք:

2. **Զինասան.** Ժողովրդեան զայրոյթըն օրրստօրէ կ'աւելնայ Երոպացւոց դէմ, Պաշտօնակալաց ոմանք ժողովրդեան այս կացութիւնը կը քաջալերեն: Երոպացւոց պատերազմական նաւերը կսկսին ծովեզերեայ քաղաքաց դէմ շարուիլ, պէտք եղած ատեն իւրեանց հպատակաց պաշտպանութիւն ընելոյ համար: Զինաց կառավարութիւնն Թիէն — Զինի սպաննութեանց մասնակցութիւն ունեցողներէն 15 հոգի մահու կը դատապարտէ և երկու Մանտարէն իւրեանց պաշտօնէն կը ձգէ:

6 **Միացեալ Նահանգք.** Սէտանի անձնատրութեան լուրը չափազանց ուրախութեան և խնդութեանց պատճառ կը տայ Գերմանացի բազմամիւ ժողովրդեան, և այս առթիւ՝ պատերազմի անկելոց օգնութեան հասնելոյ համար ժողովուրդէն առատազոյն նուէրներ կը հաւաքին:

7. **Իսպիլիա.** Արտաքին գործոց Պաշտօնատարն Վիսգոնթի Վէնոսդա բոլոր Իտալացի դեսպանաց կը ծանուցանէ միով շրջաբերականաւ թէ Հոռոմայի գրաւումն ամենակարևոր է Իտալիոյ խաղաղութեան համար:

8. Վիկտոր Էմմանուէլ Թագաւորը նամակ

մի կը զրէ Պապին, որով կը ծանուցանէ թէ Հռոմայի զրաւունն անհրաժեշտ կարեւորութիւն ունի Իտալիոյ անդորրութեան նկատմամբ:

» **Ջուիցերա.** Կառավարութիւնն Ֆրանսոյի Հանրապետութիւնը կը ճանաչէ:

10. **Ֆրանսա.** Փարիզու գիւղորէից բնակչաց մեծ մասն այս օրուընէ կսկսին Փարիզ բաշուիլ իւրեանց պաշարներով:

11. **Իսպիա.** Հռովմի Պապն իրեն եղած առաջարկութիւնը կը մերժէ և կոմս Փանգատի Սան Մարդինօ Իտալացի Դեսպանին բերանացի բողոքելով կը յանձնէ նոյն մերժման վերաբերեալ նամակը Յագաւորին տանելոյ համար:

» **Միաց. Նահ.** Ի բաց առեալ այն այլ և այլ միջոցաւ զրկուած պատերազմական մթերքը՝ Վիլ Տը Փարի անուն մեծ Նաւն ալ 92000 Հրացան, 6000 Քարէպին 7000 Ռէվոլվէռ և 3 միլիոն Քառթուշ բեռնաւորած կը մեկնի դէպ ի Ֆրանսա:

12 » **Պ. Թիէռ.** Փարիզէն կը մեկնի դէպի յԱնգլիա, յԱւստրիայ և ի Ռուսիայ երթալ և կ'առավարութեանց ղիտաւորութիւնը հասկնալոյ համար:

16. **Իսպիա.** Իտալացի զինուորք՝ Զիվիթա-Վէթիա քաղաքը կը զրաւեն: - Այո

պապական քաղաքը մտնելս ու ոստիկանութեան մարդոց վերաս թափելն այնչափ զէշ տպաւորութիւն ըրած է ինձ որ չեմ կարող չը յիշել՝ մանաւանդ այն յափշտակութիւնը որ յիշեալ մարդիկ անցագիր վաւերացնելոյ պատրուակաւ ըրին ինձ և ընկերներուս. չգիտեմ ինչ իրաւամբ: Ապրիլն Իտալացի զինուորք, որք կարծեմ պըլիկ մի չի վճարելով և առանց անցագրի ներս մտան և այդ զնչու Ոստիկանութեան զթին խնդալով անցան իցնծութիւն ամենեցուն: -

17. **Ֆրանսա.** Փարիզու երկաթուղեաց երթևեկութիւնը կը դադարի:

19 » Փարիզ քաղաքը բոլորովին կը պաշարուի գերմանական բանակէն:

20. **Իսպիա.** Իտալացի բանակն աննշան պատերազմիկ մ'ընելով բերդէն խրամատ մի կը բանայ և Հռովմի կը տիրէ:

— Եւ... Փառք յաւիտեանս. ամէն —:

21. » Անդօնէլլի Կատտինալն բողոքագիր մի կ'ուղղէ ամէն օտար Տէրութեանց, Հռովմի զրաւման նկատմամբ ընդ դէմ ընթացիցն Իտալական կառավարութեան: — Ժամանակաւ Նախօլիոյ Թագաւորըն ու Սպանիոյ Ելիզապէթ Թագուհին և այլք, նոյնպէս և Պօնափառդն անցեալ օր, իւրեանց անկման առթիւ տխուր բողոքներ

բարձին, բայց մտրդ մտիկ չըբաւ: Ինչ՞ հարկ կայ բողոքի, միթէ պատմութիւնն ըստ արժանւոյն չնպիտի խօսի Ձեր և Ձեր գործոց վերայ . . . — :

Հոկտեմբեր .

1. **Ճարօն.** Յոսանօ-Բրուսիական պատերազմի նկատմամբ՝ Կառավարութիւնն իւր չէզօքութիւնը հրատարակելէն յետոյ, Կայսրորդի իշխանին հետ քանի մի սպայներ ճանբու կը զնէ, որ երթան ու ճակատամարտից ներկայ գտնուին և նոցա շարժուները նկատելով կրթական ուսման վերահասու լինին: — Չէզօքութիւն հրատարակել, եւ Սաւուղ ընդ Մարգարէս. . . Մեծ գահմէք չէ ըրածը. Չախեր այս կրօնական կառավարութիւնն ալ ինքզինք միւս կառավարութեանց կարգն անցընել ուզածէ—:

» **ԻՏալիա.** Հոռոմայի փոքր սահմանին բնակչաց ընդհանուր բռնարկութեան աբարքը կը կատարի և Իտալիոյ հետ միաձալոյ համար այն ձգուած բուէից գումարն 133,681 ի կը հասնի, ընդէմ 1507 ից, որք ոչ ձգուած էին, ի նշան չը միանալոյ:

— Էն այսչափն ալ բաւական միսթարութիւն կը համարուի. որովհետև 1507 հատ անարատ և ամենահլու Պապական բահա-

նայ դեռ կը գտնուի եղեր Սուրբ Պետրոսի եկեղեցւոյ առիբին տակ: Ուստի Պապն որ Աստուծոյ անսխալ փոխանորդ կը համարուի, կրնայ՝ զՊառնապէն Եղեա մարգարէի տեղ զնելով՝ ըսել անոր՝ Թէ՛ այսչափ ժողովուրդ ունիմ, որ Իտալիոյ Վիկդոր Էմմանուէլ անուն նոր Բահաղին առջև դեռ ծուներ չեն դրած . . . Վայ քեզ Հոռովմը Աստուածուրաց և Պապապաշտ, ինչպէս հօգոր էիր հաւատարմնչութեանդ ատեն և ինչ տկարագոյն աստիճանի հասած ես այժմ — :

6. **Ս. Աւսրիո-Հոնկարիա.** Սէրպիոյ իշխան Միշէլ Օպրէնովիչին սպանման վերաբերեալ ամբաստանութիւնը Գարասօրհիէվի վերայ չհաստատուելով՝ Հոնկարիոյ Ատեանը կ'արձակէ զՔարասօրհիէվ:

7 **Ֆրանսա.** Կամպէղղա մեկնի Փարիզէն օդապարիկով և ժամանէ ի Մօնտիտիէ: 10 » Կամպէղղա պատերազմի պաշտօնեայ կ'անուանի:

25. **ԻՏալիա.** Հոռոմայի նոր գաւառին մէջ կրօնական օրինօք հաստատուած բոլոր արտօնութիւնք (որք բաղաբական օրինաց հակառակ՝ բաղաբացւոց մէջ անհաւասարութիւն սերմանած էին) կ'եղծանին պաշտօնական կերպիւ. և այս առթիւ բաղաբացւոց հաւասարութեան օրինաւոր սկզբունքը կը

հաստատուի: — Արեխաստեղաբաշի Օրա-
Պապային կը յանձնեմք այս խնդիրը, որ
երթայ ի Հոռով և արտօնատէր քահանա-
յից դատը վարէ ընդդէմ արժանագէղծ
Վիկղոր Էմմանուէլ ամբարիտ և անիծեալ
Թագաւորին Իտալիոյ —:

25. » Ներողութեան առթիւ համբաւաւոր
Մացցիներին ալ կատարեալ ազատութիւն
կը տրուի: — Երանի բեզ հայրէնասէրդ
Մացցիներ, որ Իտալիոյ ազատութիւնն ու
ամբողջ միութիւնն աչօքդ տեսար
Մեր մեր Քանանու Երկիրն երթալոյ համար
ոչ քայլ մ'առինք և ոչ զօտինիս պնդացու-
ցինք: Եւ եթէ այս անդատիարակ կացու-
թիւնը շարունակի, մեր Քանանու Երկրին
կաթն ու մեղրը, հովգիտէ, յաւուր դատաս-
տանի պիտի ճաշակեմք. բայց առայժմ
Նորա դառն բաժակը մինչ ի տկունք՝ ամեն
օր կը բամբք . . . —:

26. » Վիսգ նդի Վէնսոդա՝ Հռոմայի գա-
ւառին Իտալիոյ հետ միանալն ամեն
Տէրութեանց կը հաղորդէ:

30. **Զինաստան.** Եւրոպ արքայազուն
Իշխանն այս ամսոյ մէջ բանի մի յաղթու-
թիւններ կընէ իւր Հր բանակին վերայ,
Քանտահարի սահմանաց մէջ:

34. **Ռուսիա.** Արտաքին գործոց պաշ-

տօնատար Քօրչաքօֆ իշխանն՝ յայտարար-
ութիւն ընելով մեծ Տէրութեանց՝ 1856 ի
դաշնադրութեան եղծանուով կը պահանջէ:
Այս պահանջման լուրն Անգլիոյ ժողովր-
դեան վերայ տխուր ազդեցութիւն կընէ:

Նոյնքեր .

14. **Սալիա.** Հոռովի կրօնական ձեմա-
րանն ըստ հրամանի Թագաւորին, Տէրու-
նական Բարձրագոյն դպրոցի անունը կ'առ-
նու: — Այնչափ ատեն Պապաբանական
դասեր լսեց ժողովուրդն, և այս բաւական է.
Քիչ մ'ալ մարդաբանական դասեր թող
մտիկ ընէ —:

26. **Հիւս. Գերմ.** Սեաւ ծովու կամ
1856 ի դաշնադրութեան լուծումն տալոյ
համար՝ Պիսմարք առաջարկութիւն կընէ
մեծ Տէրութեանց որ Դեսպանական ժողով
մի կազմեն Լօնտօնի մէջ. և այս առաջար-
կութիւնը կընդունուի:

Ամսոյս մէջ Հիւսիսային Գերմանիոյ Ար-
քեպիսկոպոսաց ոմանք՝ իւրեանց իրաւա-
սուժեան նէրքև գտնուող Աստուածաբան
դասատուաց և վարդապետաց մէջէն՝ Պա-
պին անսխալական վարդապետութեան դէմ
բողոքողներն իւրեանց պաշտօնէն կը ձգեն:
— Վնաս չունի երրոր ժամանակը գայ ա-

նոնք ալ զձեզ դուրս կը ձգեն իբրև ստարան խաբեղայ և իբրև իւրեանց քարոզած ու ծախու հանած վարդապետութեանց չհատացող Եպիսկոպոսունք, պատառելով ձեր սքեմը տիեզերաց առջև և յերևան հանելով ձեր ներքին մարդն՝ իւր ամենայն խայտառակութեամբ — :

30. **Զինաստան.** Քանդոնի մէջ բազմաթիւ եւրոպացիք չինացւոցմէ կապաննուին այս ամսոյ մէջ, և սպաննողք ի մահ կը դատապարտուին : Այս առթիւ Անգլիական փոխանորդ Դեսպանն իւրկառավարութեան կը ծանուցանէ, ասելով թէ՛ զինուորական միջամտութեան բնաւ կարևորութիւն չի տեսներդեւրոպացիս պաշտպանելոյ համար :

Գեկեմբեր .

1. **Հելլադա.** Մառաթոնի աւազակաց խնդրոյն վերաբերեալ քննութիւնք ի կատար կը հասնին : Այս քննութեան մէջ յայտոնի կ'երևի որ մեծամեծ Պաշտօնատարք և երևելի Գերդաստանք պաշտպան կեցած են աւազակաց : Նշանակեալ ԱՊ 4 անձանց 64 ը միայն կը ներկայանան դատական ատենին, իսկ միւսներն (որ ազնուական զերդաստանաց կը վերաբերին) թող կը տրուին : Անգլիոյ դեսպանատունն յայսմ մասին իւր ղրժ-

զոհութիւնը կը յայտնէ կառավարութեան :

— Այ բան չունինէ՛ թող Անգլիոյ դեսպանատունն իւր յաւիտենական դժգոհութիւնը ցոյց տայ, ազնուական և լեռնական Բլէժիլից դէմ . . . Անգլիացիք ալ եթէ կուզեն՝ դարձեալ թող երթան այն կողմերը շրջագայել, տեսնելոյ համար այն համբաւաւոր հնութիւններն ու առասպելական պատերազմաց տեղերը. ուր առաջին անգամ՝ մեծաւ փափաքանօք ու տարօրինակ բաղձանօք այցելութիւն ընող անձինք (ինչպէս որ մեք ալ ըրինք,) կարող են համեմատել իրականը պատմականին, հետ այսինքն՝ Թեսէոսի այն Տաճարին պատմական ահագնութիւնը՝ դեռ կանգուն կեցող ամենախեղճ և խոտանման Տաճարին հետ՝ նոյնպէս և Սալամինի պատերազմիկ անհամար նաւուց տարածութիւնը Ծովակին սիդմեալ վիճակին հետ բաղդատել, և յայսմ մասին՝ Յունական պատմութեան մինչև որ աստիճան ստոյգ լինելը կշռել : Խելացի ճամբորդը եթէ իւր երևակայական առումը պահել ուզէ՛ մեզի պէս չընենք, այլ Թեսէոսի տաճարը հեռիէն տեսածին պէս Աթէնքի տաճարէն յետս կը դառնայ. իսկ առաւել ևս խելացի հնագէտն՝ Պիրէոնի եզերքն անգամ չի կոխեր և այս կերպիւ՝ Բլէժիլից ճանկէն ևս

կազատի: Անգլիացիին կուզէ եղեր դարձեալ երթալ՝ Յող երթայ բարեաւ —:

1. **Հիւս. Գերմ.** Պիամարբի միջոցաւ Վերսայլի մէջ եղած Գերմանական նոր Սահմանադրութեան վերաբերեալ առաջարկութիւնն՝ Պատնի, Հէսսի, Պաւլիէռայի և Վիւրթէմպերկի կառավարութեանց կողմանէ ընդունուելէ յետոյ՝ Պաւլիէռայի Թագաւորին կողմանէ երկրորդ առաջարկութիւն մի ևս կը լինի յիշեալ իշխանաց. այն է Կայսր անուանել զԿիչեօժ Հիւսիսային Գերմանիոյ:

5. **Միաց. Նահ.** Կրանտ Նախագահն պաշտօնական յայտարարութիւն ընելով կը ծանուցանէ թէ Փարիզի դեսպանը Ֆրանսայի մէջ բնակող գերմանացւոց պաշտպան կենալոյ հրամանն առած է. և թէ Ֆրանսայի կառավարութեան կողմանէ առաջարկուած խաղաղարարական միջնորդութիւնը չէ կրցած ընդունիլ՝ այն պատճառաւ, որ Միացեալ Նահանգաց բողոքականութիւնը չը ներքե Եւրոպական ինդրոց միջամտել:

13. **Ռուսիա.** Կայսերական Հրովարտակաւ յայտարարութիւն կը լինի որ 1871 թուականին համար լինելիք զօրածողութիւն 1000 էն 6 ի հաշիւով ի գործ դրուի:

25. **Իսպլիա.** Երկամուղւոյ համար Մօն ձէնիսի (ձէնիս լեառն) ստորերկրեայ ճան-

բուն ծակուիլը (կամ գետնափոր կամարին շինութիւնը) յաջողութեամբ կը կատարի:

— Մինչդեռ Պիամարբ այնդին իւր գրիչն արեան Թաթախելով միլիառներու տխուր հաշիւները կը կարգադրէ. այսդիս երկու երեւելի Ազգք, Զուիցէրացիք և Իտալացիք, հնագնագոյն լեռ մի ծակելով՝ խաղաղութեան արդիւնքն ու նորա ութերորդ սքանչելիքը ցոյց կուտան աշխարհի: Եւ ասել թէ՛ որքան զարմանայի և զմայլելի են այս երկու Ազանց պատմութիւնքը՝ նոյնքան և անգէտ է Հայոց ազգն ալ նոցա վերայ... Այս շատ տխուր բան է . . . —:

30. **Սպանիա.** Ամսոյս 27 ին վիրաւորեալ Փրիմ զօրապետն իւր հոգին կը փչէ: — Յունիս ամսոյն սկիզբներն եթէ մեռանէր՝ իւր մահուամբ կէս միլիոն մարդ պիտի պարեցուցանէր —:

31. **Իսպլիա.** Թագաւորն Ֆլօրէնցայէն կը մեկնի՝ հեղհեղքէ մ'առաջ եկած վնասներն անձամբ տեսնելոյ դիտաւորութեամբ՝ և կը ժամանէ ի Հռովմ: Իւր հրամանները կը տայ ամէն բան շինելոյ և նոյն երեկոյին կը վերադառնայ ի Ֆիորէնցայ:

Յունվար 1871

1. **Հիւս. Գերմ.** Ինչպէս Պատնի, Հէս-

սի և Պաւլէոսայի երեսփոխանական ժողովները՝ նոյնպէս Վիւրդէմպէրկինը կ'ընդունի Գերմանական Սահմանադրութիւնը և այս խնդրոյն վերաբերեալ դաշնագրերը կը հրատարակուին բոլոր Գերմանիոյ մէջ:

» **Սիամ.** Սիամի և Իտալիոյ կառավարութեանց մէջ Վաճառականական և Բարեկամական դաշնագրութիւն մի կստորագրուի ի Պանքօք:

2. **Սպանիա.** Տիւրք տ' Ալոստ Իտալիոյ արքայորդի Իշխանն, որ 1870 Նոյեմբեր 4ին Սպանիոյ արքայական Թագն ընդունած էր, այսօր կը ժամանէ ի Մատրիտ:

8. **Անգլիա.** Կառավարութեան կողմանէ Սեպտեմբեր 20 Թուականաւ առ Պիսմարք ուղղուած պահանջման խնդրոյն (որ Տուքլէքսի մօտ գերմանացւոց ընկղմած նաւերուն կը վերաբերէր) պատասխան կը տրուի Պիսմարքի կողմանէ՝ թէ Իրուսիոյ կառավարութիւնն այն ընկղմած նաւերուն փոխարինութիւնը պիտի տուժէ:

18. **Յուանա.** Վերսալի Պալատին մէջ Հիւսիսային Գերմանիոյ Կայսրութիւնն ի պաշտօնէ և հանդիսաւոր կերպիւ կը հրատարակուի. և կայսերական Թագը Կիլեոմայ զլուխը կը դրուի: — Եթէ Պօնափաութեանց ճակատագիրն ակնարկութեան առ-

նուր՝ Կիլեոմայ ու Գերմանական կայսրութեան ապագայն վտանգի մէջ կ'երևի: —

31. **Թուրքիա.** Սուլթան Ապտիւ Ազիզ նամակ կը գրէ Կիլեոմայ և կը շնորհաւորէ Նորին նորեկ կայսրութիւնը:

ՓԵՏՐՈՒՄ .

1. **Ջուիցէրա .** Փռանալդի բանակն 84000 զինուորէ և 10,000 ձիէ բաղկացեալ, Ջուիցէրիոյ սահմանէն ներս կը մտնեն Դլէնշան անուն զօրապետին առաջնորդութեամբ և կառավարութենէն ընդունուելով զէնքերնին կը ձգեն ու ժողովրդեան օգնութիւնը կը վայելեն:

» **Անգլիա.** Արևելեան կամ Սեաւ Ծովու խնդիրը լուծելոյ համար Դեսպանաժողովն իւրառաջին նիստը կընէ ի Լօնտօն: Վուլվիլէն և ուրիշ նաւահանգիստներէն առատագոյն ուտեստ կը տարուի ղէպ ի Փռանսա, Փարիզ քաղաքը մտցնելոյ համար:

8. **Միաց. Նախ.** Նախագահն առաջարկութիւն կընէ ժողովոյն՝ ասելով թէ Գերմանիոյ կայսրութիւնն ընդարձակելուն պատճառաւ՝ Պէռլինի դեսպանական աստիճանը պէտք է առաջին կարգի աստիճանին բարձրացնել. Այս առաջարկութիւնը կ'ընդունուի:

8 **Ֆռանսա.** Կամպէղդա իւր պաշտօնէն կը հրաժարի :

Փարիզու Երկամուղեաց երթևեկն յայսմ յաւուր կը սկսի :

12 » Ֆռանսայի Երեսփոխանաց ընտրութիւնը կը կատարի և Պօռտոյի մէջ առաջին նիստ կը լինի :

Պ. Թիէռ 28 վիճակի մէջ քուէից առաւելութիւն կը ստանայ :

17 » Պ. Թիէռ Ֆռանսայի Հանրապետական իշխանութեան գործադիր կընտրուի Երեսփոխանական ժողովէն :

20 » Անգլիոյ, Իտալիոյ, Աւստրո-Հոնկարիոյ և Սպանիոյ Տէրութիւնք կը ճանաչեն, Ֆռանսայի Հանրապետութիւնը :

20. **Հիւս Կերմ.** Հիւսիսային կառավարութեանց մեծամեծ Պաշտօնատարք հրաւէր կընդունին Պիսմարքի կողմանէ, մասնակցելոյ համար խաղաղութեան վերաբերեալ խնդրոց :

21. **Ֆռանսա.** Ֆռանսայի առաջին Պաշտօնեայն լիակատար իշխանութեամբ կը ժամանէ ի Վերսայլ, խաղաղութեան նախապայմանաց որոշումն տալոյ համար :

24. » Վիւրզէմպէրկի Թագաւորն կը ժամանէ ի Վերսայլ : — Հարսանիք կային զկայ, Կերկի Թէ Պիսմարք Ալզասի և

Հօռէնի հետ հինգ միլիառ օժիտով պիտի պսակուի. բայց այս երկու պճնասէր հարսընացուք . . . կարծեմ, իրեն հաւատարիմ կենալոյ միտք չունին — :

» **Անգլիա.** Հօրտ Կռէնվիլ՝ Ֆռանսայի դեսպան զՏիւք տը Պոսկլին ընդունելով՝ Թագուհւոյն կը ներկայացնէ և նորա խնդիրը Թէ Թագուհւոյն Թէ պաշտօնատարաց Ժողովոյն հաղորդելէ յետոյ կը գրէ նաև Հօրտ Օկիւստիւս Լօֆդիւս Դեսպանին ի Պէռլին, աղաչելով զնա ներկայացընել Դերմանական կառավարութեան, Թէ Ֆռանսայի համար՝ անհնար է վճարել պահանջեալ վեց միլիառը :

25. » Հօրտ Կռէնվիլ կը ծանուցանէ Հօրտ Լիօն Դեսպանին ի Պօրտօ, Թէ Տիւք տը Պոսկլին՝ առաւել օտար Տէրութեանց մասնակցութիւնը կամ նոցա բարոյական վճիռը ձեռք ձգելոյ՝ քան Թէ 6 միլիառի վճարման անհնարութիւնը ցոյց տալոյ նպատակաւ յուզած է այն խնդիրը :

26. **Ֆռանսա.** Վերսայլի մէջ խաղաղութեան նախապայմանները կստորագրուին :

27. **Աւստրիա.** Չինաստանի և Սիամի կառավարութեանց հետ եղած Վաճառականական և Բարեկամական դաշնագրութիւնը

կրհաստատուելի երեսփոխանական ժողովէն:

» **Հիւս. Գեւմ.** Կիյեօմ Կայսրն՝ Ռուսիոյ Կայսեր հաղորդելով խաղաղութեան նախապայմանաց որոշումն ու ստորագրութիւնը՝ կը նշմարէ նաև թէ պատերազմին առաւելևս չընդհանրանալոյն իսկ պատճառ եղած է նոյն ինքն Ալէքսանդր, և ասոր համար մասնաւոր շնորհակալութիւն կը մատուցանէ:

Մարտ.

1. **Ֆռանգա.** Պօրտօի մէջ Երեսփոխանական ժողովն իւր 546 (ընդդէմ 107) քուէովն հաւանութիւն կը տայ Ֆռանգօ Իրուսիական պատերազմի խաղաղութեան նախապայմանաց: Այս առթիւ Երեսփոխանական ժողովն ամբողջապէս՝ անիծիւք, բանադրանօք, անաթէմայիւք և ցասամբ կը վճռէ Նախօլէօն Պօնափառթին ու նորա գերդաստանի գահիրկկեցութիւնը՝ Ֆռանսայի կրած ամեն թշուառութիւնքը նորա պատասխանատուութեան ներքև ձգելով:

» Փարիզու Ազգային զինուորներէն զունդ մի՝ Թնդանօթից մեծ մասը իւր ձեռքն անցունելով՝ Մօն-Մարդը ու Պէլ-Վիլ անուն բարձանց վերայ կը զետեղէ զանոնք՝ Գերմանական բանակին Փարիզու մէջ մըտնելն արգիլելոյ պատրուակաւ:

» Գերմանական բանակէն բանի մի զունդ Փարիզ բաղաքին մէջ կը մտնեն և զօրահանդէս մի կը ներկայացնեն Լօն-Շանի վերայ ի ներկայութեան Կիյեօմ Կայսեր:

2. Ժիւլ Սիմօն՝ Արտաքին գործոց պաշտօնատարն՝ Նախօլէօն Պօնափառթի և նորա գերդաստանին յաւիտենական անկումը յայտագրով մի կը հաղորդէ Ֆռանսային բոլոր Գաւառաց, պատասխանատու կացուցանելով զՆախօլէօն՝ Ֆռանսայի վերայ եղած արշաւանաց ու անկէ ծագած բոլոր աղետիցն ու երկրին ճնշեալ ու հատուածեալ վիճակին:

3. **Ռուսիա.** Անցեալ Նոյեմբեր 8/20ին տրուած Կայսերական Հրովարտակն(որ Սուրումի սահմանին ստրկաց խնդրոյն կը վերաբերէր) կը հրատարակուի և այս առթիւ Կովկասեան զաւառաց մէջի ստրկութիւնն ալ բոլորովին կը ջնջուի: — Կեցցէ Ալէքսանդր Երկրորդ, և Բիւր կէցցէ. Եւ յիրաւի, սորա Գահակալութենէն ի վեր Ռուսիոյ մէջ եղած յառաջադիմական արարքն սքանչանաց արժանի են. բայց և այնպէս Ռուսիոյ պատուական ժողովուրդն ապերախտ չը պիտի գտնուի, և այս յառաջադէմ սկզբնաւորութիւնը օրհնութեամբ պիտի յիշատակէ իւր պատմութեան մէջ —:

4. **Զինաստան.** Կառավարութիւնն Եւրոպիոյ արտաքին գործոց Պաշտօնէից կը ծանուցանէ թէ Զինաստանցւոց ու Եւրոպացւոց հաղորդակցութենէն առաջ եկած աղետից վերջ մի տալոյ համար առաջին զիտելոյ խնդիրն այն է, որ Երկրի կրօնքին հակառակ բարոզներ չը տրուին և ամեն բարոզիչ (ի բաց առեալ ծովեզերեայ բաղաբաց մէջ գտնուողներն) իբրև չինացի հպատակ՝ Երկրին օրինաց հնազանդին: — Ասել է թէ ատելութեանց սկզբնապատճառքն այն անձինք են եղեր, որք իւրեանց Հռովմի մէջ կատարուած ամենատկար քուէհամարէն ալ չամաչելով՝ կը յանդգնին նաև Զինաստան երթալ՝ բնակչաց հոգիներն ազատելոյ պատրուակաւ, և այսպէս՝ փոխանակ սիրոյ և խաղաղութեան Վարդապետ լինելոյ՝ Տիեզերաց մէջ խռովութեան և բսութեան առաջնորդ կը հանդիսանան: —

6. **Հիւս. Գերմ.** Գահագուրկն Նափօլէօն Պանսիաթ՝ Ֆրանսայի Երեսփոխանական ժողովոյն ամսոյս մէկի վճռոյն ղէմ բողոք բառնալով՝ երկար բարակ ճողոմարանութիւն կընէ: — Լօստօնի մէջ վայրենի մի տեսած եմ և մտքիս այնչափ լաւ տպաւորուած է նորա ղէմբը, որ խղճի մտօք կրնամ հաստատել թէ Նափօլէօնի ղէմբէն

աւելի ամօթխածութիւն կը կրէր: Էն՝. գուցէ այնպիսի սեկերես վայրենիք ալ գտնուին, Նափօլէօնի չափ անձիրու չկարմրող, զորս ոչ տեսած և ոչ տեսնելիք ունիմ: —

7. **Ֆուսուս.** Կիյեօմ Կայսր կը մեկնի Վերսալէն և կը ժամանէ ի Ֆէռիէս.

» **Սմբիգա.** Փէրուի մէջ արտաքոյ կարգի հեղեղը կը պատահի և երկամուղիներն ամբողջապէս վնասելէ յետոյ՝ Հուսի բաղաբը բոլորովին հիմնայատակ կընէ, և Լամպայէք բաղաբն ալ (20,000 բնակչօք) կը բշէ կը տանի միայն երեք տուն կանգուն ձգելով:

9. **Հիւս. Գերմ.** Պիսմարք Ֆէռիէսէն կը մեկնի և կը ժամանէ ի Պէռլին:

10. **Ֆուսուս.** Երեսփոխանական ժողովն որոշում կը տայ Պօստօէն ի Վէրսալ և ոչ ի Փարիզ փոխադրուելոյ: — Ոմանց կարծիքն այն է թէ այս որոշումն եղաւ սկզբնապատճառ այն ամենայն աղէտից զորս բովմուններն առիթ գտան հասուցանելոյ ի վերայ բաղաբին Փարիզու: —

» **Միաց. Նախ.** Կրանթ Նախագահն Կիյեօմայ Կայսր անուանիլն իմանալով Պարոն Ժէրօլ Բրուսիացի ղեսպանէն՝ անոր պատասխան կը տայ, ասելով թէ՛ Գերմանացիք ալ Միացեալ Նահանգաց ժողովրդ-

եան պէս մեծամեծ զոհողութեամբ իւրեանց ազատութիւնը ձեռք բերած լինելնուն համար՝ ամենամեծ համակրութեամբ ուրախակցութիւն կը յայտնէ նոր եղելութեան վերայ:—Միայն սա տարբերութեամբ, որ Միացեալ Նահանգցիք՝ ի հպատակութենէ ազատ բաղաբացի եղան, իսկ Գերմանացիք զինուորական կառավարութեան մի հպատակեցան — :

13. **Միաց. Նահ.** Երեսփոխանական ժողովոյն մէջ՝ Ադի, Թէյի և Աժուխի մտից վերաբերեալ տրոց խնդիրը կը յուզուի և բուէի վճռով նոցա տուրբը կը շնջուի :

» **Հիւս. Գերմ.** Գերմանացի Թագաւորը և Իշխանք իւրեանց երկիրները կը դառնան, նոյնպէս Կիյեօմ կայսր կը մեկնի Ֆէռիէէն և կը ժամանէ ի Նանսի :

» **Անգլիա.** Լօնտօնի Դեսպանական ժողովն՝ հետն ունենալով Ֆրանսայի դեսպանը՝ կտորագրէ Սեաւ ծովու և Տանուպի չէզոքութեան դաշնագիրը :

17. **Հիւս. Գերմ.** Կիյեօմ կայսր Նանսիէն կը մեկնի, և Ֆրանքֆորդ, Կօթա ու Վէյմար հանդիպելով կը ժամանէ ի Պէռլին՝ Գահաժառանգ իշխանին հետ, ուր և սմենափառաւոր ընդունելութիւն կը գտնէ:

18. **Ֆրանսա.** Կառավարութիւնն իւր

շանից ի դերև ելնելը տեսնելով՝ փորձ մի ընել կուզէ Մօն Մարդի բարձունքն հանաւած թնդանօթները զինու զօրութեամբ ազգային զօրաց ձեռքէն խլելոյ համար : Այս փորձը չի յաջողիր և յարձակումն ընող զինուորաց մեծ մասը կը միանայ ազգայնոց հետ : Վինօ զօրապետն ալ զայս տեսնելով՝ կը պարտաւորի Սէն գետի ձախակողմեան եզերքն ապաստանիլ : Ապստամբը կը ձերբակալեն՝ Շանզի, Լըքօնթ և Թօմա զօրապետները՝ և Շանզին թողով միւս երկուքն հրացանի կը բռնեն :

» **Ռուսիա.** Ալէքսանդր Կայսրն՝ Հիւսիսային Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Աւստրօ-Հունկարիոյ, Ռուսիոյ, Իտալիոյ. Ֆրանսայի և Թուրքիոյ մէջ՝ Սեաւ ծովու և Տանուպի վերաբերեալ դաշնագիրն՝ իբրև յաւելուած 1856 ի դաշնագրոյն՝ կը վաւերացնէ :

» **Հիւս. Գերմ.** Ռուսիոյ Կայսեր կողմանէ շնորհաւորութեան գացող պատգամաւորք իւրեանց առաջնորդ ունենալով զՎոանճէլ զօրապետն՝ կը ժամանեն ի Պէռլին և կը ներկայանան Կիյեօմ կայսեր :

19. **Ֆրանսա.** Փարիզու ապստամբութեան առժամանակեայ ժողովն (որ 37 անգամներէ կը բաղկանայ) Վինօ զօրապետի փախուստն առիթ բռնելով՝ Կառավարու-

Թիւնը խոյս տուած կը համարի և յայտարարուծեամբ ժողովուրդն ընտրուծեան կը հրաւիրէ, խոստանալով նմա՝ օրինաւոր Հանրապետուծիւն մի հիմնել. բաց ի յայսմանէ՝ պարտամուրհակաց ու փոխանակագրոց պայմանաժամն ամիս մի ևս կ'երկարէ:

» **Հիւս. Գեւմ.** Նափօլէօն ՊոնափառԹ կը մեկնի Վիլհէլմսհոհէյէն Անգլիա երթալոյ համար: — Այս ալ գրելու բան էր հիմա: Եւ մի՞թէ աշխարհիս մէջ բարոյապէս կորսուած մարդիկն յիշատակելոյ պատիժն ալ խեղճ Հայոցս մնաց — :

20. **Անգլիա.** Նափօլէօն ՊոնափառԹ Տուվր կը ժամանէ և անտի Զիզլէհըրսդ կ'ուղևորի, ուր Մատամէօժէնի ՊոնափառԹ կը բնակէր 1870 Սեպտեմբեր 4 էն ի վեր:

21. **Հիւս. Գեւմ.** Կոմս Պիսմարք Ժառանգական Իշխանուծեան տիտղոսը կընդունի Կիյեօմ կայսրէն: — Ըսել է որ Պիսմարքի սերունդն իւր իշխանուծեան Տոնախմբուծիւնը Հայոցս Ամանորոյն պիտի կատարէ, զոր կը տօնեմք ամեն տարի յ 9/21 Մարտի: Եթէ Պիսմարք Իշխան՝ մեր Բնական արեւմուտք տօնէ, մեք ալ իրեն Իշխանուծեան Ծնունդը մի և նոյն աւուր մէջ կը տօնեմք փոխադարձաբար — :

» Փարիզի մէջ ծագած խռովուծեան

պատճառաւ՝ գերեցեալ Ֆուանսըզ զինուորաց մեկնիլը կարգիլուի Գերմանական կառավարուծեան կողմանէ:

22. **Աւստրիա.** Փէրուի, Կուաթէմալայի և Քիլիոյ կառավարուծեանց հետ եղած Բարեկամական և Վաճառականական դաշնագրուծիւնը կը հաստատուի Երեսփոխանական ժողովէն:

23. **Անգլիա.** Թիէն-Զինի սպաննուծեանց լուրը կը բացատրուի Փառլամէնթի մէջ և որոշումն կը տրուի որ Զինաստանի կառավարուծեան հետ առաւել ևս խստուծեամբ խօսուի:

26. **Ֆուանսա.** Քօմիւններուն առաջարկած ընտրուծիւնը կը կատարուի առանց Փարիզեցոց մեծագոյն մասի մասնակցուծեան: Ընտրեալներուն մէջէն ծանօթ անձինք ասոնք են. Աստի, Տէլէքլիւզ, Ֆլօրանս, Փիա և Պլանքի: — Ամենքն ալ իրարմէ կարմիր համարուած — :

31. **Հելլադա.** Երեսփոխանական ժողովն որոշումն կըտայ ազատուծեան յիսներորդ տարին տօնելոյ և 1821 ին Կոստանդնուպօլսոյ մէջ ի մահ դատապարտուած Իրիզորիոս Պատրիարքին ոսկերքն Օտեսայէն բերել պալոյ:

Ապրիլ .

2. **Ֆռանցատ.** Փարիզի ապստամբք ու Վերսայլի զինուորք իրարու դէմ կը պատերազմին և Մօն-Վալէնտինի բերդը Վերսայլի բանակին ձեռք կանցնի:

3 » Փարիզի ապստամբք Մօն-Վալէնտինին ու Շամբլյեօնի մէջտեղ կը պատերազմին. Ֆլուան կը մեռնի և ապըստամբք Վերսայլի վերայ կ'արշաւեն, բայց ներս չեն կրնար մտնել ու յետո կընկրկին. այս պատերազմը կը տեւէ մինչ ի 6 Ապրիլ, որ նոյն աւուր մէջ Փարիզի արքեպիսկոպոսն ալ Գօմիւններէն կը ձերբակալի:

7. » Վերսայլի զինուորք սաստիկ յարձակումն կընեն Նէօյլի վերայ: Մօն-Վալէնտինի բերդին ու Փօռթ-Մայէօյի Թընդանօթներն իրարու դէմ անդադար կ'որոտան:

10. **Միաց. Նահ.** Երեսփոխանական ժողովն ընդհանուր ներողութեան առաջարկութիւնն ընդունելով՝ քաղաքական իրաւունքը կը վերահաստատէ ամեն անոնց, որք Հարաւայնոց ապստամբութեան մասնակցած են ըստ ամենայնի, մինչև անգամ անոնց, որք բաժանման ջուլէ և ստուած են:

13. **Ֆռանցատ.** Գերմանացի զօրաբանակն՝ ընդ հրամանատարութեամբ Ֆապ-

րիզ զօրապետին, Ռուանէն յետո կը դառնայ և Փարիզու մօտ ի Սօսսի կը բանակի:

17. **Իսպիլա.** Ֆլօրէնցայի մէջ Մովային համազգական արուեստահանդէսն այսօր կը բացուի:

19. **Ֆռանցատ.** Մինչև ցայսօր Փարիզու ապստամբաց ու Վերսայլի կառավարութեան բանակներն իրարու դէմ բաղխելով անդադար կը պատերազմին: Մագ-Մահօն մարաշխատն ամսոյս 11 ին հրամանատար կը կարգուի Վերսայլի բանակին, որոյ Թիւն 80,000 ի կը հասնի և որ նորս առաջնորդութեամբ Անիէռի կը տիրէ:

22. » Ալճէնիոյ մէջ ծագած ապստամբութեան լուրը կը հասնի և բոլոր Ֆռանցատն տարակուսանաց ու սասանման մէջ կը ձգէ: Այս բռնի վերայ կ'աւելնայնաև Սէնդէյիէնի, Լիօնի, Լիւսօթի, Դուլուսի և Մարսիլիոյ մէջ ծագած ապստամբական շարժմանց լուրերը, որոց առաջնորդողք Փարիզու ապստամբաց կամակից կը հանդիսանան և սգոյ մէջ կը ձգեն զբոլոր Ֆռանցատ:

27. **Անգլիա.** Վառիկի վերայ (չաքմաբարզ բիպրիթ) նորեկ տրոց խնդիրը ժողովրդեան ականջին հասնելով՝ բազմաթիւ գործաւորք իւրեանց դժգոհութիւնն յայտնելոյ ցոյցեր ըրած էին ամսոյս 23 ին. Կա-

ուսմարումիւնն այս ժողովրդային դժգոհութիւնը նկատողութեան առնելով՝ իւր առժամանակեայ որոշումը յետս կը կոչէ և վառիկի տուրքը հաստատուած կը ջնջուի:

— Որքան խոհեմ կառավարութիւն և ինչ խելօք վարչութիւն: Եւ սակայն՝ որքան որ զգաստ կերևի այս ժողովորդն իւր պահանջմանց մէջ՝ նոյնքան և խիստ է օրինապահութեան մէջ. վասն այնորիկ որ և իցէ խնդրոյն դեռ որոշակի վճիռ չտրուած՝ խնդրոյն և իւր իրաւանց վերայ լնւ մի կը մտածէ և ըստ այնմ ցոյցեր կընէ, բայց և այնպէս վճռական օրէնքն ալ, Ամերիգացւոց նման, կատարելապէս կը յարգէ, և յայսմ մասին Անգլիոյ ժողովուրդն մէկ հատիկ կը համարուի հին աշխարհի մէջ —:

30. **Աւղանիստան.** Եաբուպ Խան Արքայազուն Իշխանն իւր Հօրմէն կը յաղթուի Հէրաղի մօտ:

Մայիս.

7. **Միաց. Նահ.** Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգաց կողմանէ՝ լիակատար իշխանութիւն ունեցող դեսպանաց մէջ՝ Ալպամայի խնդրոյն վերաբերեալ պայմանագրութիւն մի ստորագրուելով՝ հինգ անդամէ բաղկացեալ քննիչ միանգամայն վճռատու յանձնա-

ժողովոյ մ'ընտրութեան սկզբունքը կընդունուի: Վերոյիշեալ հինգ անդամք պիտի ընտրուին՝ Անգլիոյ, Իտալիոյ, Զուիցէրայի, Պապիլիոյ և Միացեալ Նահանգաց կողմանէ:

8. **Ֆռանսա.** Պ. Թիէրո՝ պաշտօնական յայտարարութեամբ՝ խորատ կը տայ Փարիզու ժողովրդեան որ փորձ մի ընեն բոմիւններու տիրապետութենէն ազատելոյ համար: Բօմիւնք այս յայտարարութիւնն առիթ բռնելով՝ Փարիզու մէջ Թիէրոն ունեցած ընդարձակ և զեղեցիկ ապարանքը կը բանդեն:

9. » Փարիզու ապստամբք Իսիյի բերդը կը ձգեն և Վէրսայլի բանակն անոր կը տիրէ:

10. **Հիւս. Գերմ.** Ֆրանսայի և Գերմանիոյ մէջ՝ խաղաղութեան վերջնական դաշնագիրը կըստորագրուի յերկոցունց կողմանց ի Ֆրանքֆորդ: Ստորագրողք են՝ Պիսմարք Գերմանիոյ՝ և Ժիւլ Ֆալո ու Փուլէ Գէոթիյէ Ֆրանսայի կողմանէ: Դաշնադրութեան պայմանքն են, Ֆրանսան՝ Ալզասի գաւառն ամբողջապէս՝ և Լօռէնի գաւառին մէկ մասը (Մէջ բաղաբաւ հանդերձ) կը թողու Գերմանական կայսրութեան. միմիայն Պէլժօն բերդապատ քաղաքն իրեն

պահելոյ պայմանաւ : Բաց ի սոցանէ՛
Ֆոանսա կը պարտաւորի 5,000,000,000
(հինգ միլիառ) ֆոանքի պատերազմական
տուգանք վճարել երեք տարւոյ միջոցի մէջ.
Գերմանացի զօրքն յիշեալ միջոցին վճար-
եալ զուարացն համեմատ՝ հետզհետէ
քաշուելով՝ ամբողջ վճարման հետ իրենք
ալ բոլորովին պիտի անհետանան :

12. **Ռուսիա.** Սուլթան Ապտիւլ Ազիզի
կողմանէ՛ Ռուսաց կայսեր տրուելիք Օսմա-
նիէ Նեանր-գիլլանը կը ներկայացուի Կայ-
սեր՝ Օսմանեան ղեսպան Րիւսթէմ Պէյի և
նոյն նշանը տանող Խորասանճեան Յովհան-
նէս Էֆէնտիի ձեռամբ՝ ի պալատան Փէ-
ժերպուրկի : Կայսրն հանդիսաւոր կերպիւ
կ'ընդունի զայն և պատուական մատանի
մի կը շնորհէ Խորասանճեան Յ. Էֆէնտի-
ին ի նշան գոհունակութեան :

16. **Ֆոանսա.** Փարիզու ապստամբք՝
արտագոյ կարգի հանդիսիւ՝ Վանտօմի հրա-
պարակին մէջ կեցող Նափօլէոնի առաջնոյ
հնազնատես պղնձեայ սիւնը վար առնելով
կը քանդեն ի վրէժխնդրութիւն Պանսփառ-
դեան գերդաստանի :

18. » Երեսփոխանական ժողովն ամսոյս
10 ին Ֆոանքֆօրդի մէջ ստորագրեալ վերջ-
նական դաշնագրոյն պարունակութիւնն ըն-

դունելով՝ 440 (ընդդէմ 98) բուէիւք կը
հաստատէ զայն, վերստին յիշելով այն՝
Մարտի մէկի քաղաքական անէժքն, անա-
ժէմայն ու յիշոցներն ընդդէմ Նափօլէոնի
և նորա Գերդաստանին :

19. » Փարիզու ապստամբք՝ Երրորդու-
Յեան եկեղեցոյ բոլոր արժամեղէն ու ոս-
կեղէն զարդերն ու զանձը յաւարի առնելով՝
որոշումն կը տան նոյն ընթացքը շարունա-
կել նաև բոլոր եկեղեցեաց դէմ, և յետ այնու-
րիկ փակել նոցա դռները :

20. **Մանրիզա.** Կուսմէմալայի մէջ՝
ամսոյս սկիզբէն ի վեր ապստամբութիւն
կը ծագի, որ հետզհետէ տարածուելով
Էսքուիանձլա քաղաքին կը ախրէ :

» » Սան Մալվատօրի կառավարութիւնն
Մարտի սկիզբէն ի վեր պատերազմհրատա-
րակելով ընդդէմ Հոնտուրացւոց, իւր զին-
ուորաց քայլ կը տայ և այս երկու երկրին
բանակներն Սան Միկէլի մօտ կը հակադասին :

21. **Ֆոանսա.** Վէրսայլի կառավա-
րութեան բանակն ապստամբաց յուսահատ
ու սարսափելի ընդդիմութիւնը յաղթելով՝
Սէն Բլուշի դռնէն Փարիզ կը մտնէ, ժամը
4 ին (պլա Թուրքա 8¹/₂). Ապստամբք՝ ա-
ռաւել ևս զայրացեալ կըսկսին փէրօլով
հրկիզել՝ Թիւլլերօլի, ՕՐէլ տը Վիլի,

լուսի, Լէժիօն տ'Օնէտի, Փալէ Ռօայեալի և պաշտօնատարաց ժողովատան (Conseil d'Etat) անգնակառոյց շէնքերը :

22. **Սպանիա.** Երեսփոխանաց Հանրապետական մասն առաջարկութիւն կընէ Նորեկ Թագաւորին ընտրութիւնը անվաւէր համարելոյ : Նոյն միջոցին՝ ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մի ներս կը մտնէ և ժողովն իսկ տակն ու վերայ կը լինի :

24. **Ֆուանսա.** Մօն-Մարդը կառավարութեան զինուորաց ձեռք կանցնի : Լիւքսամպուրկի պալատան պարտիզին մէջ Վառօյի մի շտեմարան բռնկելով կը պայթի :

25. **Պէճիգա.** Արտաքին գործոց պաշտօնեայն յայտարարութիւն կընէ, ասելով Թէ՛ Կառավարութիւնն Փարիզու բոմբակները քաղաքական յանցաւորաց կարգէն չհամարելով՝ Պէճիգա մտնողներուն բոլորն ալ պիտի ձերբակալէ : — Պէճիգայի սահմաններէն ներս մտնող քաղաքական յանցաւոր համարուածներն՝ ըստ օրինի երկրին՝ կը պաշտպանուին . և ահա այս մտօք է, որ Արտաքին գործոց պաշտօնեայն Պրզլխնութիւն կընէ, իւր յայտարարութեամբ Այս տեսակ անձանց ամենն ալ քաղաքական Վարդապետներ են և Պապաբանող կրօնաւորաց նման՝ ասոնք ալ հարկին պահան-

ջած ատեն՝ Ելասիխական քաշբուտուրով կը Բաղաքարանեն — :

29. **Ֆուանսա.** Ազգային պատերազմը կը դադարի 30,000 ի մօտ անձինք, ընդ որս կանայք ու խիստ ղեռահաս պատանիք ձերբակալ կը լինին : Միւս կողմանէ՝ Փարիզու Արքեպիսկոպոսն, Պօնժան անուն Բարձրագոյն Ատենի նախագահն ու Տիւնկէ-ռի Աբբայն ուրիշ պատանդ համարուած 63 անձանց հետ հրացանի կը բռնուին բոմբակներէն : Եւ դարձեալ՝ կառավարութեան զինուորքն որի՞ ձեռք որ գէնք կը տեսնեն և որի վերայ որ կասկած կընեն՝ ամենն ալ ձերբակալելէ յետոյ՝ անհամար մարդիկ հրացանի կը բռնեն : — Արիւն, արիւն և դարձեալ արիւն Ոն՛ արդեօք հրքան անմեղ անձինք նահատակեցան . . .

Նափօլէժն ղու , անիծեալ լինիս — :

30. **Սպանիա.** Կառավարութիւնն յայտարարութիւն կընէ, ասելով Թէ՛ Սպանիա չը կրնար իւր Սահմանները գոցել բոմբակներուն դէմ . իսկ Ֆրանսայի պահանջումն, ալ, ըստ դաշնադրութեանց, պիտի յարգէ : Երեսփոխանական ժողովն ալ յիւր կողմանէ կը դատապարտէ բոմբակներուն ընթացքը :

Յունիս .

6. **Սմերիգա.** Պռազիլիոյ կառավա-

րուժիւնն ընդհանուր ժողովոյ որոշման համաձայնելով՝ զերեաց ազատութիւնը կը վճռէ և այս ազատութիւնը եօթը տարւոյ մէջ լրանալոյ և մասնաւոր անձանց (գերեաց տեարց) փնասուց հատուցումն ընելոյ կանոնազրուժիւնը կը վաւերացնէ: — Պռազիլիոյ Կայսրութիւնն Ամերիգայի մէջ զբտնուելուն և Միացեալ Նահանգաց օրինակն ալ աչքին մօտ ունենալուն համար՝ չենք կարող այս խնդիրն ուշ մնացած է չըսել: —

8. **Հիւս. Գերմ.** Ռուսաց Կայսրն Էմս երթալոյ միջոցին՝ Պէուլին կը հանդիպի, Կիյեօմ կայսեր այցելութիւն ընելոյ համար: » **Ֆրանսա.** Ժիւլ Ֆալո շրջաբերական մի կը հանէ և անոր մէջ ապստամբութեան պատճառները նշմարելով՝ հաստատել կ'ուզէ թէ՛ Փարիզու մէջ 30,000 զորժաւորաց հաւաքումն ու նոցա Էնթէռնապիօնալախան սկզբունքն առիթ տուած է անչափ արիւնհեղուժեան: — Մեր կարծիքն այն է թէ Ժիւլ-Ֆալո շատ շտապած է այս խնդրոյն սկզբնապատճառը մատնանիշ ընելոյ. թող Ժիւլ Ֆալոի խաբրը չմնայ. մեք ապագայ պատմութեան պիտի ձգեմք այդ խնդրոյն վճիռը, և առայժմ նորա վճիռն իբր Քանքէզի պիտի նկատեմք: — » Այն առաջարկութիւնն որ եղած էր Օռ-

լէանեան և Պուռպօնեան իշխանաց նկատմամբ՝ թէ չկարենան մտնել ի Ֆուանսայ մինչև որ Սահմանադրութիւնն հիմնովին չհաստատուի, Երեսփոխանական ժողովոյն 429 (ընդդէմ 168) քուէով կը մերժուի: Նոյն ժողովն դարձեալ 484 քուէով՝ Պուռպօնեան զերդաստանի վերայ ծանրացած աքսորման վճիռը կը ջնջէ, հետևաբար 448 (ընդդէմ 113) քուէով՝ Տիւր օ'Օմալ և Ժօանվիլ իշխանաց ընտրելեաց նոր ցանկին մէջ իբրև քաղաքացի՝ անցնելոյ իրաւունքնին կը հաստատէ: — Գալ տարուան Տարեցոյցնիս՝ այս պարկեշտ իշխանաց քուժիւնն ու Ֆուանսայի անդորրութեանն ու պատուոյն հակառակ բռնած ընծացրին պիտի նկարագրէ: —

16. **Ռսալիա.** Սէն Կօծարի երկամուշտոյն խնդիրն երեսփոխանական ժողովոյն կը ներկայանայ և շինութեանն որոշում կը տրուի: — Նախօրէօնի լուսահողի կառավարութիւնն ինչ խնդիրներ չը հանեց այս երկամուշտոյն պատճառաւ և ինչ փորձանք չը հիւսեց Պէլճիգայի գլխոյն: —

18. **Հիւս. Գերմ.** Կերմանական բոլոր կայսրութեան մէջ՝ աղօթք, պաշտամունք և շնորհակալութիւնը կը մատուցուին Աստուծոյ: — Անշուշտ պատերազմի յաջող ելիցն համար պիտի լինի այս: Աղօթից

ձայնը՝ մեր սրտին ու հոգւոյն ալ քաղցրահամբոյր է և նորա էական շնորհքը չենք կարող երբէք ուրանալ. և սակայն կը հաւատամք թէ այն Արարիչն որ շէշտելով պատուիրած է թէ՛ Մի սպանանէ՝ զոհունակութեամբ չի լսեր այս տեսակաղօթից ձայնը, և գուցէ երես ալ դարձունէ, քանզի Աբէլներու արիւնն ի սկզբանէ բողոք բարձած է Արարչին և պիտի բառնայ ցյաւիտեան — :

24. **Անգլիա.** Երեսփոխանական ժողովոյն մէջ Միջերկրական ծովուն ու Պարսից ծոցոյն մէջ յաղորդակցութեան ճանրայ մի բանալոյ նպատակաւ՝ Օովեգերբէն սկսեալ Եփրատայ ցորերն անցնելով մինչ ի Պարսից ծոցոյն եզերքը՝ ներկաժողի մի շինելոյ առաջարկութիւնը նկատողութեան կ'առնուի, և այս խնդիրը քննելոյ համար մասնաժողով մի կ'ազմելոյ որոշուած կը տրուի:

28. **Ֆռանսա.** Առաջարկուած երկուք ու կէս միլեառին փոխառութիւնը վեց ժամու միջոցին չորս ու կէս միլեառի ստորագրութիւն կ'ունենայ, որոյ Փարիզ քաղաքը միայն 2 ու կէս միլեառի կատորագրուի: Այս առթիւ՝ Գանձուց Պաշտօնեայն կը ժանուցանէ Երեսփոխանական ժողովոյն թէ՛ այս արդեանց միջոցաւ, Պատերազմական տուգանաց վճարքը ժամանակէն առաջ

կրնայ ի գործ դրուիլ և Գերմանացի զօրաց մեկնումն շտապել. և այլն:

28. **Հիւս. Վերմ.** Պիսմարք նորեկիշխանն իւր ծառայութեանց փոխարէն Լաւէնպուրկի դքսութեան մէջ կալուած մի կ'ընդունի Կայսրէն: — Շատերն այնպէս կը կարծէին թէ Ալզասի և Լօռէնի Իշխան պիտի կոչուի. հետեւաբար այն կողմերէն շէնքով շնորհքով կայուած մի պիտի սեպհականէ իրեն: Բայց Պիսմարք աւելի հաստատուն համարած կ'երևի Հօլշտէյնի մօտերը հաստատուիլ՝ բան թէ Ֆռանսայի Վառօղարանաց քով բնակիլ . . . — :

ՊՍՏԵՐՍՁՄ

ՖՐԱՆՔՕ-ԲՐՈՒՍԻԱԿԱՆ

Շար. եւ Վերջ (!)

Հոկտեմբեր 1870

28. **Ֆռանսա.** Փարիզեցիք քաղքին հիւսիսային կողմը կը յարձակին և Պուրժիւղաքաղաքը Գերմանացւոց ձեռքէ կը խլեն: Նոյն աւուր մէջ Փարիզու մէջ կը

(1) Տե՛ս Արամեան Տարեցոյց 1872, էջ 184:

հրատարակուի թէ Գարիպալտի զօրապետն ի Դուր ժամանած է ամսոյ 9 ին :

30. **Ֆռանաւ.** Գերմանացիք դարձեալ կը յարձակին ֆրանսզներուն վերայ և Պուրժի վերստին կը տիրեն :

» » Պ. Թիէա՝ Անդլիոյ, Ռուսիոյ, Աւստրո-Հոնկարիոյ և Իտալիոյ կառավարութեանց ըրած այցելութենէն զառնալով կը ժամանէ ի Վէրսայ, Պիսմարքի հետ զինադադարման բանախօսութիւնն ընելոյ համար : Նոյն երեկոյին կը ժամանէ նաև ի Փարիզ :

31. » Պէյէն զօրապետ Տիժօն քաղաքը կը զրաւէ :

Նոյեմբեր .

2. **Ֆռանաւ.** Գերմանացիք կսկսին Մօրտիէի ու Նէօֆ-Պոիզաքի բերդերը ումբակոծել : Դուրի կառավարութիւնն հրաման կընէ զօրաժողով մի ևս ընել՝ առաւելագոյն թուով : Գերմանացիք կը սկսին պաշարել զՊէլֆօն :

6. » Զինադադարման վերաբերեալ խընդիրն՝ (որ լուծուած կը համարուէր) Փարիզի մէջ պաշարք առնուիլը Պիսմարքի կողմանէ մերժուելոյն պատճառաւ՝ չի յաջողիր և Թիէն կը վերադառնայ :

7. **Ֆռանաւ.** Մօրդիէյի բերդին պաշարն հատնելով Ֆրանսզներն անձնատուր կը լինին Գերմանացւոց. և այն, սաստիկ ումբակոծուելէ յետոյ .

8. » Վէրտէօն բերդապատ քաղաքն անձնատուր կը լինի Գերմանացւոց : Լօտի բանակն Օռլէանի կը մօտենայ և Վօն Տէն Դանն Գերմանացի զօրապետն անկէ կը քաշուի իւր բանակաւն :

» » Փարիզու բերդերէն սաստիկ ումբեր կը տեղան Պուլժի վերայ ուր Գերմանացիք չարաչար կը կոտորուին :

9. » Դուլմիէուի մօտ Վօն Տէն Դաննի և Ֆրանսացւոց բանակներն սարսափելի ճակատամարտ մի կուտան. Ֆրանսացիք ընդ հրամանատարութեամբ տ՝ Օռլէ տը Փալատինի զօրավարին, բաւական ժամանակ պատերազմելէ յետոյ ճիգ մի ևս կը թափեն և կը վանեն զԳերմանացիս մինչ ի Դուր .

10. » Նէօֆ Պոիզաք բերդաքաղաքն չարաչար ումբակոծուելով և պաշարն հատնելով անձնատուր կը լինի Գերմանացւոց :

11. » Մէքլէմպուրկի մեծ Դուբսն Վօն Տէն Դաննի բանակին հրամանատարութիւնը իւր վերայ կ'առնու, տ՝ Օռլէ զօրապետի բանակին դէմ վերստին և առաւել ևս զօրութեամբ մաքառելոյ նպատակաւ :

15. **Ֆռանս.** Մէքլէմպուրկի դուքսն իւր բանակը դէպ ի յԱրևմուտք կը բշէ :

17. » Ֆռանսայի արևմտեան բանակին մէկ մասը Գերմանացւոց դէմ սաստիկ պատերազմի կը բռնուի Տէօզի մօտ :

18. » Շամօնէօֆի մօտ Ֆռանսզներն ու Գերմանացիք արիւնոռուշտ պատերազմի կընեն բայց և այնպէս ո՛չ մէկ և ո՛չ միւս կողմը կ'ընկրկի :

21. » Գերմանացիք Լա Լուբի և Համի կը տիրեն :

22. » Մէքլէմպուրկի Դուքսն Նօժանի կը տիրէ: Գերմանացիք Թիօնվիլը կ'ոմարակոծեն :

23. Պէլֆօռ բոլորովին պաշարուած է :

24. Մանդէօֆըլ զօրավարին ու Ֆռանսայի հիւսիսային բանակները զիրար կը զարնեն, նախ Բէզնըլի և ապա Մէզիէռի մօտ: Թիօնվիլ անձնատուր կը լինի: Լատօնի և Մէզիէռի մօտ Լօառի բանակին աջ թեւին ու Մէքլէմպուրկի զքսոյն ամբողջ բանակին մէջ ահռելի պատերազմ կը լինի և Ֆռանսըզներն հետզհետէ օգնութեան հասնող գերմանական նորանոր զնդերուն առջև նուազելով Օուլէանի անտառին մէջ կը քաշուին:

26. » Ֆէռ ամրապատ քաղաքը բաւական ատենէ ի վեր ոմարակոծուելէ յետոյ անձնատուր կը լինի Գերմանացի բանակին:

27. **Ֆռանսա.** Գերմանացիք Ամիէն քաղաքին վերայ բազմութեամբ կը յարձակին, Ֆռանսզները սաստկապէս կը դիմադրեն, բայց յարձակումներն հետզհետէ կը նորոգուին և ֆռանսըզի փոքրիկ բանակն յետս ընկրկելով քաղքի բերդին մէջ կ'ամրանայ:

28. » Փարիզու զօրաց մէկ մասը Ավրօն լեռան բարձունքը կ'ելնէ և այն տեղ կ'ամրանայ :

29. » Փարիզու զօրքը քաղաքէն դուրս ելնելով Գերմանացւոց վերայ կը յարձակի: Այս երկու բանակոց իրարու վերայ յարձակուած ու մարտնչած ատենին մէջ՝ Փարիզեցւոց միւս մասը շարժական կամուրջներ կը զետեղեն՝ Մէն գետոյն միւս կողմն անցնելոյ համար, որք հետևեալ աւուր յարձակման մեծաւ մասամբ կը նպաստեն:

30. » Փարիզու զօրքն առաւել ևս բազմութեամբ վերստին կը յարձակի Գերմանացւոց վերայ և հետզհետէ կը յառաջանայ ամենասաստիկ և անհնար քաղխմամբ ու կը ստիպէ զգերմանացիս յետս ընկրկիլ, հալածելով զանոնք Պրիէն և Շամբինիէն :

Ինկեսմբեր .

1. **Ֆռանսա.** Փարիզու զինուորաց մէկ մասը Պրիի և Շամբինի կայքն ու հրետանը գրաւելէ յետոյ, լաւ մի կը զետեղուի :

1. **Ֆռանսա**. Գերմանացիք Մանտօֆրի բանակաւ դէպ ի Ռուան կ'արշաւեն:

2. » Գերմանացիք առաւելագոյն բազմութեամբ վերստին կը յարձակին Պրիի և Շամբինիի զրից վերայ և սաստիկ ընդդիմութենէն կատիպուին յետս ընկրկիլ:

» » Օռլէանի մօտ պատերազմի սկիզբն կը լինի Ֆոէտէռիկ Շառլի և տ'Օռէլի բանակաց մէջ:

3. » Արիւնըռուշտ պատերազմունք անդադար կը շարունակին Օռլէանի մօտ և Լօառի բանակն յՕռլէան կը բաշուի:

4. » Դարձեալ պատերազմունք կը շարունակին Օռլէանի մօտ և Ֆռանսըզները կատիպուին Լօառ գետին երկու կողմը բաշուիլ և այս կը լինի Լօառի բանակին երկուքի բաժնուելուն սկիզբը, որոց մին՝ ընդ հրամանատարութեամբ Պուրպարի զօրապետին Արեւելեան, և մյուսն՝ ընդ հրամանատարութեամբ Շանզի զօրապետին՝ Արեւմբսեան անունը կառնու:

5. » Գերմանացիք Օռլէան քաղաքը կը գրաւեն:

» » Դուրի կառավարութիւնն կը փոխադրուի ի Պօստօ:

6. « Գերմանացիք Ռուան քաղաքի վերայ դարձեալ կը յարձակին և գրաւեն զայն:

8. **Ֆռանսա** Մէքլէմպուրկի մեծ դքսոյն բանակը Շանզիի բանակին դէմ պատերազմելով կը յաղթէ զայն ի Պօնժան:

9. » Գերմանացիք Տիէլիի վերայ կը յարձակին ու կը գրաւեն զայն:

10. » Շանզիյի բանակն յետ սաստիկ պատերազմի կը նահանջէ և կը բաշուի ի Վանտօմ:

12. » Ֆայցպուրկ քաղաքն անձնատուր կը լինի Գերմանացոց:

» » Գերմանացիք կը սկսին Մօնմէտի բերդապատ քաղաքը ուժակոծել:

13. » Մօնմէտի քաղաքն անձնատուր կը լինի:

15. » Լօառի եզերաց վերայ սաստիկ պատերազմ կը լինի Ֆոէտէռիկ Շառլի և Շանզիյի բանակաց մէջ, և Ֆռանսըզները կը նահանջեն դէպ ի Մանշ:

16. » Ֆոէտէռիկ Շառլի բանակը կը մտնէ ի Վանտօմ:

18. » Նիւիտի մօտ սաստիկ պատերազմ կը լինի և երկու կողմն անպարտելի կը մնան:

21. » Փարիզու զօրքն դարձեալ դուրս կը յարձակի և Գերմանացոց շրժայն ճեղքել անցնելոյ համար սաստիկ պատերազմներ կը լինի ամէն կողմ և ընդհանուր կայից դէմ. և հետզհետէ առաւել ևս մերձե-

նալով արիւնը ու շտ ընդդիմութիւն և կոտորած կը լինի երկու թշնամեաց մէջ :

23. **Ֆռանց** Փօն-Նէօյլի կողմն երկուց թշնամեաց մէջ երկարատեւ պատերազմ ու մեծ կոտորած կը լինի :

27. » Վանտօմի մօտ Մուծօառի և Շառդոի պատերազմներ կը լինին , որոնք մեծ կոտորած կը պատճառեն թէ ֆռանսացուց և թէ Գերմանացուց :

» » Գերմանացիք կը սկսին ուժակոծել զՓարիզ և Ավրօն անուն ամրապատ լեռը :

28. » Լօնկ Փռէի մօտ երկու թշնամիք դարձեալ կը պատերազմին , և երկու կողմ անպարտելի մնալով կը դադրին : Գերմանացիք զինադադարում կը խնդրեն իւրեանց անկելոց դիակները թաղելոյ համար :

29. » Գերմանացիք Ավրօն լեռան վերայ բանիցս կըյարձակին և վերջապէս կը յաջողին զրաւել զայն :

31. » Վանտօմի մօտ դարձեալ մեծ պատերազմ կը լինի :

» » Նորմանտլոյ մէջ՝ Գերմանացիք ամենամեծ յարձակամար կը ուժակոծեն Ռօպէռը Տիսպլը անուն բերդը և կը զրաւեն զայն :

Յունվար 1871.

2. **Ֆռանց**. Մէզիէն բաղաբն վեր-

ջապէս անձնատուր կը լինի Գերմանացուց :

2. **Ֆռանց**. Գերմանացիք կը սկսին ուժակոծել զՓէրօն բաղաբ :

3. » Պարիսի մէջ պատերազմ կը լինի և կը տեւէ մինչ ի հետեւեալ օր :

5. Գերմանացիք կը սկսին Փարիզու հարաւակողմեան բերդերը վերստին ուժակոծել , որք արդէն 25,000 էն աւելի ուումը ընդունած էին :

6. » Գերմանացիք Շանզլիի բանակին դէմ կը պատերազմին , և այս արիւնամարտի պատերազմը վեց օր կը տեւէ անդադար : Գերմանացիք հետզհետէ օգնական զօրք կընդունին , իսկ Ֆռանսըզներն առանց օգնութեան և պաշարի կը նուաղին և յետս ընկրկելով Մանսի կողմը կը քաշուին :

8. » Գերմանացիք երեկուրնէ կը սկսին ընդհանուր կերպիւ ուժակոծել զՓարիզ ամենայն սաստկութեամբ :

9. » Պուրպաքի զօրապետին բանակը դէպ իՊէլֆօս արշաւած ատեն Վիլէոսէքսէլի մօտ Գերմանական Վէռտէո զօրապետի բանակին կը հանդիպի և այն տեղ ճակատամարտ մի տեղի կուեննայ .

Այս դէպքը Պուրպաքիի բանակը ճամբէն կը շղեցընէ :

» » Փէրօն բաղաբն անձնատուր կը լի-

նի Գերմանացւոց : Գալիպառտի կը ժամանէ ի Տիժօն :

10. **Ֆռանսա** . Փարիզի զօրքը դարձեալ դուրս կը յարձակի և այս յարձակմունքն որ Գլամառի , Մէօտօնի և Պուռօի վերայ կուղղուին , երեք օր կը շարունակին անդադար :

15 » Փարիզու մէջ Գերմանացւոց ուռմբերէն մեռնող անմեղ մանկանց Յաղման հանգէսը կը կատարի յաւիտենական ոգով :

18. » Պէլժօռի մօտ՝ Լիսէն գետի եզերաց վերայ Պուրպաքիյի և Վէռտէռի բանակներն ամսոյս 15 էն ի վեր անընդհատ կը պատերազմին : Ֆռանսացիներն հետզհետէ կը յարձակին Գերմանացւոց վերայ , բայց նոցա նախապատրաստած կայից ու զրից առաւելութենէն միշտ յետս կ'ընկրկին և վերջապէս կը բաշուին ի Պրզանսօն :

19. » Փարիզու զինուորքը ամենամեծ յարձակում մի ևս կընեն ու մինչև Վէրսայլի դռներուն կը հասնին պատերազմաւ :

Նոյն աւուր մէջ Ֆռանսայի հիւսիսային բանակն Սէն-Քէնդէնի մօտ Գերմանացի բանակաց դէմ պատերազմի կը բռնուի և երկար ատեն մաքառելէ յետոյ վերջապէս յետս կ'ընկրկի :

21. » Գերմանացիք կը շարունակեն իւր-

եանց ուժակոծուծիւնը Փարիզու վերայ և առաւել ևս սաստկացնելով՝ կը սկսին նաև ուժակոծել զՍէն-Տընի :

25. **Ֆռանսա** . Վէրսայլի մէջ Ժիւլ Ֆալո և Պիսմարք կը սկսին զինադադարման խնդրոյն վերայ խօսակցիլ :

25. » Լօնկվի ամրապատ քաղաքն անձնատուր կը լինի Գերմանացւոց :

27. » Փարիզու ուժակոծուծիւնը բոլորովին կը դադարի :

28. » Փարիզու անձնատուրուժեան պայմանները (4 ամիս 12 օր պաշարեալ մնալէ յետոյ) կը ստորագրուին :

Փարիզու ուժակոծուծեան զոհերուն թիւն է 383. Այսինքն, 107 մեռեալ և 276 վիրաւորեալ : Մեռեալներուն մէջ կան, 31 Տղայ 23 կին մարդ և 53 այր մարդ : Վիրաւորեալներուն մէջ կան, 36 Տղայ. 92 կին մարդ և 148 այր մարդ :

29. » Երկու պատերազմ ևս կը լինի Տամպագուրի և Շաֆոայի մօտերը՝ Գերմանացւոց ու Ֆռանսացւոց մէջ՝ և պարտութիւնն անորոշ մնալով՝ Ֆռանսացիներն ի Փօնդառլի կը բաշուին : — Այս եղաւ Ֆռանսօ Բուսիական վերջին պատերազմն. ուր երկոցունց կողմանց անկելոց համար կրնամք ասել թէ ի նանիր նահատակեցան, և այն

Մեծին Ֆրէտէրիկին տարեկից Ֆուանսերէն առական յիշելով (1) կը յարեմք թէ՛ ասոր կը-սեն (travailler pour le Roi de Prusse) Աշխատիլ վասն Թագաւորին Բրուսիոյ :

Փեհրվար .

16 յ Պէլֆորը պաշտպանող զինուորը ընդդիմադրուածնէ կը դադարին, և զինուորական պատուով անկէ դուրս կ'ելնեն :

ՎԵՐՁ

(1) Մեծն Ֆրէտէրիկ ծայրայեղ խնայողութեամբ այնչափ կծոտ հանդիսացաւ որ պալատան համար հաւկիթներուն անգամ դրամ չի վճարելոյ նպատակաւ բազմաթիւ հաւեր գնեց ու ծառերու մէջ փակեց և սկսաւ ամէն առաւօտ ինքը թուել հաւկիթաց որքանուծիւնը . ուզեց նաև անոնց մէկ մասը ծախու հանել : Այս կծոտ բնաւորութեամբ շատ անգամ գծուծ հաշիւներով՝ գործաւորաց աշխատութեան գները կը գեղշէր և կամ անվճար կը թողուր անոնց աշխատութիւնը , որք կամ անգեղ ընդունել կուզէին իւրեանց պահանջը և կամ իսպառ հրաժարելով այս ատուութեամբ կը մխիթարուէին :
J'ai travaillé pour le Roi de Prusse.

Այս ատուութեան ճիշդ նշանակութիւնն է ի Հայ Լեզու Բազում աշխատեցայ և ոչինչ կալայ :

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

ԲԱՋԱՍԻՐՏ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾ

Բարեկամ ըսաւ Գրքածախն Գիւղա-ցւոյն , դուն ալ , ամենուն պէս , ինչու Արամեան Տարեցուցէն հատ մը չես առնուր . — Ինչ , պատասխանեց Գիւղացին , Օրացոյցմի Պապայինը չառնեմ ու բերքս կարկըտահարելու առիթ տամ հն . Գնա լիցի . Տանկ վրաս մի գար . . . Անդիստամեան Օրացոյց մի տուր նայիմ , որ ստակդ տամ . . . Եւ հրաժարիիիմ ի Սատանայէ . . .

ԽԱՄԻՆՃԻ ԽՈՂԱՐԱՐ

Չարնր , ըսաւ Էֆէնտին , կերակուր-ներդ հում են . — Պատճառն յայտնի է , պատասխանեց խոհարարն . Երբոր Էֆէն-տուհի Հանըմն անձամբ գնեց ընդեղէնը (զիպզիպաթ) և միսն ալ Պօլիսէն բերել տուաւ , կարծեցի թէ կերակրոց եփն ալ ինք պիտի տար :

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

Ծօ չէս ամաչեր , ըսաւ Մայրն իւր Մանկան , Վրադ գլուխդ նայէ թէ ո՞րչափ ցեխտեր ես . և այդպիսի արատաւոր հագուստով ինչպէս դէմս կելնես . Կորի գնն . Վրաս մի քսուիր : — Մայր , պատասխանեց

Մանկիկն, մեր Կատուիկն յինէ աւելի արատներ ունի իւր վերան. ինչո՞ւ զայն զգուեւելով կը շօյես ու զիս կը վաճնտես :

ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՑ

Ինծի հայէ, ըսաւ Օրացոյցճի Աստեղաբաշխն ժամանակին, ժամանակն ալ մանգաղ ի ձեռին եկաւ ու ծուկ բարև նորա դէմը կեցաւ : Այն ինչ օրն ինչ տեսակ օդ պիտի ընես, հարցուց նմա. — Պայծառ օդ, պատասխանեց ժամանակն. — Բայց ես, ըսաւ, իմ աստղաբաշխական Անսխալխիսմօթաթօս Օրացուցիս մէջ, ժամը վեցէն մինչև յինն կարկուտ նշանակած եմ, և անոր համար կուզեմ որ անպատճառ երթաս այն ատենի պայծառ օդը կարկճի դարձնես. — Ամենայն հիւսնեամբ, պատասխանեց ժամանակն՝ իւր սովորական բժժիծաղովն ու մեկնեցաւ : Նոյն աւուր երեկոյին անսխալ Աստեղաբաշխն իւր տան ապակիներն ամբողջապէս խորտակուած գտաւ. Անիծեալ ժամանակն ալ մանգաղը ձգեց երկու թեւերը մէջքին դրաւ և անսխալ Աստեղաբաշխին վերայ հայեցուածք մի ձգելով բնհրանը կոխեց և խնդալով մարեցաւ...

ԱԻԵԼԻ ԳԻՏՆԱԼՈՒՆ ՎՏԱՆԳԸ

Սպանիոյ Թագաւորին (Ֆիլիպ Բ.) առաջին Գարտուղարն օր մի Պետական խոր-

հրրդարանէն դուրս ելնելէն յետոյ՝ ամուսնոյն ներկայանալով՝ Տիկին, ըսաւ, սընտուկներդ կապէ ու պատրաստուէ որ ճանբու ելնենք, քանզի անմտութեամբս կուահել տուի Թագաւորին թէ ես իրմէ շատ աւելի բան գիտեմ : Կինը հասկըցաւ ու ժպտեցաւ :

— Եթէ այս եղելութիւնն առաջուց մտքերնիս բերէինք, Ծննդեան, Մկրտութեան և Ամուսնութեան Վաւերագրոյն խնդիրը չէինք առաջարկեր այն ատենի Հայոց ազգային Վարչութեան, հետեւաբար՝ իրմէ շատ գիտցող չէինք համարուէր ու Վաւերագիրն ալ ցարդ բարձի թողի չէր մնար : Եւ մեր ալ Սոյ Նորընտիր Կամոզիկոսէն բռնելով մինչև երախայ Գիլիկեցւոյն տարիքը կ'իմանայինք և այս կերպիւ զոնէ Պօլսեցւոց առջև ամօթով չէինք մնար — :

ԱՊԱԳԱՅ ԽՈՍՏԱՅՈՂ ՏՂԵԿՆ

Ի՞նչ դժբաղդութիւն, ըսաւ Մայրն իւր Տղեկին, կարծեմ թէ երբէք կարդալ չըպիտի կարենաս սովորիլ. . Այն կրկնեց Հայրն ալ, Այն. քանզի այս անպիտանն ոչ միայն փառասիրութիւն՝ այլ և ինքնասիրութիւն ըսուած զգացումն անգամ չունի. — Կը սխալիս, Հայր իմ. պատասխանեց Տղայն, երբոր մեծնամ՝ Զի մի պիտի զնեմ և անոր վերայ հեծնալով ամէն Թաղ և ամէն Փո-

զոց պիտի վազեցնեմ զայն ու մարդիկ թնթել տամ . և այն ատեն պիտի տեսնես թէ ամեն Մարդ և Լրագիրք անգամ որքան պիտի խօսին իմ վերայ :

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԱՅ

Սահմանադրութիւնը չկարդացող եւ ընտրելու իրաւունք ունեցող Հայերէն մեծագոյն մաս մի Նոր-Խանի փողոցէն անցած ատեննին՝ այնչափ հաւանած ու զմայլած են եղեր այն՝ ա՛ն քիւ սէծօցւի՛ ֆօֆօ կանչող թուժակի ձայնին և ասուժեանը որ կ'ափսոսան եղեր՝ թէ քնչպէս ընտրելեաց ցանկին մէջ անցընելոյ մոռացած և այնպիսի ճառախօսութիւն ընող թուժակն Ազգային ժողովներու անդամութենէ զրկած են . . .

— Այս նշանաւոր կացութիւնը յոյս կուտայ մեզ թէ յիշեալ քուէարկութեա պապայիւն մէջ՝ զթուժակագոյնսն պիտի ընտրեն — :

Դ Ա Ր Մ Ա Ն Ք

ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ափ մի ծոթրին (զածրին). 60 կոամ մատուտակ (միյան քէօքիւ) մէկ տրամ գազտիկուր (սըզըր տիլի) 4 օխա ջրոյն մէջ եփելու

և առաւօտեան ծոմ բերնով և երեկոյեան կերակուրէն առաջ մէկ գաւաթ խմելու է :
Դ Ա Ն Ա Վ Ո Ղ Կ Տ Ր Ո Ւ Ա Ս Ծ Վ Է Ր Ք

Շուքը չորցած ափ մի առուոյտի ծաղիկ (fleur de melilot) 200 տրամ իւղին մէջ (զէյթին եաղի) դիր որ մնայ և այդ իւղին մէջ թաթխէ կտաւն ու վէրքին վերայ դիր , բայց այդ լաժին ու վէրքին մէջ տեղը առուոյտի տերեւէն քանի մի հատ միշտ դնելով կապէ և օրը մէկ կամ երկու անգամ փոխէ : Այս կերպիւ ամենէն վտանգաւոր վէրքին դարմանը եօթն օրէն աւելի չի տւեր և փորձուած է որ անպատճառ կը բժշկուի :

Ա Յ Ր Ե Տ Ո Ւ Ա Ս Ք

Այրած մարմնոյն մորթը դեռ չուռած՝ այն տեղը քացախով լուալու կամ քացախին մէջ խոթելով լրգցնելու է քանի մի վայրկեան . մէկ քառորդ կամ կէս ժամէն պիտի տեսնես որ ցաւն ալ կը փարատի :

— Այլ դարման . Մարած ածուխն այրած տեղին վերայ եթէ դրուի ցաւը հետզհետէ կը տկարանայ և մէկ ժամէն յետոյ բոլորովին կը փարատի : — Այլ դարման , Տաք ջրէն այրածին համար ուրիշ դեղ ընելու է . Թարմ հաւկթին դեղնուցը ալիւրին , աղին և իւղին հետ խառնելով՝ սպեղանի (մէհլէմ) շինելու և վէրքին վերայ դնելու է :

— Այլ դարման. Ամերիգայի մէջ սովորութիւն եղած է խաշած եղիճի (ըսըրկանօժու) ջրով այրեցուածքը դարմանել: Եղիճի տունկը արմատէն կը խլեն և մանր մանր ճարդելով Ալքօօլի մէջ (սպիրթօ) կը դնեն և կը թողուն զայն բանի մի օր. և այսպէս պատրաստելով՝ պէտք եղած ատեն լաթի մի կտոր կը թաթխեն անոր մէջ և այրած տեղին վերայ կը կապեն զայն, որ խակոյն կը տոչորէ վէրքը և կը բուժէ:

ԵՐԵՍԻ ՍՊԻ

Լից անձրև ջուրը գաւաթի մէջ, դիր ափ մի կարոս (մայտանօս) անոր մէջ, որ առաւօտէն մինչ յերեկոյ կամ յերեկոյէ մինչ յառաւօտ լաւ մը խխմի:

Երեսդ ջրով ու ճանառով (սապօն) լաւ մը լուալէն յետոյ՝ այնպիսի շփումն տալով սրբուէ, որ երեսիդ սպիններն սկսին կարմրիլ և անոնց գլուխներուն բերանը բացուիլ. այնուհետև ան կակուղ լաթի մի կտոր կամ սպունգ մի և թաթխէ այն կարոսեայ անձրև ջրոյն մէջ և երեսիդ բսէ զայն մեղմով իմն, և կրկնէ քանիցս անգամ. եթէ այսպէս ատեն մը շարունակես՝ ոչ միայն սպիներդ կ'անհետանան՝ այլ դէմքդ այնպիսի փափկութիւն մի կըստանայ որ դու զինքդ հայելոյն մէջ տեսած ատենդ ոչ

միայն պիտի զարմանաս, այլ պիտի սքանչանաս քու դէմքիդ բնական փայլունութեան վերայ:

ԱՆԿՈՒՄՆ ՍՐԲԱՆԻ

Սրբանը դուրս ընկնելոյ հիւանդութիւնը տղայոց ստէպ կը պատահի. և այն ուրիշ բանէ չէ՝ բայց եթէ տղուն չափազանց լաւէն, պօռայէն, բնութեանը պնդութենէն կամ թուլութենէն եւ անոր պատճառաւ ճիբով տըքալէն, ծանր բան վերցընելէն և սաստկութեամբ հազալէ յառաջ կը գայ:

Անկեալ սրբանը դիւրութեամբ տեղը կը դուրի, սակայն փոքր ճիգով մի դարձեալ դուրս կ'ընկնի: Այս անկումը բոլորովին արգիլելոյ համար պէտք է նախ՝ պաղ ջրով կամ պաղլեղի (շապ) և կամ կաղնէփոճկի (մէշէ ծառի կեղև) փոշոյն ջրով լուալ դուրս ընկած տեղը. (որուն Պրոկտոս Սքաւտօս ալ կըսուի) և ապա լաթը կամ սպունգը այս դեղերու մէկին մէջ թաթխելով, պէտք է Սրբանին վերայ դնել և անոր վերայ բարձուկ մի ևս աւելցնելով կապիչը մէջքին կապել:

Այլ կերպ. Մանկան երկաթեայ օշարակ (չէլիք շիրօպու) խմցնելու է թէ առաւօտեան և թէ երեկոյեան պահուն:

Շարունակելի.

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՃԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԱԿԱՆԱՌՐ ԱՆՁՆՆՑ

ԹԻԷՌ

Լուի-Ասօլժ Թիէն՝ Մարսիլիայ ծնած՝ 18
սարեկան էր երբ սեղույն հետաւանէն էլաւ
ու էֆս գնաց, իրաւաբանութիւն ուսանե-
լոյ համար : Յետոյ Փարիզու *Կօլեսդիդի-
սիօնէյի* մէջ յօդուածներ՝ միանգամայն
այլեւայլ գործեր հրատարակեց ու Լաճիքի
էւ Կայլաանի ծանօթացաւ : Նոյն միջոցին
գրեց *գՊասնութիւն յեղափոխութեանն
Ֆրանսայի* : 1829 ին Արման-Գառէլի հետ
միանալով՝ *Նասիօնայ* անուն Լրագիրը
հիմնեց էւ 1830 ի յեղափոխութեան նը-
պասեց ու Լուի-Ֆիլիպի կառավարու-
թեան գլուխն անցաւ այն հնչակաւոր ա-
ստութեամբ, թէ՛ *Արֆայն քաղաւորք, քայց
նչ կառավարք* . Le roi règne mais il ne
gouverne pas : Մէծ դեր խաղաց մինչ ի
1840, յորում պատօսնէ ձգուելով՝ գրեց
*գՊասնութիւն Բիշիստութեան էւ Կայս-
րութեան* . 1848 ին Նափօլէօնի համար
հուէ ձգեց . իսկ 1852 ին արգիլեցաւ ի Մա-
գաս էւ ախտեցաւ ի Ֆրանկօրդ . 1863 ին

վերսին երեսփոխան ընտրուելով Նափօ-
լէօնի ընդդիմադիր մասին յարեցաւ ,
Օռլէանի ձեղր վերականգնելոյ նպասա-
կաւ , իսկ 1870 ին ընտրեալոյն համա-
րեց գՀանրապետական կառավարութիւնն
վասն Ֆրանսայի :

ՊԻՌՍ Թ. ՊԱՊ ՀՌՈՎՄԱՑ

Ադրիական ծովուն վերայ՝ Մինա գե-
տոյն բերեհի մօտ Սինեկակլիա անուն փոքր
(7000 բնակչօք) քաղաքին մէջ ծնած է
(Իւաննի-Մարի, Գօնդ սի Մասայի-Ֆեր-
րէրի) Պիոս Թ. ի 13 Մայիսի 1792, որ
նախնական ուսմունքը լրացնելէ յետոյ՝
սկարտութեան պատճառաւ առաջին նպաս-
ակը (զինուորութիւնը) ձգեց ու քահա-
նայ ձեռնադրեցաւ էւ 1823 ին ի Գիլլի
առաւեցաւ իրեւ քարոզիչ : Երկու տա-
րիէն յետոյ Իմօլայի Եպիսկոպոս էւ ապա
Սփօլթայի Արքեպիսկոպոս էւ վերջապէս
1840 ին Կառսինալ անուանեցաւ :

Երբոր Պապ ընտրեցաւ՝ Զուիցերացի
պահապան զօրքը արձակելոյն էւ քաղա-
քական յանցաւորաց ընդհանուր ներողու-
թիւն տալոյն պատճառաւ կղերական դասը
դժկամակեցաւ, էւ այսպէս, Պիոս Թ. օր
ըստ օրէ համարուր կորոյս : Վիկդոր

Էմմանուէլի Հօր Գառլօ-Ալպէռդի հետ խորհրդակից կարգեցաւ Իսպիոյ միացման մասին, եւ 1847 ին օրհնեց իւր եւ Սարսէնիոյ բանակը զԱւստրիացին վանելոյ համար: Բայց տեսնելով որ Սարսէնիոյ Թագաւորութեան ներքեւ պիտի միանայ Իսպիան, սկսաւ ընդդէմ նոյն կառավարութեան գործել. հետեւեալ ըստ բաւականին ալ նպաստեց Գառլօ-Ալպէռդի յաղթուելոյն: Իսպացիք գայրակղեցան եւ 1859 ըն ձախող տարի մի եղաւ Պապին աշխարհային տէրութեան, յորում առաջին սաստիկ հարուածն ընդունեց Գաստէլ-Ֆիսարսոյի մէջ, ուր պապական բանակն, ընդ հրամանատարութեամբ Տր Լամօրիսիէ գորակէին, ամբողջապէս ջնջեցաւ: Եւ 1866 ին Ֆռանսայի եւ Իսպիոյ մէջ ստորագրեալ դաշնագիրն, որ զՀռոմա (ի բաց առեալ Հռովմա քաղաքը) Իսպիոյ ներքեւ ձգեց, Պապական աշխարհիկ իշխանութեան վերջին հարուածը տուաւ: Տես եւ զՏարուակութիւնն ի *Ժամանակագրութեան* գործոյս:

Շարունակելի

CABINET DE LECTURE
OTTOMANE
à Constantinople
Rue Divan-Yoli, N° 73
CERAPHIM EFFENDI
Fondateur et Directeur du dit Cabinet.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ

(ԳՐԱՍԹԻԱՆԷ)

Ի Տիվանկոյու. Թիւ 73

Վերահասուչ

ՍԷՐՍԱՅԻՄ ԷՖԷՆԸՏԻ

Օսմանեան Պետութեան ընդհանուր Լրագրաց կեդրոնական Ընթերցարանն է այս, որոյ Վերահասուչութիւնը կրպակակնի Սերափիմ (Սրապիօն) էժէնսիի, որն որ Օսմանեան Պետութեան մէջ այսպիսի հաստատութեան մ'առաջին հիմնադիրն եղաւ. եւ որուն մասնաւորապէս յանձնուեցաւ նոյն հաստատութեան Վերահասուչութիւնը:

Այս Ընթերցարանին մէջ կը գտնուին Օսմանեան Պետութեան մէջ Թրքի լեզուաւ հրատարակուած ամեն Լրագիրք եւ այլ Գրեանք, ի դիւրութիւն ընթերցասիրաց:

Հ Ա Ն Ե Լ Ո Ւ Կ Ք

Թիւ 8

Կայի — չըկամ. Չըկայի — կամ.
Այսպէս էի, չ'եմ յարածամ.
Ինչ ունիս բեր, տուր ինձ կուլ տամ,
Վերստին ուզէ՛ անմարս ետ տամ:

Երբոր Թևօքս յաշխարհ վանիս՝
Մի սէրս պըղծեր. Միտ դիր խօսքիս.
Չըլլան Թէ կողերուս զըպիս,
Որ մի գուցէ յաստեաց փոխիս:

Այս ըսածէս մի վախ բերեր,
Ման խօսեցայ, բայց միտքս այն չէր.
Զի Տէրն է ինձ պաշտօն տուեր,
Բաշխել միշտ կեանք, վիշտ, յոյս և սէր:

Զի երբ հեռի գաս՝ բեզ կը մեղմեմ,
Սըրտիս զարնես՝ բեզ կը զըրկեմ.
Շատ հեղ վէրքիդ վուշ կը կապեմ
Ի՛ամէն պահանջըդ կը տուեմ:

Ինչպէս որ 1872 Թուականի Տարե-
ցուցին մէջ խոստացած էինք, նոյն շըր-
ջանին մէջ այս Հանելուկաց Թիւ 8 ին
համար 60՝ և 10, 13 Թուոց համար ալ
40 ական ֆրանքի գիրք պիտի նուր-

Թիւ 10

ՅԱՆԷԻԳ ես յիմե կայի,
Բայց մինչ յայնժամ շինուած չէի՝
Երբ Զինակիր մ՛ իս էացուց,
Այրն ստեղծեալ՝ զիմս ինձ եցոյց:

Թիւ 13

Անդոցս յալեց՝ չիք ինչ իմ քան,
Փարսած փռնետր՝ աս անդ եփ քան,
Երբ հացն ուզեմ՝ սուր ինձ ցոյց քան.
Ով՞, կամ ինչ եմ, անունս քոզ քան:

րեմք: Իսկ եթէ 1873 ին մնայ սոցա
լուծուեմք, նոյն շըջանի մէջ լուծողին
պիտի նուիրեմք, Թիւ 8ին համար 100՝
և 10, 13 Թուոց համար ալ 60 ական
ֆրանքի գիրք:

Հանելուկաց լուծմունքը յառանձինն
բացատրուած, զմտած, ու յանձ-
նուած են Պաղտատար աղա Մրապեա-
նի, (որ Մէրճան Զարըր Թիւ 29 Փարի-
զու Գրասան մէջ մեր Գրքերը և Տարե-
ցոյցները կը ծախէ և զմեզ կը ներկա-
յացնէ), յորմէ պիտի ընդունուին և այս
նուէրքս:

Ճ. Ա.

ՅԱՆԿ ՆԻԻԹՈՅ

Համառօսագրութիւնք	էջ 9
Կոյսն առ Լուսին	8
Օրացոյցք	9
Նամակ Վաւերացման Օրացուցի	91
Ժամանակագրութիւնք, Բանայիրք, Արեգակնային աղիւսակ եւ Յու- ցակ ամսոց	92
Հայք եւ Թուական Հայոց	97
Կաթողիկոսութիւնք եւ Պատրիարքութիւնք	103
Նշաններ եւ Ամուսնութիւնք	105
Յուցակ Երեսփոխանաց, եւ ամենայն անդամոցն Վարչութեան Հայոց	106
Յուցակ Հայ Առաջնորդաց	112
Վիճակագիր Հայոց ի գաւառս	114
Այլ պատրիարքութիւնք	119
Յուցակ Հայ Բժեկաց	120
Վիճակագիր Թուրքիոյ	129
Վիճակագիր Տերութեանց	173
Քաղաքական Ժամանակագրութիւնք	193
Յունիստո-Բրիտանական Պատերազմ	231
Զուարճալիք	243
Բժեկական Դարմանք	246
Կենսագրութիւնք ականաւոր անձանց	25
Հանելուկք	25

6641.

2013

20 02

« Ազգային գրադարան

NL0032809

Handwritten signature or mark in blue ink.

059
4-85